

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์

พ.ศ. 2548-2550

REFLECTION OF THAI SOCIETY IN THE KANOKPHONG-SONGSOMPHAN

SHORT STORIES DURING 2005-2007

QIN SIYAN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์

พ.ศ. 2548-2550

REFLECTION OF THAI SOCIETY IN THE KANOKPHONG-SONGSOMPHAN

SHORT STORIES DURING 2005-2007

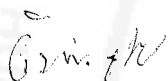
QIN SIYAN

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

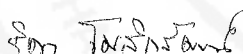
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2561

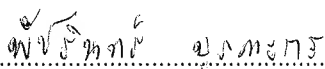
รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

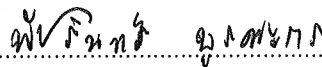
รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
กรรมการ

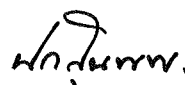
อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

รองศาสตราจารย์อิสยา จันทรวินยานุชิต
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิกร สุนทรธัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550

QIN SIYAN 596074

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ธิดา โมสิกรัตน์, กศ.ม.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยและแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 โดยศึกษาหนังสือ จำนวน 5 เล่ม รวมเรื่องสั้น 40 เรื่อง และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้แสดงให้เห็นภาพสังคมไทย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านที่อยู่อาศัย คนไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ในชนบทและในเมืองแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม ด้านการประกอบอาชีพ อาชีพต่าง ๆ ส่วนมากเป็นอาชีพที่มีความเจริญก้าวหน้า ด้านการคมนาคม การเดินทางมีความสะดวก แต่มีปัญหาการจราจรที่แออัดวุ่นวาย 2) ความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทย สะท้อนความสัมพันธ์ในครอบครัวและคนในชุมชน มีทั้งความสัมพันธ์ที่ดีและมีความขัดแย้ง เนื่องจากความแก่เห็นตัวและการเอารอดเอาเปรียบกัน 3) ด้านคุณธรรม คนไทยมีความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ และความขยันหมั่นเพียร 4) ด้านความเชื่อและประเพณี คนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม การทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ยังมีความเชื่อเรื่องการเกิด เชื่อว่าทุกสิ่งที่เกิดมามีความเท่าเทียมกัน และมีประเพณีที่สำคัญ คือ ประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนาและประเพณีทำขวัญข้าว

เรื่องสั้นสะท้อนปัญหาสังคมไทยและแนวทางแก้ไขปัญหา ได้แก่ 1) ปัญหาด้านครอบครัว แก้ไขโดยคนในครอบครัว สามีกับภรรยามีความซื่อสัตย์ ดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุและเด็กกับเยาวชน 2) ปัญหาความยากจน คนไทยจึงควรพึ่งพาตนเอง มีความขยันหมั่นเพียร 3) ปัญหาการศึกษา ครูกับพ่อแม่จึงควรเข้าใจและให้ความสนับสนุนเด็ก ยกเลิกการใช้วิธีรุนแรงลงโทษเด็ก 4) ปัญหาอาชญากรรม แนวทางการแก้ไข คือ ใช้นโยบายของรัฐบาลและการควบคุมจากข้าราชการ จะทำให้สังคมไทยมีความสุข

คำสำคัญ: ภาพสะท้อน เรื่องสั้น ปัญหาสังคมไทย

REFLECTION OF THAI SOCIETY IN THE KANOKPHONG-SONGSOMPHAN
SHORT STORIES DURING 2005-2007

QIN SIYAN 596074

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISOR COMMITTEE THIDA MOSIKARAT, M.A.

ABSTRACT

The research objective was to analyze the reflection of Thai Society together with its problems and solutions in Kanokphong Songsomphan's 40 short stories from five books written between years 2005-2007 by descriptive analysis method.

The study revealed that the reflection of Thai society in Kanokphong's short story has been shown in five four aspects, which are 1) dwelling: There are some differences between people who live in rural and urban areas because of the environment. Almost urban people have growth opportunities in their career paths and are surrounded by convenient but congested communication 2) relationship: The relationship between both family and community members does not only express good aspects but also conflicts caused by selfishness and exploitation 3) Morality: The Thai give precedence to honesty, gratitude, responsibility and diligence 4) belief and tradition: Thai people believe in karma system what goes around comes around, reincarnation Their significant traditions are Buddhist traditions and the rice spirit worship ritual.

About social problems and solutions, there are 1) family problem that can be solved by all members honesty and intensive care of aged people, children and juveniles 2) poverty problem that can be solved self-sufficiency and diligence 3) education problem severe punishment that can be solved by understanding, mental support and abolishment of severe punishment 4) crime problem that can be solve by government policies and protection from government officers.

Keywords: Reflection, Short Stories, Problem Thai Society

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือจากรองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้ความรู้ให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยความเมตตา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ณ โอกาสนี้ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และรองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ ที่ได้สละเวลาในการสอบเค้าโครงและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้แนวคิดและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ในการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียนและการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ให้ความรักความห่วงใย และกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการมาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ทุก ๆ คนที่ให้ความช่วยเหลือ

QIN SIYAN

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	6
2.1.1 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม	6
2.1.2 สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม	9
2.1.3 วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม	10
2.1.4 แนวทางการพิจารณาความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคม	11
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องสั้น	13
2.2.1 ลักษณะของเรื่องสั้น	13
2.2.2 องค์ประกอบของเรื่องสั้น	16
2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทย	19
2.3.1 ลักษณะของปัญหาสังคมไทย	19
2.3.2 ประเภทของปัญหาสังคมไทย	21
2.4 ประวัติและผลงานของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์	23
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้น	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมไทย	27
บทที่ 3 การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550	
3.1 ภาพสะท้อนความเป็นอยู่	31
3.1.1 ที่อยู่อาศัย	31
3.1.2 การประกอบอาชีพ	32
3.1.3 การคมนาคม	47
3.2 ภาพสะท้อนของคนในสังคมไทย	49
3.2.1 ความสัมพันธ์ในครอบครัว	49
3.2.2 ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	49
3.3 ภาพสะท้อนด้านคุณธรรม	54
3.3.1 ความซื่อสัตย์	54
3.3.2 ความกตัญญู	54
3.3.3 ความรับผิดชอบ	56
3.3.4 การขยันหมั่นเพียร	57
3.4 ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและประเพณี	59
3.4.1 ความเชื่อเรื่องกรรม	59
3.4.2 ความเชื่อเรื่องการเกิด	59
3.4.3 ประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนา	61
3.4.4 ประเพณีทำขวัญข้าว	62
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาในสังคมไทยและแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องสั้นของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550	
4.1 ปัญหาในครอบครัว	70
4.1.1 ปัญหาระหว่างสามีกับภรรยา	71
4.1.2 ปัญหาผู้สูงอายุ	71
4.1.3 ปัญหาเด็กกับเยาวชน	73
4.2 ปัญหาความยากจน	76
4.2.1 ปัญหาความยากจนในชนบท	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.2 ปัญหาความยากจนในเมือง	77
4.3 ปัญหาการศึกษา	81
4.3.1 ปัญหาด้านคุณภาพของครู	81
4.3.2 ปัญหาด้านคุณภาพของครอบครัว	83
4.4 ปัญหาอาชญากรรม	83
4.4.1 ปัญหายาเสพติด	86
4.4.2 ปัญหาการลักขโมย	86
4.5 แนวทางการแก้ไขปัญหา	87
4.5.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาในครอบครัว	88
4.5.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน	88
4.5.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษา	93
4.5.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม	96
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปและอภิปรายผล	100
5.1.1 ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550	100
5.1.2 ปัญหาสังคมไทยกับแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550	102
5.2 อภิปรายผล	103
5.3 ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	
เอกสารรับรองคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	110
ประวัติผู้เขียน	111

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมเป็นผลงานอันเกิดจากการคิด และจินตนาการผู้เขียนได้เรียบเรียง นำมาบอกเล่า หรือสื่อออกมาด้วยกลวิธีต่าง ๆ สำหรับวรรณกรรมที่เป็นงานเขียนแต่งขึ้นจากอารมณ์สะท้อนใจต่าง ๆ ของผู้เขียนดังนี้ ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 5-7) อธิบายว่า วรรณกรรมเป็นสมบัติของสังคมขาดไม่ได้ เพราะผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของสังคมยุคหนึ่งไปอีกยุคหนึ่ง สมัยหนึ่ง ๆ สังคมเป็นอย่างไร วรรณกรรมก็จะสะท้อนออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน วรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ผูกพันกัน วรรณกรรมเกิดจากสังคม สังคมเป็นบ่อเกิดของวรรณกรรม และวรรณกรรมได้แสดง ออกถึงความเชื่อถือหรือยึดถือความคิดเห็นและความเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ในสังคม วรรณกรรมจึงเป็นเครื่องแสดงออกและอนุรักษ์เอกลักษณ์ของสังคมไว้ เมื่อศึกษาวรรณกรรมไทยแล้ว ผู้อ่านจะรู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของคนไทย

สิริรัตน์ พุ่มเกิด (2541 : 125) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นผลงานสร้างสรรค์จากความคิด ความรู้สึกของมนุษย์ที่มองผ่านประสบการณ์ของตนเองในบริบทสังคมแต่ละยุคสมัย วรรณกรรมทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลินไปกับเนื้อหาและศิลปะการใช้ภาษา ยังเป็นเรื่องที่สะท้อนภาพชีวิตสังคมและวัฒนธรรมในแง่มุมต่าง ๆ ด้วย เพราะวัฒนธรรมในยุคสมัยของตนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และ ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจึงย่อมตกอยู่ใต้อิทธิพลของสังคม นักเขียนในฐานะที่เป็นแหล่งรวมชีวิตวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ หรือสังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม ซึ่งนักเขียนย่อมจะนำไปเป็นวัตถุดิบในการเขียนเสมอ งานเขียนจะมีรูปแบบ ลักษณะเนื้อหาอย่างไร ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมขณะนั้นเป็นสภาพสังคมอย่างไร จึงเห็นว่าวรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง หากต้องการรู้ว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมมีความเชื่ออย่างไร รู้สึกอย่างไรคิดอย่างไร ในช่วงนั้นสามารถดูได้จากข้อมูลสำคัญอย่างหนึ่ง คือ “วรรณกรรม” วรรณกรรมที่เกิดขึ้นในสมัยหนึ่งที่บันทึกภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในสมัยนั้นลงไว้ เพราะผู้แต่งนักประพันธ์ต่าง ก็เป็นผลผลิตของสังคมหรือผู้ผลิตวรรณกรรม

การสร้างสรรค์วรรณกรรมบันเทิงคดีตามลักษณะดังกล่าวข้างต้นมีหลายประเภท เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น สำหรับเรื่องสั้นเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีร้อยแก้วอีกรูปแบบหนึ่ง มีการดำเนินเรื่อง ที่มุ่งเข้าสู่ประเด็นหลักอย่างรวดเร็ว ต้นกำเนิดของเรื่องสั้นมาจากประเพณีการเล่านิทาน ซึ่งมักจะวางโครงเรื่องอย่างรวดเร็ว ๆ แล้วเข้าสู่จุดสำคัญของเรื่องอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ลักษณะเด่นของเรื่องสั้น คือ มีเหตุการณ์หลักเพียงเหตุการณ์เดียว มีโครงเรื่อง ฉาก และจำนวนตัวละครมากหรือน้อยก็ได้ เวลา

ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องไม่นานนัก จากลักษณะดังกล่าว พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554 : 975) ได้อธิบายความหมายของเรื่องสั้นไว้ว่า เรื่องสั้น คือ บันเทิงคดีร้อยแก้วรูปแบบหนึ่ง มีลักษณะคล้ายนวนิยายแต่สั้นกว่า โดยมีเหตุการณ์ในเรื่องและตัวละครน้อย มักจบแบบพลิกความคาดหมาย หรือจบแบบทิ้งให้คิด เป็นต้น ถวัลย์ มาศจรัส (2544 : 17) ได้อธิบายว่า เรื่องสั้นเป็นบันเทิงคดีที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงรูปแบบมาจากนิทานประสมประสานกับแนวความคิดแบบตะวันตก เป็นงานเขียนที่แต่งขึ้นเป็นเรื่องมีขนาดสั้นและมีโครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีแก่นเรื่องเดียว มีตัวละครน้อย เน้นพฤติกรรมของตัวละครในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งมากกว่าจะติดตามพัฒนาการของตัวละคร เรื่องสั้นจะสะท้อนสังคมในด้านรูปธรรมและนามธรรม ด้านรูปธรรมหมายถึงเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนด้านนามธรรมหมายถึงค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของนักประพันธ์

ในด้านการแต่งเรื่องสั้น ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 5-6) กล่าวว่า เรื่องสั้นมีเนื้อเรื่องที่เป็นภาพสะท้อนสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ด้านรูปธรรม หมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนด้านนามธรรมหมายถึงค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคมตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน ในการศึกษาที่เป็นเรื่องสั้นวรรณกรรมเชิงสังคม หมายถึงการศึกษาทั้งค่านิยม ความรู้สึก ความปรารถนาและชีวิตจิตใจของคนในวรรณคดีและความรู้สึกของผู้เขียน ดังนั้นเรื่องสั้นจึงเป็นวรรณกรรมที่สะท้อนทั้งด้านการกระทำและความคิดของมนุษย์ต่อสังคม สอดคล้องกับ ลลิตา ศุภธนสินเชษม (2551) อธิบายว่า ผู้เขียนสะท้อนเรื่องมิตรภาพ ความรัก ความผูกพันที่ก่อให้เกิดความหวังดีต่อกันทำให้สังคมอยู่กันอย่างสงบสุข สะท้อนเรื่องความเจริญทางเทคโนโลยีและทางวัตถุ ความสุขทางจิตใจ ที่มีของเรื่องครอบครัว รวมทั้งการสะท้อนปัญหาของเด็ก การแก้ปัญหา ที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนในครอบครัวและเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมเพื่อให้ชุมชนและสังคมเข้มแข็ง เพื่อให้วัฒนธรรม ที่ดั้งเดิมของไทยอยู่คู่กับสังคมไทย

กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ เป็นนักประพันธ์ที่เขียนเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนหรือรางวัลซีไรต์ ประจำปี 2539 จากหนังสือรวมเรื่องสั้น “แผ่นดินอื่น” เขาเลือกใช้ชีวิตอยู่แถบเชิงเขาหลง จ.นครศรีธรรมราช เพื่อสร้างสรรค์งานเขียนจนกระทั่งถึงแก่กรรม โดยมีงานเขียนตีพิมพ์ออกมามากมาย ใช้ชีวิตเพื่อเขียนหนังสือและผลิตงานที่ดี ๆ ออกมา จึงกล่าวได้ว่า กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ เป็นหนึ่งในนักเขียนหนุ่มที่กำลังจะพัฒนาตัวเอง เปลี่ยนผ่านสู่มิติหนึ่งในการทำงานสร้างสรรค์วรรณกรรมและมีอิทธิพลต่อนักเขียนรุ่นน้องและคนรุ่นหลัง (ขวัญยืน ลูกจันทร์. 2549 : ออนไลน์)

ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง สนใจศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ นักเขียนเรื่องสั้นรางวัลซีไรต์ พ.ศ. 2548-2550 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยและแนวทางแก้ไข

ปัญหาที่สะท้อนในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ซึ่งจะทำให้เข้าใจสภาพของสังคมไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยและแนวทางแก้ไขปัญหาที่สะท้อนในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกออกเป็น 2 แนวคิด คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม

ภาพสะท้อนจากวรรณกรรม คือ สภาพความเป็นอยู่ของสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรม วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม เพราะผู้เขียนเป็นคนอยู่ในสังคม ได้รับอิทธิพลจากสังคม ทั้งด้านชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และความเชื่อ เป็นต้น รวมทั้งด้านชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และความเชื่อ เป็นต้น ผู้เขียนได้นำประสบการณ์ชีวิตไปสร้างสรรค์เป็นวรรณกรรมขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมไทย

ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมีหลายด้าน เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาความยากจน ปัญหาการศึกษา ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น คนในสังคมจะเริ่มรู้จักคิดและหาแนวทางแก้ไขปัญหา ทำให้สังคมไทยมีการพัฒนาเติบโตยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิเคราะห์เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ที่พิมพ์รวมเป็นหนังสือจำนวน 5 เล่ม มีเรื่องสั้นรวม 40 เรื่อง เป็นหนังสือพิมพ์ครั้งที่ 1 โดยสำนักพิมพ์นาคร ระหว่าง พ.ศ. 2548-2550 ดังนี้

1. โลกหมุนรอบตัวเอง จำนวน 10 เรื่อง
2. รอบบ้านทั้งสี่ทิศ จำนวน 5 เรื่อง
3. นิทานประเทศ จำนวน 11 เรื่อง
4. กวีตาย จำนวน 6 เรื่อง
5. คนตัวเล็ก จำนวน 8 เรื่อง

1.5 ค่านิยมศัพท์เฉพาะ

1. ภาพสะท้อน หมายถึง สภาพของสังคมที่นักเขียนถ่ายทอดไว้ในวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิตของคนไทย ประเพณี ค่านิยม เหตุการณ์ คุณธรรม ความเชื่อ เศรษฐกิจ อาชีพ วัฒนธรรม เป็นต้น
2. เรื่องสั้น หมายถึง มีโครงเรื่องเดียว ความคิดสำคัญเพียงความคิดเดียวเพื่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจผู้อ่าน บันทึกร้อยแก้วรูปแบบหนึ่งมีขนาดความยาว ที่ไม่กำหนดตายตัวโดยมีเรื่องราวล้วน ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง
3. ปัญหาสังคมไทย หมายถึง สภาวะการณ์ที่มีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนใหญ่ประชาชนมองเห็นว่าสภาวะการณ์นั้นเป็นสิ่งไม่ต้องการให้เกิดขึ้น และเห็นว่าสามารถจะแก้ไขได้ด้วยการกระทำร่วมกัน
4. การแก้ไขปัญหา หมายถึง ชีวิตประจำวันต้องพบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะมีวิธีต่าง ๆ แก้ไขปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหานั้นขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ และนำวิธีต่าง ๆ ไปแก้ไขปัญหา

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมและการวิเคราะห์แนวคิดในวรรณกรรม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาและรวบรวมวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์
3. คัดเลือกหนังสือที่ต้องการนำมาวิเคราะห์จากรวมเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ทั้งหมด โดยคัดเลือกได้จำนวน 5 เล่ม ได้แก่ โลกหมุนรอบตัวเอง รอบบ้านทั้งสี่ทิศ นิทานประเทศ ผู้แต่งตายคนตัวเล็ก
4. ศึกษาและวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
5. ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของสังคมไทยและแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
6. รายงานผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
2. ทำให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้นำแนวทางการแก้ไขปัญหามาใช้ในสังคมไทย
3. ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านการแก้ปัญหาสังคม ได้แนวทางใช้ในการแก้ปัญหาสังคมไทยและได้เป็นประโยชน์ในการทำงานต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางและทฤษฎีในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
 - 2.1.1 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม
 - 2.1.2 สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม
 - 2.1.3 วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม
 - 2.1.4 แนวทางการพิจารณาความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคม
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องสั้น
 - 2.2.1 ลักษณะของเรื่องสั้น
 - 2.2.2 องค์ประกอบของเรื่องสั้น
- 2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทย
 - 2.3.1 ลักษณะของปัญหาสังคมไทย
 - 2.3.2 ประเภทของปัญหาสังคมไทย
- 2.4 ประวัติและผลงานของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้น
 - 2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมไทย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์เพราะวรรณกรรมเป็นผลงานของผู้เขียน ข้อมูลที่ผู้เขียนนำมาใช้ประพันธ์เป็นวรรณกรรมก็มาจากชีวิตประจำวัน ซึ่งรวบรวมเป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้นและเป็นพลเมืองของสังคม วรรณกรรมจึงสามารถสะท้อนให้เห็นการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับแนวคิดที่มีภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมและภาพสังคมอย่างชัดเจน สรุปได้ดังนี้

2.1.1 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม

การศึกษาวเคราะห์วรรณกรรมที่เห็นภาพสะท้อนของสังคมจากวรรณกรรม มีนักวิชาการได้อธิบายไว้ดังนี้

อิงอร สุพันธุ์วิช (2551 : คำนำ) กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความเกี่ยวข้องกันหลายลักษณะ คือ วรรณกรรมจะสะท้อนสังคมให้เราทราบว่าเกิดสิ่งใด ๆ ขึ้นในสังคมขณะนั้น และวรรณกรรมก็อาจส่งอิทธิพลต่อสังคมได้เช่นกัน สะท้อนความปรารถนาที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น แต่ส่วนใหญ่แล้ววรรณกรรมจะเป็นเครื่องสะท้อนสังคมได้ดี นักเขียนบางคนมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นอย่างมาก วรรณกรรมของเขา อุดมการณ์ที่สะท้อนในวรรณกรรมอาจเป็นไปได้ทั้งสองลักษณะ คือ ลักษณะแรกผู้เขียนมีได้ตั้งใจและลักษณะที่สองคือผู้เขียนตั้งใจ

ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง (2549 : 20-22) กล่าวว่า ผู้แต่งเป็นคนที่อยู่ในสังคมพบเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมจากประสบการณ์ในชีวิตจริง ผู้แต่งจึงอาจนำเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมมากล่าวไว้ในงานประพันธ์ของตนเป็นการบันทึกหรือสะท้อนภาพสังคมผ่านวรรณกรรม ซึ่งผู้แต่งอาจปฏิบัติได้ในลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. บันทึกหรือสะท้อนภาพสังคมอย่างตรงไปตรงมา เรื่องประเภทนี้ผู้แต่งจะแต่งโดยจำลองเหตุการณ์จริง ซึ่งมักเป็นเหตุการณ์สำคัญ ๆ ทางการเมืองหรือประวัติศาสตร์ เช่น ลิลิตยวนพ่าย ลิลิตตะเลงพ่าย นวนิยายเรื่อง พ่อข้าเพ็งจะยืม เป็นต้น โดย ลิลิตยวนพ่าย กล่าวถึงวีรกรรมสำคัญของสมเด็จพระปฐมไตรโลกนาถในการรบชนะเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2017 ลิลิตตะเลงพ่าย พระนิพนธ์ของกรมพระปรมาธิบดีชินโรส ผู้แต่งในสมัยรัชกาลที่ 2 กล่าวถึง วีรกรรมสำคัญของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในการทำสงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา เมื่อปี พ.ศ. 2135 ทำให้ประเทศไทยประกาศเอกราชจากพม่าได้สำเร็จ ซึ่งวรรณกรรมทั้ง 2 เรื่องนี้ นอกจากจะบันทึกเรื่องราวตามเหตุการณ์จริงแล้ว ตัวละครสำคัญของเรื่องยังเป็นตัวละครที่เป็นบุคคลจริง ส่วนเรื่อง พ่อข้าเพ็งจะยืม ของสันติ ชูธรรม เป็นนวนิยายที่ดำเนินเรื่องและลำดับเหตุการณ์ตรงตามเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ทุกประการ เพียงแต่สมมุติชื่อตัวละครดำเนินเรื่องบางตัว ส่วนตัวละครที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว อาทิ ผู้นำนักศึกษา ผู้นำมวลชน ผู้นำรัฐบาล เป็นต้น ผู้แต่งใช้ชื่อจริงประกอบการแต่ง นับว่า นวนิยายเรื่องนี้ แต่งขึ้นเพื่อบันทึกเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 อย่างแท้จริง

2. บันทึกหรือสะท้อนภาพทางสังคมอย่างกลมกลืนกับเนื้อเรื่อง วรรณคดีประเภทนี้ผู้แต่งจะเน้นศิลปะการแต่งควบคู่ไปกับการนำเสนอเนื้อเรื่อง โดยผูกเรื่องอย่างเข้มพร้อมทั้งสอดแทรกเนื้อหาสาระที่เป็นภาพสะท้อนของสังคมตามความเป็นจริง ทำให้ผู้อ่านไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองกำลังถูกยึดเยียดให้อ่านเรื่องราวที่ปรากฏขึ้นจริงในสังคม เช่น เรื่องขุนช้างขุนแผน สี่แผ่นดิน ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ร่มฉัตร ของทมยันตี สายโลหิต ของโสภาค สุวรรณ รัตนโกสินทร์ และสองฝั่งคลอง ของ ว.วินิจฉัยกุล เป็นต้น

3. นำเค้าหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมาผูกเรื่องแล้วจินตนาการในการแต่งต่อไป วรรณคดีประเภทนี้ผู้แต่งจะนำเค้าหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม มากล่าวไว้ในบางส่วนของ

เรื่อง แล้วจินตนาการในการแต่งต่อไป วรรณคดีประเภทนี้มักมีเนื้อหาหลายแนว เช่น แนวรัก แนวสะท้อนสังคม แนวสนุกขบขัน แนวโศก เป็นต้น เช่น เรื่องระย้า ของสด กุระมะโลหิต กล่าวถึงการต่อสู้อันเด็ดเดี่ยวของระย้าหนุ่มไทยตัวละครเอกของเรื่อง โดยมีฝ่ายตรงข้าม คือ กองทหารญี่ปุ่นที่เข้ามาตั้งฐานทัพอยู่ในเมืองไทยช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือน้ำใจใสจริง ของ ว. วินิจฉัยกุล ก็นำเค้าชีวิตสนุก ๆ บางส่วนของนักศึกษารุ่นแรกของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม มากกล่าว โดยจินตนาการเพิ่มเติมอีก นอกจากนั้นการตั้งชื่อตัวละคร และสถานที่เกิดเรื่องผู้แต่งก็ไม่ได้ใช้ชื่อตัวละครจริง และไม่ได้ระบุว่าเรื่องนี้เกิดขึ้นจริงที่คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4. ล้อเลียนหรือเสียดสีสังคม หรือกล่าวถึงสังคมสมมุติ วรรณคดีเหล่านี้ ผู้แต่งจะไม่กล่าวถึงสังคมจริงตรง ๆ แต่จะเขียนในเชิงล้อเลียน เสียดสี ทำให้เนื้อหาหรือตัวละครในเรื่องผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง เช่น ไม้ต้น ของสุจิตต์ วงษ์เทศ ล้อเรื่องไม้แดง ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ พรหมไชย สุรตนาธิ ของบุญเหลือ กล่าวถึงสังคมสมมุติของประเทศสุรตซึ่งผู้หญิงกับผู้ชายมีบทบาททางการเมืองและสังคมสลับกันกับความเป็นจริงในสังคมไทย หรือภาพย์พระไชยสุริยาของสุนทรภู่ กล่าวถึงความเลวร้ายของสภาพสังคมและการเมืองในเมืองสมมุติ เป็นต้น

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 5-6) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม ทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ด้านรูปธรรม หมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ผู้ศึกษาวรรณกรรมเชิงสังคมเรียกนามธรรมในวรรณกรรมว่าเป็น "โครงสร้างของความรู้สึก" ซึ่งด้านนามธรรมหมายถึง ค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคมตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน รวมทั้งความรู้สึก ค่านิยม ความปรารถนาและชีวิตจิตใจของคนในวรรณกรรมและความรู้สึกของผู้เขียน ดังนั้น วรรณกรรมจึงเป็นความคิดของมนุษย์ต่อสังคมและการตอบสนองทั้งทางด้านการกระทำ

สุชาติ สวัสดิ์ศรี (2545 : บทนำ) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นกระจกเงาสะท้อนภาพทางสังคมซึ่งกระบวนการทางวัฒนธรรม ระดับการศึกษา และความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ ตลอดจนให้เห็นการยึดถือคุณค่าของสังคมในแต่ละยุคสมัย วนิดา บำรุงไทย (2554 : 13) กล่าวว่า วรรณกรรมสังคมและการเมือง กระแสหลักของวรรณกรรมในช่วง 2516-2519 วรรณกรรมไทยเริ่มสะท้อนความคิดเห็นทางสังคมวรรณกรรมและการเมือง เพื่อชีวิตมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองและสังคมที่มุ่งสะท้อนความทุกข์ยากของชาวนาและปลูกเร้าให้สู้กับนายทุนข้าราชการทุจริตผู้มีอิทธิพลเฟื่องฟูมาก เนื้อหาวรรณกรรมแสดงให้เห็นเหตุการณ์ในสังคม โดยเฉพาะด้านการเมืองมีผลต่อบุคคลต่าง ๆ หลากหลากรูปร่าง หลายวัย ทั้งในชนบทและในเมือง ขณะเดียวกันยังเป็นการแสดงทรรศนะทางการเมืองต่อระบบประชาธิปไตยและระบบอื่น ๆ เช่น คอมมิวนิสต์และสังคมนิยม มีทั้งด้านแสดงให้เห็นผลเสียของประเทศที่ถูกแบ่งแยกด้วยลัทธิทางการเมือง ในช่วงนี้มีจุดเด่นที่เป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นทางการเมืองอย่างชัดเจนกว่ายุคก่อน ๆ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมและสังคมเป็นอย่างดี

สิริรัตน์ พุ่มเกิด (2538 : 9) กล่าวว่า วรรณกรรมทำหน้าที่ในการสื่อสารทางสังคมเมื่อมีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือเปลี่ยนแปลงในด้านของการสื่อสารทางสังคม วรรณกรรมเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ เพราะสังคมและสิ่งแวดล้อมย่อมมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้สร้างสรรค์ วรรณกรรมและแสดงออกในบางส่วนของวรรณกรรม จึงมีความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม กล่าวได้ว่า วรรณกรรมเป็นงานที่อยู่ใต้อิทธิพลของเงื่อนไขและปัจจัยต่าง ๆ ของสังคม ทั้งรูปแบบและเนื้อหาของวรรณกรรมย่อมผูกพันกับสังคมเป็นปัจจัยเอื้อแก่กันและกัน

สมพร มั่นตะสูตร (2524 : คำนำ) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นสิ่งสะท้อนภาพชีวิตและสังคม การศึกษาวรรณกรรมเป็นแนวทางหนึ่งที่จะได้ศึกษาสภาพชีวิตและสังคมทั้งที่ปรากฏอยู่ในพงศาวดาร ความรู้ที่ได้ศึกษาจากวรรณกรรมผสมผสานกับความรู้จากการศึกษาประวัติศาสตร์ จะทำให้ผู้อ่านได้เห็นแง่มุมต่าง ๆ ของสภาพสังคมและวัฒนธรรมดีขึ้น เพราะในวรรณกรรมล้วนแต่ชี้ให้เห็นความเป็นไปต่าง ๆ ของคนในสังคมในแต่ละยุคที่นักเขียนได้สรรค์สร้างงานเขียนของตนไว้ให้ปรากฏ

สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่งวรรณกรรมกับสังคมมีความผูกพันกัน ย่อมจะต้องมีผลกระทบต่อวรรณกรรมและอาจนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงทางวรรณกรรมได้ด้วย วรรณกรรมเป็นงานที่อยู่ใต้อิทธิพลของเงื่อนไขและปัจจัยต่าง ๆ ของสังคม

2.1.2 สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม

นักวิชาการได้อธิบายสังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมดังนี้

ธานีวัฒน์ บุญโต (2542 : ง) กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมและนักเขียนในฐานะเป็นแหล่งรวม วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ นักเขียนนำมาเป็นวัตถุดิบในการเขียน และงานเขียนจะมีเนื้อหารูปแบบขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญทางสังคม คนในสังคมก็ต้องการอ่านเรื่องราวประเภทใด ผู้เขียนต้องสร้างงาน และอิทธิพล คือ ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมที่มีต่อแนวความคิดของนักเขียนนั่นเอง

พิชัย ศรีภูไท (2542 : 105) กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กัน มนุษย์ผู้สร้างวรรณกรรมและได้บันทึกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยไว้ ดังนั้นจึงสามารถศึกษาวรรณกรรมเพื่อเข้าใจอิทธิพลของสังคมได้

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2541 : 196-199) กล่าวว่า ยุคสมัยไม่ได้มีอิทธิพลต่อวรรณคดีข้างเดียว วรรณคดีอาจสำแดงอิทธิพลต่อยุคสมัยเหมือนกัน ผู้แต่งไม่ใช่เครื่องจักรหรือหุ่นยนต์ที่คอยรับและปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้แต่งถึงจะเป็นคนเดียวก็เปรียบเหมือนสามคน ในฐานะที่เป็นศิลปิน ผู้แต่งหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสมัยนั้น ๆ โดยมุ่งสร้างสรรค์ศิลปะของตนให้เลิศลอย ใช้รูปภาพยกย่องใดจึงสื่อความรู้สึก ผู้แต่งปลดปล่อยพันธุนาการแห่งอิทธิพลสังคมสมัยตนได้ เพราะผู้แต่งเป็นทั้งและเกิดในยุคสมัยหนึ่งซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกับสมัยอื่น ความคิดเห็น ความรู้สึกที่ตนมีส่วนร่วมกับ

คนร่วมสมัยที่ย่อมที่จะสะท้อนออกมาในวรรณกรรม ผู้แต่งจะไม่สามารถอดพ้นอิทธิพลแห่งเครื่องแวดล้อมได้

ยุรฉัตร บุญสนิท (2539 : 721) กล่าวว่า วรรณกรรมสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสืบสาวสังคมาวรรณกรรมเป็นผลผลิตทางสังคมมากกว่า จะเป็นเพียงใช้จินตนาการเพื่อฝันเป็นส่วนตัว วรรณกรรมไม่เป็นเพียงเครื่องแสดงความเป็นจริงทางสังคม แต่เป็นส่วนสำคัญของการกำหนดความเป็นไปของสังคม

วิภา กงกะนันท์ (2537 : 72) กล่าวว่า สังคมและวัฒนธรรมเป็นวัตถุดิบประการหนึ่งที่ผู้แต่ง สังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อวรรณคดีมาก ประการแรก คือ ผู้อ่านก็เป็นผลผลิตอย่างหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน ประการที่สอง ผู้สร้างวรรณคดีเป็นผลผลิตอย่างหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม และเป็นเรื่องที่นักศึกษาวรรณคดีจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอ พบว่า ร้อยแก้วสมัยใหม่ โดยเฉพาะนวนิยายมักนำวัตถุดิบมาจากวัฒนธรรมที่มีต่อตัวนักเขียนและนักเขียนเรื่องสั้น

สรุปได้ว่า วรรณกรรมมาจากสังคม เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นสภาพความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ตลอดจนความคิดเห็น ความรู้สึกของมนุษย์ ทำให้ผู้เขียนนำมาบันทึกในหนังสือ โดยใช้หลายรูปแบบมาเขียนขณะนั้นสภาพสังคมเป็นอย่างไร สร้างงานเพื่อสนองความปรารถนาของผู้อ่าน

2.1.3 วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม

นักวิชาการได้อธิบายวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมดังนี้

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 7) กล่าวว่า นักเขียนที่ยิ่งใหญ่นอกจากจะเป็นผู้มีพรสวรรค์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมใหม่ โน้มน้าวจิตใจผู้อ่านแล้วยังเป็นผู้มีทรรศนะกว้างไกลกว่าคนธรรมดา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเขามีความเข้าใจและเข้าถึงสภาพของมนุษย์และสังคม Leo Rosenthal นักสังคมวิทยา กล่าวว่า ศิลปินภาพที่เป็นจริงเสียยิ่งกว่าตัวความจริงเอง ซึ่งมองสภาพสะท้อนความเป็นจริงได้ลึกกว่าคนทั่วไป ภาพที่เขาให้จึงเป็นจริงยิ่งกว่าความเป็นจริง มองเห็นด้วยทรรศนะที่กว้างไกลและลุ่มลึก เพราะไม่เพียงแต่จะเสนอภาพปัจจุบันอย่างถึงแก่นของความเป็นจริงเท่านั้น แต่ยังคาดคะเนความเป็นไปได้ในอนาคตได้ด้วย อิทธิพลของวรรณกรรมต่อสังคมอาจเป็นไปได้ทั้งด้านอิทธิพลจากภายนอก

รีนฤทัย สัจพันธุ์ (2544 : 09) กล่าวว่า เมื่อมองวรรณกรรมโดยส่วนรวมแล้ว ก็พบว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมแต่ละสมัย วรรณกรรมก็เปลี่ยนไปให้สอดคล้องกับโดยทั่วไปแล้ว สังคมมักจะมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมและสังคมนั้น ลักษณะของวรรณกรรมแนวโน้มนิยมของวรรณกรรม ตลอดจนคุณค่าหรือความไร้สาระของวรรณกรรม ก็มีอิทธิพลของสังคมที่แฝงเร้นอยู่ทั้งนั้น

ลีทธา พินิจภูวดล (2540 : 143) กล่าวว่า ลักษณะของอิทธิพลของวรรณคดีที่มีต่อสังคม คือ การแสดงอิทธิพลของผู้แต่งที่มีต่อสังคม ผู้แต่งที่มีทัศนคติด้านสังคมก็จะแต่งวรรณคดีในลักษณะที่ต่อต้านสังคม ผู้แต่งที่มีทัศนคติที่จะสนับสนุนความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในสังคมหรือสิ่งที่ควรจะเป็นไปในสังคม เช่น ส่วนตัวของผู้อ่านจะสังเกตได้จากน้ำเสียงในเนื้อเรื่องซึ่งแสดงให้ผู้แต่งเห็นโลก หรือแสดงความชื่นชมคับแค้นต่อสิ่งใด ความซื่อสัตย์ยุติธรรมของผู้มีอำนาจ ความเป็นมิตรมีน้ำใจไมตรีของชาวชนบท ผู้แต่งแสดงความชื่นชมต่อสิ่งใดเป็นพิเศษ ผู้แต่งจะสอดใส่ความคิดหรือความรู้สึกนั้นตามมโนคติของตนลงไปในวรรณคดี จะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม เมื่อผู้อ่านได้อ่านวรรณคดีนั้น วรรณกรรมที่มีผู้นิยมมากแสดงว่าผู้อ่านถูกใจความคิดเห็นของผู้แต่งและมีความเห็นคล้ายตามผู้แต่งมาก

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2537 : 26) กล่าวว่า วรรณกรรมและสังคมที่ผลิตวรรณกรรมขึ้นนั้นย่อมมีปฏิสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณาในแง่นี้ การใช้หลักฐานทางวรรณกรรมเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ความคิดจึงมิได้มีความหมายจำกัดแต่เรื่องของปัญหาคนไม่กี่คนที่เป็นผู้ผลิตวรรณกรรมขึ้น หากหมายรวมถึงเคลื่อนไหวทางความคิดอันหนึ่ง ซึ่งรวมเอาทั้งปัญญาชนและผู้อ่านวรรณกรรมจำนวนหนึ่งไว้ด้วยกัน ซึ่งเป็นผู้คิดและตอบสนองต่อที่แวดล้อมให้คนทั้งสองฝ่ายอยู่ด้วย

สรุปได้ว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผลงานของมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้สร้าง ผู้สร้างงานเขียนวรรณกรรมนอกจากถ่ายทอดประสบการณ์หรือความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองในวรรณกรรมไปแล้วยังได้แบ่งถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือความเป็นอยู่ของคนในสังคมในสมัยนั้น ๆ ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในสมัยนั้น

2.1.4 แนวทางการพิจารณาความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคม

ยุรฉัตร บุญสุนทิ (2549 : 13-15) กล่าวว่า ความเป็นจริงทางสังคมนั้นสามารถที่จะแสดงออกผ่านวรรณกรรม ซึ่งเราสามารถสังเกตได้วิธีหนึ่งจากข้อมูลในวรรณกรรม อาทิ ขนบของสังคม เป็นสิ่งที่มีความเป็นมาอย่างไร และคงอยู่อย่างไร สภาพสังคมมีลักษณะอย่างไร ในระยะที่ผลิตวรรณกรรมนั้นทั้งในด้านเทคโนโลยี กฎหมาย ระเบียบศาสนา และอื่น ๆ อีกวิธีหนึ่งมีความสำคัญมากกว่า คือ การศึกษาข้อมูลจากวรรณกรรมในด้านคุณค่าบรรทัดฐานของสังคม และความคาดหวังในสังคมซึ่งสามารถจะอนุมานจากทัศนคติและพฤติกรรมของตัวละคร การพิจารณาสังคมในวรรณกรรมนั้นจะต้องมีความเข้าใจตรงกัน ระหว่างนักเขียนและผู้อ่าน เพราะในบางครั้งความเป็นจริงทางสังคมหรือขนบของสังคมจะเป็นเพียงเบื้องหลังของเหตุการณ์ในเนื้อเรื่อง ไม่ใช่แก่นสำคัญของเรื่อง เหตุการณ์บางอย่างในเรื่อง อาจจะเป็นเพียงจินตนาการหรือข้อยกเว้นของสังคม แต่นักเขียนได้นำมาเขียนไว้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในวรรณกรรม ฉะนั้น เบื้องหลังของเหตุการณ์ที่ผู้เขียนแสดงไว้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านร่วมสมัยสามารถสังเกตความเป็นจริงได้

การพิจารณาความสัมพันธ์กับสังคมจึงมีแนวทางพิจารณาได้โดยสังเกตจากถ้อยคำที่ผู้เขียนบรรยายไว้โดยตรง เช่น การบรรยายฉาก สถานที่ การแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น ตัวอย่างเช่น การบรรยายภาพที่อยู่อาศัยในสังคมเมือง นักเขียนบรรยายฉาก ที่พักอาศัยของผู้ที่มีรายได้สูง ในสังคมกรุงเทพฯ เป็นลักษณะที่พักอาศัยในลักษณะที่เรียกว่าคอนโดมิเนียม แฟชั่นเฮ้าท์

อีกด้านหนึ่ง สามารถจะสังเกตได้จากค่านิยมและทัศนคติของตัวละครและค่านิยมทัศนคติของนักเขียนที่แสดงไว้ในวรรณกรรม การพิจารณาทัศนคติของตัวละครและนักเขียนนี้จะสะท้อนให้เห็นค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมของคนซึ่งอยู่ในฐานะและบทบาทต่าง ๆ ในเรื่องสั้นเรื่องแก้วหยดเดียว ของศรีดาวเรือง แสดงทัศนคติของนายทุนเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งเห็นแก่ได้มากกว่าจะนึกถึงความยุติธรรมหรือความถูกต้องในการจำหน่ายสินค้า และความคิดของนายทุนที่มีต่อลูกจ้างระดับคนงานในโรงงาน

ในด้านการสังเกตทัศนคติและค่านิยมของผู้เขียน นอกจากจะสังเกตจากถ้อยคำที่นักเขียนได้บรรยายไว้ตรงไปตรงมาแล้ว สามารถศึกษาได้จากถ้อยคำ “ระหว่างบรรทัด” ของนักเขียน ซึ่งอาจจะเป็นความหมายโดยนัยประหวัดซึ่งพิจารณาได้จากท่วงทำนองการเขียนการดำเนินเรื่อง แก่นเรื่อง การเสนอปัญหา และการแก้ไขปัญหาของตัวละคร ซึ่งได้แสดงท่าทียอมรับหรือคัดค้านกับวิธีการเสนอปัญหาหรือแก้ปัญหาของตัวละครนั้น อีกด้านหนึ่งสังเกตได้จากภูมิหลังของนักเขียนว่าเขาอยู่ในสังคมอย่างไร ทัศนคติของเขาเกิดจากประสบการณ์การศึกษาอย่างไร หรือผลกระทบเฉพาะบุคคลที่ส่งเสริมให้นักเขียนใช้เป็นแนวทางในการเขียน

ทวิศศักดิ์ ปิ่นทอง (2549 : 23) กล่าวว่า การศึกษาความสัมพันธ์ของวรรณคดีกับสังคม ผู้ศึกษาต้องใช้องค์ประกอบในการศึกษาอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ศึกษาที่มาของวรรณคดี ว่าใครเป็นผู้แต่ง หรือแต่งในสมัยใด หากไม่ทราบต้องพยายามหาข้อสันนิษฐานให้ได้ใกล้เคียง
2. ศึกษาลักษณะการแต่ง ว่าผู้แต่งต้องการบันทึกหรือสะท้อนภาพสังคมอย่างไร ตรงไปตรงมา การบันทึกหรือสะท้อนภาพสังคมอย่างผสมกลมกลืนกับเนื้อเรื่อง การนำเค้าเรื่องมาเพียงบางส่วน และการล้อเลียนเสียดสีหรือกล่าวถึงสังคมสมมุติ
3. ศึกษาเนื้อหาของเรื่องเปรียบเทียบกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งการศึกษาในประเด็นนี้จะทำให้ทราบความเหมือนหรือความแตกต่างของสังคมในวรรณคดีกับสังคมจริง ซึ่งไม่จำเป็นที่ผู้แต่งจะต้องสร้างสังคมในวรรณคดีให้เหมือนกับสังคมจริง แต่เป็นหน้าที่ของนักศึกษาวិเคราะห์จะนำมาเชื่อมโยงเปรียบเทียบเองว่า ผู้เขียนจำลองมาจากสังคมใด ในเรื่องราวหรือเหตุการณ์ใด แล้ววิเคราะห์ดูว่าผู้แต่งมีมุมมองและกลวิธีในการถ่ายทอดอย่างไร

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรม คือ การศึกษาพฤติกรรม นิสัยทัศนคติ วิธีชีวิตของตัวละคร ลักษณะสังคมที่ตัวละครอาศัยอยู่ และองค์ประกอบต่าง ๆ ของวรรณกรรมที่สะท้อนให้เห็นความเป็นจริงทางสังคมได้

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องสั้น

นักวิชาการได้อธิบายแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องสั้น ดังนี้

2.2.1 ลักษณะของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นเป็นบันเทิงคดีประเภทหนึ่งคล้ายกับนวนิยาย จะมีข้อแตกต่างกันที่นวนิยายกล่าวถึงชีวิตของคนหลายด้าน และมีเหตุการณ์ในเรื่องซับซ้อนหลายเหตุการณ์ ดังนี้

ยูวพาส์ (ประทีปประเสน) ชัยศิลป์วัฒนา (2559 : 17-18) ได้กล่าวถึงว่า ลักษณะของเรื่องสั้นสรุปได้เป็น 4 ประเด็น คือ

1. เรื่องสั้นจะต้องก่อให้เกิดความรู้สึกเดียว ทุกส่วนที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องสั้นไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์แต่ละตอน โคร่งเรื่อง การเล่าเรื่อง ตลอดจนน้ำเสียงและเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ต้องมุ่งเสนออารมณ์เดียวและไม่เอนเออออกนอกเรื่อง

2. เรื่องสั้นจะต้องสามารถอ่านได้รวดเดียวจบ คือ ใช้เวลาในการอ่านได้จบเรื่องภายในเวลาครึ่งชั่วโมงถึงสองชั่วโมง

3. เนื่องจากเรื่องสั้นจะต้องก่อให้เกิดอารมณ์เดียว (single effect) ผู้เขียนจึงต้องกำหนดอารมณ์ที่ต้องการเสนอไว้ล่วงหน้า (preconceived effect) และแต่งเรื่องออกมาให้บรรลุผลดังกล่าว ผู้เขียนต้องไม่ใช้คำใดคำหนึ่งทั้งจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตามที่จะก่อให้เกิดอารมณ์อื่นที่ไม่ได้ต้องการจะเสนอแต่แรกสอดแทรกเข้ามา

4. เรื่องสั้นจะต้องเสนอความจริง (truth) อันเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการเล่าเรื่อง ได้แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ เรื่องที่อนุমানได้อย่างมีเหตุผลกับเรื่องที่มีมุ่งเสนอความรู้สึกอย่างเดียว

สรุปได้ว่าลักษณะของเรื่องสั้น เป็นบันเทิงคดีที่มีมุ่งเสนอความจริง ความยาวไม่ยาวเกินไป อ่านจบไม่เกินประมาณ 2 ชั่วโมง และมีลักษณะที่เด่นชัดและสำคัญที่สุด ก็คือ ต้องมีกลวิธีการแต่งตามองค์ประกอบครบถ้วนด้วยเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนสื่อออกมาง่ายและได้ติดตามอ่านอย่างเพลิดเพลิน

โอภาส แก้วจำปา (2556 : 77-78) ได้กล่าวว่าลักษณะของเรื่องสั้น มีดังนี้

1. เขียนจากจินตนาการที่สมจริง (Realistic) หมายถึง เรื่องราวที่ปรากฏในเรื่องที่นำมาเขียนมีลักษณะที่สมจริง ทั้งตัวละคร ฉาก บทสนทนา พฤติกรรม ไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน

2. เขียนเพื่อความสำคัญ และมีความคิดสำคัญเพียงประเด็นเดียว หมายถึง ผู้เขียนมีจินตนา ให้ผู้อ่านรับรู้ถึงความคิดของผู้เขียน (Theme) เพียงความคิดเดียว โครงเรื่องจึงไม่ซับซ้อนตัวละครมีน้อย และเท่าที่จำเป็น

3. เขียนโดยให้ดำเนินเรื่องรวดเร็ว หมายถึง ต้องเขียนให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ไม่ต้องเขียนในเรื่องที่ไม่สื่อถึงจินตนาของผู้เขียนให้ยืดเยื้อ เสียเวลาอ่าน ฉะนั้น ทุกคำที่เขียนตัวละครทุกตัวที่ปรากฏต้องมีความหมาย และช่วยสนับสนุนเจตนาของผู้เขียนได้อย่างหนึ่งเสมอ

4. เขียนให้อ่านสนุก หมายถึง ผู้เขียนต้องสร้างความน่าสนใจให้อ่าน อ่านอย่างตื่นตื้นสนุกสนานตลอดเวลา

ตามพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552 : 401) ได้กล่าว ว่าส่วนสำคัญในการกำหนดลักษณะเรื่องสั้น คือ ขนาดเรื่องสั้นที่ผู้อ่านจะอ่านจบในคราวเดียว ใช้เวลาประมาณ 30 นาทีถึง 2 ชั่วโมง และยังแนะลีลาบางประการในการแต่ง จำนวนเหตุการณ์ในเรื่องและกลวิธีที่ทำให้ผู้อ่านติดตามอ่าน กลวิธีการแต่งเป็นหลักการสำคัญในการแต่งเรื่องสั้น อย่างไรก็ตาม เรื่องสั้นก็ยังมีโครงสร้างหลวม ๆ อยู่ คือ นักเขียนจะเน้นนำหนักในด้านขนาดของเรื่องให้มีขนาดสั้นมากกว่าวิธีการอื่น ๆ แม้ชื่อของวรรณกรรมประเภทนี้ก็ยังเรียกแตกต่างกันอยู่ต่อมา แบรินเดอร์แมตทิวส์ เสนอให้ใช้คำ short-story เป็นคำ ๆ เดียว โดยใช้เครื่องหมายยัติภังค์เชื่อมและให้ความหมายว่าเป็นวรรณกรรมที่มีลักษณะเฉพาะประเภทหนึ่ง

นอกจากนี้ลักษณะของเรื่องสั้นยังได้อธิบายว่า เรื่องสั้นเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีที่เกิดขึ้นประมาณรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้แบบอย่างมาจากตะวันตก มีลักษณะดังนี้ เรื่องสั้นต้องมีความยาวพอประมาณอ่านจบได้ในเวลาไม่เกิน 50 นาที ตามขนาดมาตรฐานของเรื่องสั้นรุ่นเก่าควรมีจำนวนคำ 4000-5000 คำ แต่ถ้าเป็นเรื่องสั้นสมัยใหม่ จัดเป็นเรื่องสั้นขนาดยาวอาจมีจำนวนคำได้ถึง 10000

นอกจากนี้เนื้อเรื่องต้องมีความหนาแน่น หมายถึง ต้องใช้สำนวนโวหาร การสร้างฉากตัวละคร บทสนทนา ฯลฯ ให้กระชับรัดกุมและมีประโยชน์ต่อการดำเนินเรื่องมากที่สุด เรื่องสั้นมีองค์ประกอบ คือ

โครงเรื่อง (Plot) เรื่องสั้นมีโครงเรื่องเดียวไม่ซับซ้อนเป็นข้อขัดแย้งกันระหว่างตัวละคร และต้องจบลงด้วยผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

แก่นของเรื่องหรือแนวคิด เรื่องสั้นมุ่งสอนแนวคิดหรือแก่นของเรื่องเพียงอย่างเดียว

ตัวละคร เรื่องสั้นมีตัวละครน้อยตัว คือ ไม่ควรเกิน 4 ตัว

ฉาก เรื่องสั้นมีฉากที่เกิดจากพฤติกรรมของตัวละคร คือเหมาะสมกับตัวละคร และสภาพแวดล้อม

ตอนจบของเรื่อง (Climax) เรื่องสั้นมักให้ความรู้แก่ผู้อ่านถึงความสมบูรณ์ของเนื้อหามี 2 แบบ คือ จบอย่างธรรมดา และจบแบบหลีกเลี่ยงความคาดหมายหรือจบแบบหักมุม (วันทนามาศวรรณา. 2556 : ออนไลน์)

เถลิง พันธุ์เถลิงอมร (2541 : 222-225) ได้กล่าวว่า ลักษณะของเรื่องสั้นที่แตกต่างจากบันเทิงคดีประเภทอื่น มีดังนี้

1. ความยาว เรื่องสั้นมีความยาวพอประมาณ มักกำหนดด้วยจำนวนคำหรือด้วยระยะเวลาในการอ่าน จำนวนคำที่กำหนดขึ้นมีตั้งแต่ต่ำสุด คือ จำนวน 1,000 คำ และสูงสุดจำนวน 12,000 คำ ใช้เวลาในการอ่านตั้งแต่ 5-50 นาที เรื่องความยาวควรกำหนดด้วยจำนวนคำจะชัดเจนกว่ากำหนดด้วยเวลาอ่าน เพราะผู้อ่านแต่ละคนจะใช้เวลาอ่านไม่เท่ากัน

2. เรื่องสั้นจะมีรูปแบบกะทัดรัด กระชับ บรรจุเนื้อหาละเอียด และมากพอสมควรทุก ๆ บรรทัด ทักคำพูด ทุกอาการของตัวละคร และรวมทั้งโครงสร้างของเรื่องสั้น ล้วนมีวัตถุประสงค์ให้ข้อคิดบางสิ่งบางอย่างแก่ผู้อ่าน เรื่องสั้นจึงบรรจุเนื้อหาของเรื่องไว้ด้วยคำถ้อยคำที่จำกัด

3. ความเป็นเอกภาพ เรื่องสั้นสะท้อนเนื้อหาประการเดียว ทำให้เกิดผลต่อผู้อ่านเพียงอย่างเดียวและมีความคิดหลักของเรื่องด้านเดียว

4. การใช้ภาษา การใช้ภาษาในเรื่องสั้นมีลักษณะคล้ายกัน คือ ใช้ภาษาเพื่อเล่าเหตุการณ์ บรรยายลักษณะของตัวละครและฉาก และภาษาที่ใช้ในบทสนทนาของตัวละคร

ประทีป เหมือนนิล (2532 : 40) ได้กล่าวถึงลักษณะของเรื่องสั้นมี 6 ลักษณะ ดังนี้

1. มีโครงเรื่อง หมายถึง เป็นเรื่องที่มีการเปิดเรื่องในตอนต้น มีการคลี่คลายของเรื่อง โดยมีข้อขัดแย้งระหว่างตัวละครเพื่อนำไปสู่จุดสุดยอดในตอนกลาง และมีการปิดเรื่องในตอนท้าย ซึ่งส่วนมากจะเป็นการปิดเรื่องชนิดที่ผู้อ่านคาดไม่ถึงด้วย จึงจะถือว่าเป็นโครงเรื่องที่สมบูรณ์

2. มีจุดมุ่งหมายของเรื่องอย่างเดียว หมายถึง ในแต่ละโครงเรื่องนั้นจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและมุ่งแสดงผลของเรื่องออกมาเพียงอย่างเดียว

3. มีตัวละครน้อย หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญควรไม่ได้เกิน 4-5 คน เพื่อให้การดำเนินเรื่องรวดเร็วและรวบรัดไปสู่จุดจบที่มุ่งหมาย

4. ใช้เวลาน้อย หมายถึง เวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโครงเรื่อง จะต้องกำหนดลงไปอย่างแน่ชัดให้จบลงในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เช่น หนึ่งชั่วโมงหรือหนึ่งวัน

5. มีขนาดสั้น หมายถึง เวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโครงเรื่อง จะต้องกำหนดลงไปอย่างแน่ชัดให้จบลงในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เช่น หนึ่งชั่วโมงหรือหนึ่งวัน

ประภาศรี สีอำไพ (2531 : 92) กล่าวว่า เรื่องสั้น คือ วิกฤตการณ์ที่มีเหตุสัมพันธ์ต่อเนื่องไปสู่ผลซึ่งเรียกว่า จุดมุ่งหมายอย่างเดียว มีผลอย่างเดียว ใช้เวลาในการเดินเรื่องสั้นรวดเร็ว มีคำประมาณ 4,000-5,000 คำ มีทั้งเรื่องขนาดสั้นและเรื่องยาวขนาดสั้น มีโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก

และบทสนทนาที่รัดกุมกระชับ ไม่มีรายละเอียดมากนัก เรื่องสั้นไม่ซับซ้อนยืดยาวเหมือนนิยาย ผู้เขียนต้องจัดเกลาภาษาได้ชัดเจน

สรุปได้ว่า เรื่องสั้นมีโครงเรื่องเพียงโครงเรื่องเดียว มีขนาดสั้น ดำเนินเรื่องอย่างกระชับรวดเร็ว เนื้อหาละเอียด มีแก่นเรื่องเพียงอย่างเดียว มีตัวละครน้อย และเป็นเอกภาพ ใช้เวลาน้อย มีจุดมุ่งหมายของเรื่องอย่างเดียว มีความกระชับรัดกุมทุก ๆ ด้าน เขียนจากจินตนาการที่สมจริง

2.2.2 องค์ประกอบของเรื่องสั้น

เอกพงษ์ พัฒนากุล (2555 : 58-59) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของเรื่องสั้น ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง (Plot) ได้แก่ การดำเนินเรื่องตามเค้าโครงเรื่องที่คุณแต่งตั้งใจไว้ทั้งนี้สอดคล้องกับเป้าหมาย (theme) และเนื้อเรื่อง (story) ด้วย
2. ตัวละคร (Characters) มีจำนวนน้อยที่สุด มีแต่ตัวที่สำคัญเท่านั้น ตัวประกอบบางครั้งก็ไม่มีเลย
3. บทเจรจา (Dialogue) ท่วงทำนองเขียนบทเจรจาของเรื่องสั้นนั้น นิยมให้ประหยัด คำ กะทัดรัด กระชับความ ตัดการโต้ตอบที่ไม่จำเป็นสำหรับเนื้อเรื่องออกไปให้มากที่สุด
4. ฉาก (Setting) สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในเรื่อง (Period) ซึ่งก็มักจะเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ ดังนั้น ฉากในช่วงเวลาสั้น ๆ ก็ไม่มีมาก แต่ก็ไม่ใช่กฎตายตัว อาจจะเปลี่ยนฉากได้ ถ้าจำเป็นปมต่าง ๆ ในเรื่องสั้น เป็นส่วนประกอบที่สำคัญมาก มีการขัดแย้งหลายชนิด เช่น ขัดแย้งกับตัวเอง ใจหนึ่งต้องการ อีกใจหนึ่งไม่ต้องการ ขัดแย้งกับคนอื่น ความคิดเห็นไม่ตรงกัน วิวาทโต้เถียงกัน ขัดแย้งกับสังคม ต้องปฏิวัติสังคม ขัดแย้งกับธรรมชาติ เรื่องส่วนมากมักจะมียุทธวิธีสร้างความขัดแย้งเพื่อก่อให้เกิดความยุ่งยากแล้วคลายปมยุ่งยากในตอนจบ
5. การจบของเรื่อง มักจะจบอย่างประทับใจ ผู้แต่งเรื่องสั้นจะประหวัดฝีมือกันในตอนจบ มีตอนจบแบบปมทิ้งท้าย (Surprise ending, anti-climax ending) จบแบบเศร้าหรือ (Tragic ending) จบแบบหวานชื่น (Happy ending) หรือ (Sweet ending) และจบตามที่เป็นจริงในชีวิต หรือ Realistic (ending)

ชูทิพย์ เลหาวิเศษ (2552 : 11) ได้กล่าวว่า เรื่องสั้นไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตาม จะมีองค์ประกอบร่วมหรือโครงสร้างที่คล้ายกัน ขึ้นอยู่กับนักประพันธ์ว่าจะเน้นที่องค์ประกอบใดในเรื่องของเขา องค์ประกอบสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ในเรื่องสั้นทุกเรื่อง คือ เหตุการณ์ในเรื่อง ปัญหาที่อยู่ในเหตุการณ์ ปัญหานี้อาจจะเป็นปัญหาของตัวละครใดตัวละครหนึ่งโดยเฉพาะ หรืออาจจะไม่บอกว่าเป็นของใครโดยเฉพาะ เหตุการณ์ในเรื่องสั้นจะไปสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ตัวละคร (character) ฉาก (setting) ความขัดแย้งหรือปัญหา (conflict) วิธีการเล่าเรื่อง (point of view)

การดำเนินเรื่อง (plot development) จุดเปลี่ยนแปลงของเรื่อง (climax or turning point) เป็นต้น

บุญยเสนอ ตรวิเศษ (2550 : 159) กล่าวว่า เรื่องสั้นประกอบด้วยโครงสร้างและองค์ประกอบหลาย ๆ ส่วนที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผล แล้วมีความหมายต่อภาพรวมของเรื่องทั้งหมดโดยปกติ มักมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ โครงเรื่อง (plot) ตัวละคร (character) แก่นเรื่อง (theme) ฉากและสถานที่ (setting) กลวิธีในการเล่าเรื่องหรือมุมมอง (point of view) และลีลาและท่าทีของผู้แต่งแล้วการใช้ภาษา (style and language)

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543 : 161-163) กล่าวถึงองค์ประกอบของเรื่องสั้น สรุปได้ดังนี้

1. แก่นเรื่อง คือ แนวความคิดของเรื่องที่คุณผู้แต่งมุ่งจะสื่อให้ผู้อ่านทราบ แต่เนื่องจากเรื่องสั้นมีขนาดจำกัด เรื่องสั้นจึงมีแก่นเรื่องเพียงแก่นเรื่องเดียวหรือมุ่งสะท้อนแนวคิดของผู้แต่งเพียงประการเดียว

2. โครงเรื่อง คือ คำโครงเรื่องที่คุณผู้แต่งกำหนดไว้ก่อนจะแต่งเรื่องไปในทำนองใดจึงจะสามารถกระหายใคร่ไปได้ตลอดทั้งเรื่อง และดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน โครงเรื่องที่มีลักษณะนี้การคลายปม และการทวนเรื่อง ต้องใช้วิธีการผูกปม อีกทั้งการเปิดเรื่อง การปิดเรื่อง และกลวิธีการดำเนินเรื่องของคุณผู้แต่งเรื่องสั้นที่ดีควรมีโครงเรื่องเดียวและไม่ซับซ้อน

3. ตัวละคร คือ ผู้แสดงบทบาทสมมติตามที่ผู้แต่งกำหนด ตัวละครในเรื่องสั้นจะมีน้อย เพราะเรื่องสั้นเน้นแสดงแก่นเรื่องเพียงแก่นเรื่องเดียว เพื่อให้เรื่องดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายเร็ว ผู้แต่งจึงสร้างตัวละครใหม่น้อย คือ มีตัวละครเอก 2-3 ตัว

4. บทสนทนา คือ ถ้อยคำที่ตัวละครใช้คำกัน บทสนทนามีประโยชน์ในการเขียนเรื่องสั้นในการทำให้เรื่องดำเนินไปได้ โดยไม่ต้องอธิบายความให้ยืดเยื้อ ช่วยสะท้อนบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของตัวละครหรือช่วยสร้างบรรยากาศของเรื่องให้เป็นตามธรรมชาติ

5. ฉาก คือ สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่องหมายรวมถึงเวลาและสภาพที่แวดล้อมเหตุการณ์นั้นด้วย ฉากสำคัญในเรื่องสั้นมักมีฉากเดียว เพราะผู้แต่งถือหลักว่า “ยิ่งให้เหตุการณ์ สถานที่และเวลาในเรื่องน้อยเท่าใด ก็ยิ่งมีผลทำให้แนวคิดของเรื่องชัดเจนเท่านั้น” อีกทั้งการเขียนเรื่องสั้นมีข้อจำกัดเรื่องขนาด จึงทำให้ผู้แต่งเลือกกล่าวถึงเหตุการณ์สำคัญเพียงเหตุการณ์เดียวรวมทั้งสถานที่และเวลาที่สั้นด้วย

6. บรรยากาศ คือ อารมณ์ของตัวละครที่เกิดจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งมีอิทธิพลทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้ายตาม การสร้างบรรยากาศต้องอาศัยรายละเอียดจากส่วนอื่นของเรื่อง เพราะสิ่งแวดล้อมจะทำให้ผู้อ่านและตัวละครเกิดอารมณ์ตามที่คุณผู้แต่งต้องการเรื่องสั้นที่ดีจะมีบรรยากาศและสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและฉากที่สมจริง โดยทั่วไปผู้แต่งถือว่าบรรยากาศเป็นส่วนสำคัญ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องสั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541 : 280-300) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเรื่องสั้นดังนี้

1. ตัวละคร

ตัวละครมีสองความหมาย ความหมายแรก ตัวละคร คือ บุคคลหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับในเรื่อง ความหมายที่สอง ตัวละคร หมายถึง คุณสมบัติพิเศษทางศีลธรรม และรูปร่างหน้าตาอย่างใดอย่างหนึ่งของตัวละคร การสร้างตัวละครเพื่อให้คล้ายคลึงกับมนุษย์จริง ๆ ผู้เขียนจะต้องสร้างตัวละครให้มีลักษณะดังนี้

- 1) ลักษณะพฤติกรรมของตัวละครต้องคงเส้นคงวา ถ้าจะเปลี่ยนพฤติกรรมต้องมีเหตุผลและเหตุจูงใจ
- 2) การกระทำและพฤติกรรมของตัวละคร มีสาเหตุมาจากแรงจูงใจเพราะมนุษย์แสดงพฤติกรรมของตน เนื่องจากแรงขับหรือแรงจูงใจภายนอกอย่างใดอย่างหนึ่ง
- 3) ลักษณะของตัวละครต้องสมเหตุสมผลหรือเหมือนชีวิตจริง
- 4) พฤติกรรมเชิงควบคุมของตัวละคร

2. ฉากและบรรยากาศ

- 1) ฉากมิใช่จะเป็นสิ่งที่ห้อมล้อมหรือรวมเวลาและสถานที่เข้าไว้ด้วยกัน เช่นที่เรียกว่า "ภูมิหลัง" (background) เท่านั้น แต่ยังรวมถึงบรรยากาศและท่าทีต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้เค้าโครงแก่นเรื่องและโครงเรื่อง
- 2) บรรยากาศเชื่อมโยงกับความหมายของเรื่องมากกว่าฉาก บรรยากาศมักจะใกล้ชิดกับตัวละครสำคัญที่นักเขียนสร้างขึ้นและควบคุมไว้

3. แก่นเรื่อง

แก่นเรื่องในเรื่องสั้นจะมีเพียงแนวคิดเดียวเป็นแผน ส่วนใหญ่เพื่อแสดงจุดประสงค์เดียวหรือผลเพียงอย่างเดียว

4. โครงเรื่อง

โครงเรื่อง คือ อูบายที่ผู้เขียนกำหนดเป็นแผนไว้ล่วงหน้าแต่แรกว่าเรื่องสั้น จะสร้างอุปสรรคให้เกิดแก่ตัวละครในเรื่องอย่างไร จะเปิดเรื่องอย่างไร จะให้ตัวละครมีความขัดแย้งกันอย่างไร เมื่อไร และเมื่อไหร่สร้างอุปสรรคและความขัดแย้ง จะต้องวางแผนว่าจะปิดเรื่องอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุดและประสบความสำเร็จมากที่สุด จะต้องหากวิธีการแก้ไขอุปสรรคและความขัดแย้งนั้นให้แก่ตัวละคร จนกระทั่งตอนจบเรื่องหรือปิดเรื่อง

5. บทสนทนา

บทสนทนาในเรื่องสั้นเป็นองค์ประกอบที่น่าสนใจศึกษามากที่สุดจุดหนึ่ง บทสนทนาในเรื่องสั้นต้องสั้น กระชับ ตรงไปตรงมา เข้าใจง่าย และสามารถช่วยในการดำเนินเรื่อง และมีการสนทนาเท่าที่จะเป็นจริง ๆ

ปรัชญา อภากุล (2540 : 209-210) กล่าวว่า องค์ประกอบมีลักษณะดังนี้

1. แนวคิดหรือแก่นของเรื่อง ต้องเป็นแนวคิดที่มีลักษณะเด่นมีเพียงแนวคิดเดียว
2. โครงเรื่อง ต้องมีลักษณะกะทัดรัดไม่ยืดยาว ดำเนินเรื่องฉับไวลักษณะของโครงเรื่องขึ้นอยู่กับชนิดของเรื่อง
3. ตัวละคร ไม่ควรมีหลายตัวและมีความสมจริง
4. ฉากต้องมีความสมจริงให้ภาพจินตนาการชัดเจนน่าสนใจ
5. ถ้อยคำหรือบทสนทนา ต้องมีความสมจริงใช้ภาษาประณีตคมคาย

สรุปได้ว่า นักวิชาการได้แบ่งองค์ประกอบของเรื่องสั้นในลักษณะเดียวกัน คือ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และบรรยากาศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เรื่องสั้นมีความน่าสนใจ

2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทย

นักวิชาการได้อธิบายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทย ดังนี้

ปัญหาสังคม คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอยู่ร่วมกันในสังคมเนื่องจากไม่สามารถควบคุมสมาชิกให้ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น ๆ ได้ นำไปสู่สถานการณ์ที่สร้างความเดือดร้อนก่อความทุกข์ ความคับข้องใจแก่คนจำนวนมากที่อยู่ในสังคมนั้นและคนในสังคมนั้นเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรแก้ไข

2.3.1 ลักษณะของปัญหาสังคมไทย

ปัญหาสังคมไทยมีลักษณะดังนี้

1. เป็นสถานการณ์ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อคนเป็นจำนวนมาก
2. เป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่พิจารณาว่าเป็นสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา
3. ปัญหาสังคม จะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อค่านิยมหรือการตีความในแบบแผนพฤติกรรม

แตก

4. ปัญหาสังคมย่อมผันแปร “ไปตามกาลเวลา”
5. ปัญหาสังคมย่อมมีผลมาจากนโยบายของรัฐที่มีได้คาดคิดล่วงหน้าไว้ก่อน
6. บุคคลมีชนชั้นทางสังคมที่แตกต่างกันย่อมมีความคิดเห็นการแก้ปัญหาสังคมที่

แตกต่างกันทุกคนยอมรับการแก้ปัญหาสังคมที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเองมากที่สุด

1. ปัญหายาเสพติด
2. ปัญหาความยากจน
3. ปัญหาโรคเอดส์
4. ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5. ปัญหาทางการศึกษา
6. ปัญหาครอบครัว
7. ปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตใจและศีลธรรม
8. ปัญหาสุขภาพอนามัย
9. ปัญหากลุ่มผู้ด้อยโอกาส

นอกจากนี้สังคมไทยในปัจจุบันยังมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้คนในสังคมมีการเบี่ยงเบนความสัมพันธ์ไปจากเดิม และสถาบันทางสังคมก็ทำหน้าที่ไม่ครบสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมไทย (จิตวิวัฒน์ กำหนดัน เงินสองศรี. 2553 : ออนไลน์)

นอกจากนี้ปัญหาสังคมไทยยังมีลักษณะดังนี้

1. เป็นสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อบุคคลจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีจำนวนมากพอสมควร ตัวอย่าง เช่น ในกรณีทีวีรุ่นซอมดนตรีเป็นประจำทุกวัน ถ้าการซอมดนตรีนั้นกระทำในห้องที่มิดชิด ไม่มีเสียงดังออกนอกห้อง ปัญหาสังคมยังไม่เกิด แต่ถ้าการซอมดนตรีนั้นกระทำกลางแจ้งในเวลา กลางคืน โดยใช้เครื่องเสียงที่ดังมาก และซอมกันเป็นประจำทุกคืนจนตึกกระทิงชาวบ้านเกิดความรำคาญ นอนไม่หลับ เด็กเล็ก ๆ ต้องพวตื้นด้วยความกลัวเสียงที่ดัง ชาวบ้านทนไม่ได้มีการร้องเรียน และวิพากษ์วิจารณ์ หรือบอกผู้ปกครองของวัยรุ่นดังกล่าว ดังนี้ถือได้ว่า “ปัญหาสังคม” เกิดขึ้นแล้ว

2. เป็นสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา ในบางสถานการณ์นั้น การใช้แรงงานเด็กและสตรีสามารถยอมรับได้ก็ถือว่ายังไม่เกิดปัญหาสังคม แต่ถ้าคนจำนวนมากของสังคมพิจารณาเห็นว่าการใช้สตรีที่ตั้งครรภ์ทำงานหนัก เช่น ให้ออกของหนักเกินไป หรือแม่สตรีมีครรภ์จะขออนุญาตลาไปพบหมอก็ถูกหักเงินเดือน หรือเมื่อเวลาคลอดก็ถูกหักเงินเดือนจึงมีการทักท้วงขึ้นมา หรือมีการประท้วงหรือเรียกร้องให้ออกเลิกการกระทำดังกล่าวของโรงงานทุกแห่ง ดังนี้การใช้แรงงานสตรีในลักษณะดังกล่าว ก็กลายเป็น “ปัญหาสังคม”

3. เป็นความรู้สึกว่าควรมีการแก้ไขปรับปรุงกระทำการให้ถูกต้อง ในสมัยโบราณนั้น การที่ราษฎรประสบภาวะฝนแล้งหรือน้ำท่วมในบางปี ทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารได้รับความเสียหาย มักถือเป็นเรื่องของธรรมชาติ ไม่มีใครแก้ไขได้ แต่เมื่อมนุษย์สามารถใช้สติปัญญาของตนเองแก้ไขปรับปรุงหรือควบคุมปัญหาเหล่านั้นได้ เรื่องดินฟ้าอากาศจึงกลายเป็นปัญหาสังคม เพราะการป้องกัน อุทกภัยด้วยการสร้างเขื่อน ก็เกิดปัญหาว่าจะสร้างที่ไหน ควรสร้างหรือไม่ควรสร้าง หรือสร้างแล้วใครได้ประโยชน์ ใครเสียประโยชน์ มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง จึงกลายเป็นปัญหาสังคม

4. เป็นการกระทำร่วมกันทางสังคม เป็นสถานการณ์ที่คนส่วนใหญ่ในสังคม มีความเกี่ยวข้องกันโดยการแสดงความคิดเห็นและมีการเสนอแนะวิธีการแก้ไขสถานการณ์นั้น ๆ ให้ดีขึ้น เช่น ปิมน้ำมันมีการโกงปริมาณน้ำมัน แต่นี้ยังไม่อาจเรียกว่าปัญหาสังคม เพราะรัฐมีหน้าที่ควบคุมดูแล อยู่แล้ว แต่ถ้ามีคนส่วนใหญ่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น นำเรื่องนี้ไปวิพากษ์วิจารณ์ทางวิทยุกระจายเสียง

เผยแพร่ในรายการโทรทัศน์หรือเขียนวิพากษ์วิจารณ์ในสื่อมวลชนต่าง ๆ ว่าปัญหานี้ประชาชนเดือดร้อนต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วนก็กลายเป็น “ปัญหาสังคม” (ดุจฤดี คงสุวรรณ. 2543 : ออนไลน์)

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2541 : 160) กล่าวว่า ประเทศไทยจัดเป็นประเทศหนึ่งที่มีปัญหาอาชญากรรมมากที่สุดเกือบทุกประเภท ไ้ แม้กระทั่งความไม่พอใจกันเพียงเล็กน้อยก็จะมีการฆ่ากันได้ หรือขณะที่เศรษฐกิจดีพอสมควรแก่ฐานะไม่ได้เป็นประเทศที่ยากจนข้นแค้นก็ยังคงพบปัญหาอาชญากรรมได้ เรื่องสั้นส่วนหนึ่งได้สะท้อนภาพปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองหลวงไม่ว่าจะเป็นการจี้ปล้น ช่มชู้ ประทุษร้ายจนถึงแก่ชีวิต

พิทยา สายหู (2536) กล่าวว่า ประเด็นสำคัญของปัญหาสังคมจะอยู่ที่ลักษณะ 2 ประการ คือ

1. สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมรู้สึกเดือดร้อนเพราะปรากฏการณ์นั้น
2. ต้องการและพยายามหาทางแก้ไขจัดปรากฏการณ์ที่ไม่พึงปรารถนานั้น

สรุปได้ว่า สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้คนในสังคมมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น และมีหลายลักษณะ และสถาบันทางสังคมก็ทำหน้าที่ไม่ครบสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย

2.3.2 ประเภทของปัญหาสังคมไทย

Weinberg (2538 อ้างถึงใน โกศล วงศ์สุวรรณ และ สติต วงศ์สุวรรณ. 2543) พิจารณาปัญหาสังคมจากลักษณะสังคมเมืองที่ซับซ้อนสับสนในปัจจุบัน ได้แบ่งแบบของปัญหาสังคมเป็น 2 ประเภท คือ

1. ปัญหาสังคมที่สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอันมีผลทำให้เมืองเล็กขยายตัวเป็นนครใหญ่และนครอุตสาหกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อมวลชนในสังคม ได้แก่

- 1) ปัญหาประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
- 2) ปัญหาการอพยพของชาวนบทเข้าสู่เมือง
- 3) ปัญหาความไม่เพียงพอของที่อยู่อาศัยและแหล่งเสื่อมโทรม
- 4) ปัญหาการวางผังเมืองไม่เหมาะสม
- 5) ปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติ
- 6) ปัญหาความไม่สะดวกของการคมนาคมขนส่ง
- 7) ปัญหาอุบัติเหตุโดยรถยนต์
- 8) ปัญหาสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ
- 9) ปัญหาการว่างงาน
- 10) ปัญหาคนชราถูกทอดทิ้ง

- 11) ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง
2. ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการเสียระบบทางสังคม ได้แก่
 - 1) ปัญหาการหย่าร้าง
 - 2) ปัญหาอาชญากรรม
 - 3) ปัญหาความผิดปกติทางจิต
 - 4) ปัญหาสารเสพติด
 - 5) ปัญหาการฆ่าตัวตาย
 - 6) ปัญหาโสเภณี

ประเภทปัญหาสังคมยังมี 3 ประเภทดังนี้

1. ปัญหาทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่คนในสังคมเป็นจำนวนมาก รู้สึกว่าคุณค่าของคนและต้องการจะแก้ไขให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป เพราะเชื่อว่าคนหรือสังคมสามารถแก้ไขได้ เช่น เศรษฐกิจตกต่ำเกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบ เงินเพื่อ เครื่องอุปโภค บริโภคราคาแพง คนตกงาน ความอดอยากยากจน ฯลฯ

2. ปัญหาทางการเมือง ได้แก่ ภาวะการณ์ทางการเมืองที่คนในสังคมจำนวนมากรู้สึกว่า คุณค่าของคนและต้องการจะแก้ไขให้หมดสิ้นไปหรือเบาบางลง เพราะเชื่อว่าสามารถแก้ไขได้ นักการเมืองใช้อิทธิพลอำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ โอบอุ้มช่วยเหลือญาติมิตรสมคร พรรคพวก ใช้อิทธิพลเหนือประชาชนทั่วไป การคอร์ปชั่นปัญหาโจรและผู้ก่อร้ายภาคใต้ นักการเมืองแย่งชิง ตำแหน่งกัน

3. ปัญหาทางสังคม ได้แก่ ภาวะการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่คนใน สังคม เป็นจำนวนมากรู้สึกว่าคุณค่าของตนเอง จึงต้องการแก้ไขโดยเห็นว่าการกระทำเช่นนั้น อยู่ใน วิสัยของกลุ่มหรือสังคมของตนเองจะทำได้ เช่น ปัญหายาเสพติดสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ อาชญากรรม ปัญหาวัยรุ่นนักรั้วผู้ร้ายชุกชุมการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526 อ้างถึงใน โกศล วงศ์สวรรค์ และ สกิต วงศ์สวรรค์. 2543) แบ่งปัญหาสังคมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับสังคม หรือปัญหาการปรับตัวของปัจเจกชนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตัวอย่างเช่น ปัญหาคนชรา ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคจิต เป็นต้น

2. ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่อกลุ่ม หรือการจัดระเบียบภายในสังคม ตัวอย่างเช่น ปัญหาการขัดแย้งระหว่างศาสนิกชนต่างศาสนา (เช่น กรณีวัดพระธรรมกาย) กรรมากร กับนายทุน ปัญหาสีผิว ปัญหาการขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาสภาวะแวดล้อม ปัญหาโรงงานกับชาวบ้าน

สรุปได้ว่า ปัญหาสังคมมีหลายประเภทและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ เกิดจากกระบวนการผลิตโดยเฉพาะจากโรงงานอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่งก่อให้เกิดมลพิษ การพัฒนาประเทศ ก่อให้เกิดภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไปทั้งทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ

2.4 ประวัติและผลงานของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์

กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ เกิดเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2509 ที่บ้านจันนา อ.ควนขนุน จ.พัทลุง เป็นบุตรของ นายวนิช นางยุพา สงสมพันธุ์ เรียนที่วัดไพร่กอ อ.ควนขนุน จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วจึงไปเรียนต่อที่โรงเรียนวัดพิบูลทอง อ.เมืองพัทลุง จบ น.ประถมศึกษาปีที่ 7 จากนั้นศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาที่ โรงเรียนพัทลุง อ.เมืองพัทลุง สอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อได้ที่คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ใฝ่ฝันอยากเป็นผู้แต่ง-นักเขียนมาตั้งแต่วัยเยาว์ ด้วยเติบโตมาจากกองหนังสือของพ่อ วนิช สงสมพันธุ์ ในบ้านมีหนังสือมากมายให้เลือกอ่าน เช่น ชัยพฤกษ์ วิทยาศาสตร์ มหัทศจรีย์ วิทยาสาร ขวัญเรือน เป็นต้น ไปจนถึงนวนิยายยอดนิยายยุคนั้น อย่างเช่น "ร้อยป่า" ของ อรรถ พันธ์บางกอก แม้กระทั่งแนวกุกกัก "นิยายรักนักศึกษา" ของ "ศุภักษร" ตลอดจนนวนิยายเพื่อประชาชน อย่างเช่น "ฟ้าบ่กั้น" ของ ลาว คำหอม "ปีศาจ" ของ เสนีย์ เสาวพงศ์ "จนกว่าเราจะพบกันอีก" ของ "ศรีบูรพา" "ตีกรอสนส์" ของ "อ.อุดากร" เป็นต้น

กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ได้เป็นนักเขียนฝึกหัด จะชอบนั่งฟังคำวิจารณ์อย่างใจจดจ่อและเคร่งเครียด ด้วยรู้ว่าเขาจะไม่ได้รับการประนีประนอมจากพี่ ๆ แม้แต่น้อยนิด ซ้ำกลับถูกโอบยตีอย่างหนักหน่วงด้วยคำวิจารณ์อย่างตรงไปตรงมา กนกพงศ์ ให้สัมภาษณ์นิตยสาร "ไฮ-คลาส" ว่า ช่วงฝึกเขียนนั้นเขียนทิ้ง ๆ ทุกวัน แล้วแต่ว่าจะฝึกลักษณะไหน "อย่างเช่นถ้าฝึกบรรยายฉาก ผมจะตั้งประเด็นขึ้นมา แล้วก็ฝึกบรรยายฉากไป แล้วก็ทิ้ง ฝึกภาษาเขียนภาษาให้มันสวย ฝึกตัวละครก็สร้างตัวละครขึ้นมาแล้วบรรยายตัวละคร ฝึกการวางพล็อตเรื่องผมก็จะสร้างพล็อตขึ้นมา"

กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ฝึกเขียนอย่างมุ่งมั่นนับร้อยชิ้น ก่อนจะลงมือเขียนเรื่องสั้นอย่างจริงจังในปีต่อมา และเริ่มส่งตามนิตยสารต่าง ๆ ระหว่างปี 2531-2533 กนกพงศ์ เป็นเจ้าของสถิตินักเขียนผู้มีเรื่องสั้นตีพิมพ์ในนิตยสารมากที่สุด ทั้งยังเป็นนักเขียนที่สร้างปรากฏการณ์ให้วงการวรรณกรรมไทยด้วยเรื่องสั้นที่มีขนาดยาวกว่า "ชนบ" ทั่วไป เหนือไปกว่านั้น ยังได้รับประดับ "ช่อการะเกด" จาก "บ.ก. เครางาม" สุชาติ สวัสดิ์ศรี ถึง 2 ปีซ้อน จากเรื่องสั้น "สะพานขาด" ปี 2532 และ "โลกใบเล็กของชัลมาน" ในปี 2533

เมื่อเริ่มมีชื่อเสียงทางเรื่องสั้น กนกพงศ์ เข้าทำงานกับสำนักพิมพ์เคล็ดไทย ทำตั้งแต่จัดรูปเล่ม (Art work) และบรรณาธิการ 2 ปีให้หลังก็ลาออก เพราะเห็นว่าอุ้งงานประจำดูตลกสิ้นความคิดและเวลาในการเขียนหนังสือไป จึงหวนคืนไปตั้งหลักแหล่งบนภูเขาอีกครั้ง

กนกพงศ์ เกิดและเติบโตขึ้นมาในยุคที่มีความขัดแย้งทางการเมืองในพื้นที่ภาคใต้ โดยเฉพาะ แถบเทือกเขาบรรทัดอันเป็นถิ่นกำเนิด เป็นความขัดแย้งระหว่างกองกำลังของรัฐกับกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย (ทปท.) ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) เป็นความขัดแย้งอย่างรุนแรง จากการปราบปรามแบบเหวี่ยงแห และมาตรการในการกำจัดแบบตัดรากถอนโคนและการทารุณกรรมของฝ่ายรัฐบาลที่เรียกว่า "ถังแดง" และการตัดใบหูของศพเพื่อแลกกับเงินรางวัลของกองกำลังพลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่เกิดขึ้นเพื่อปราบปรามผู้ที่มีความเห็นขัดแย้งกับรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะก่อนที่จะมีนโยบายการเมืองนำการทหารตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 สมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี เรื่องราวเหล่านี้จึงปรากฏอยู่ในงานเขียนของเขา โดยเฉพาะเรื่องสั้น "สะพานขาด" และ "บ้านเกิด" เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีเรื่อง "ยามเช้า" และ "ในห้วงน้ำกว้าง" เป็นต้น

ผลงานด้านผู้แต่งบทแรก "ความจริงที่เป็นไป" ตีพิมพ์ใน "สยามใหม่" ขณะเรียนชั้นมัธยมต้น พ.ศ. 2523 ขณะเรียนชั้นมัธยมปลาย พ.ศ. 2527 เป็นสมาชิกยุวก่อตั้งของ "กลุ่มนาคร" กลุ่มทำงานด้านศิลปวรรณกรรมอันสำคัญของภาคใต้ สำหรับผลงานเรื่องสั้นเรื่องแรก ได้แก่ "ตุจตะวันอันเจิดจ้า" ตีพิมพ์ในมติชนสุดสัปดาห์ เมื่อปี 2527 จากนั้นมีเรื่องสั้นตีพิมพ์ตามนิตยสารสม่ำเสมอ ในฐานะนักเขียนเป็นที่นิยมที่สุดในยุคนั้น

ปี 2532 ออกหนังสือเล่มแรกรวมบทผู้แต่ง "ป่าน้ำค้าง" กับสำนักพิมพ์นาคร ซึ่ง กนกพงศ์ กล่าวว่า เป็นงานเขียนตามกระแสช่วงนั้น

ปี 2534 ออกรวมเรื่องสั้นชุดแรก "สะพานขาด" และ "คนใบเลี้ยงเดี่ยว" รวมเรื่องสั้นชุดที่ 2 ในปี 2535 ในนามสำนักพิมพ์นกสีเหลือง เกือบทุกเรื่องในสองเล่มนี้เกิดขึ้นในช่วงฝึกหัดเขียนอยู่กับ ธัชธาดา

ปี 2536 ชื่อ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ดังกระฉ่อนไปทั้งวงการ หลัง "มือมืด" ส่งรวมเรื่องสั้นทั้งสองเล่มของเขาเข้าประกวด "ซีไรต์" และกนกพงศ์ประกาศถอน จนได้ชื่อเป็น "นักเขียนขบถ" และ "เด็กก้าวร้าว"

ประเด็นร้อนนี้ กนกพงศ์ให้สัมภาษณ์ในนิตยสาร "ไรเตอร์" ฉบับ สิงหาคม 2536 ชนิดดับเครื่องชนว่า ไม่เคยปฏิเสธ "ซีไรต์"

"ผมพร้อมจะส่งก็ต่อเมื่อผมรู้สึกว่างานของผมดีหรือมีค่าพอที่จะคู่ควรกับรางวัล อย่างน้อยก็อยู่ในขั้นที่ไม่ทำให้รางวัลตกต่ำลง และผมมี "ใจ" ที่จะส่งสำหรับทำเนียบเรื่องสั้นซีไรต์ในปี 2536 นั้น ผู้ที่ได้รับรางวัล คือ "ศิลา โคมฉาย" จากรวมเรื่องสั้น "ครอบครัวกลางถนน"

ในปี 2539 ซีไรต์เวียนกลับมาถึงรอบเรื่องสั้น กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ก็ถูกจับตาอีกครั้ง เมื่อสำนักพิมพ์นาครสงครามเรื่องสั้นชุดที่ 3 "แผ่นดินอื่น" ของเขาเข้าประกวดและคว้ารางวัล "ซีไรต์" ไปในที่สุด หลังจากได้รับรางวัลใหญ่สุดของประเทศ กนกพงศ์ รับหน้าที่เป็นบรรณาธิการนิตยสาร "ไรเตอร์" ต่อจากเพื่อนนักเขียนหนุ่ม ขจรฤทธิ์ รักษา โดยที่ยังใช้ชีวิตเขียนหนังสือในหมู่บ้านเชิงเขาหลวง อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช ในช่วงนี้ กนกพงศ์ มีผลงานออกมา 3 เล่ม คือ ความเรียงเชิงบันทึก ทรรศนะ "บันทึกจากหุบเขาฝนโปรยไพร" (2544) และเรื่องเล่าเชิงบันทึกทรรศนะ "ยามเช้าของชีวิต (บันทึกจากหุบเขาฝนโปรยไพร ขบวน 2)" (2546) และรวมเรื่องสั้นชุดที่ 4 "โลกหมุนรอบตัวเอง" หลังที่รวมเรื่องสั้นชุดที่ 4 "โลกหมุนรอบตัวเอง" พิมพ์ครั้งแรกในเดือนตุลาคม ปี 2548 อีกเกือบ 4 เดือนหลังจากนั้น พิษไข้หวัดใหญ่ก็พรากกนกพงศ์ไปจากโลกวรรณกรรมในเช้าวันมาฆบูชา 13 กุมภาพันธ์ 2548 หลังเริ่มต้นชีวิตในวัย 40 ได้เพียง 4 วัน (กนกพงศ์ สงสมพันธุ์, 2550 : ออนไลน์)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้น

WANG DAN (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง "ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ" มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ และวิเคราะห์อิทธิพลของเรื่องสั้นได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติต่อผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ แสดงให้เห็นสภาพสังคมไทยใน 5 ด้าน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมไทย ด้านวิถีชีวิตของเยาวชนไทย มีความอดทนเข้มแข็งและมีความฝันกับชีวิตที่อิสระแต่มีปัญหาการเรียน พุดคำหยาบและอ่านหนังสือลามก ด้านสถานการณ์ทางการเมือง ความขัดแย้งระหว่างประชาชนและรัฐบาลทำให้สังคมไทยไม่สงบ ด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ที่อยู่อาศัยในเมืองมีที่อยู่อาศัยแออัดแออัด ค่อนข้างดี มีสิ่งแวดล้อมสะอาดสบาย ที่อยู่อาศัยชนเมืองมีพื้นที่กว้าง อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ ด้านการคมนาคมเดินทางได้สะดวก และมีการประกอบอาชีพหลากหลาย อาชีพที่ไม่เหมือนกันมักจะมีสภาพและคุณภาพการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน ความรัก ระหว่างคู่รัก ที่สมหวังมักจะทำให้มีกำลังใจ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกครอบครัวมีแบบสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ เพื่อนวัยเรียนและวัย ทำงานให้การช่วยเหลือกัน ด้านวัฒนธรรมของสังคมไทย มีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และผู้หญิงไทยมีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปคือให้ความสำคัญกับเงินมากกว่าความรัก

LI YUANCHUN (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง "ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมไทยจากเรื่องสั้นรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของเรื่องสั้นรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ได้แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมไทย 4

ด้าน คือ ภาพสะท้อนด้านความเป็นอยู่ พบว่า ด้านการประกอบอาชีพมีทั้งเป็นครู นักเขียน ทหาร นักการเมือง ภาคเกษตรกร ตำรวจและแพทย์ ด้านทางการคมนาคมในสังคมไทยมีความสะดวกและมีความพร้อมในการบริการ และมีภาระหนี้สินของประชาชนไทย แต่ในเมืองหลวงอย่างได้พบปัญหา การจนารด้านความยากจนานที่อยู่อาศัยของคนไทยมีลักษณะเป็นบ้านหลังเดี่ยวตั้งอยู่ใกล้ชิดกับ เพื่อนบ้าน ภาพสะท้อนตามทำเมืองระดับประเทศ แสวงหาประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวกโดยไม่ คำนึงถึงส่วนรวม เป็นภาพสะท้อนด้านลบที่เกี่ยวกับนักการเมืองบางกลุ่ม ก่อให้เกิดปัญหาทาง การเมืองและปัญหาอย่างอื่นตามมาภายหลัง ภาพสะท้อนตามวัฒนธรรม พบว่า ศิลปะ แต่ด้าน ค่านิยมมีการเปลี่ยนแปลงไปทางวัตถุนิยมเป็นจำนวนมาก และคนไทยปัจจุบันยังคงรักษารูปแบบ ดั้งเดิมทั้งความเชื่อ ภาพสะท้อนปัญหาสังคมมีทั้งปัญหาอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว ปัญหา เหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และปัญหา วิกฤติเศรษฐกิจอิทธิพลของเรื่องสั้นรางวัลนาถอินทร์อะวอร์ด

นิภาภัทร เทศหมวก (2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวเหนือในเรื่องสั้น ของ มาลา คำจันทร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวเหนือในเรื่องสั้นของ มาลา คำจันทร์ ผลการวิจัยพบว่า เรื่องสั้นของ มาลา คำจันทร์ สะท้อนภาพวิถีชีวิตของชาวเหนือ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านศาสนา ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านการศึกษาและด้านการเมืองปกครอง ด้านวัฒนธรรม มีภาพสะท้อนความเชื่อ ประเพณี การแต่งกาย ภาษา และวรรณกรรม ในด้านสังคม และเศรษฐกิจ มีภาพสะท้อนภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพ ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ ด้านศาสนา มีภาพสะท้อนความเชื่อเรื่องภูแห่งกรรม นรกสวรรค์ ชาติภพ อานิสงส์ผลบุญ และพฤติกรรมของ พระสงฆ์ ด้านการเมืองการปกครอง มีภาพสะท้อนลักษณะการปกครองในระดับท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ ที่รัฐ ด้านการศึกษา มีภาพสะท้อนสภาพการศึกษาในชนบท และบุคลากรทางการศึกษา ส่วนวิธีการ สะท้อนภาพวิถีชีวิตชาวเหนือของ มาลา คำจันทร์ มี 3 วิธี ได้แก่ ภาพสะท้อนและวิธีการสะท้อน ภาพวิถีชีวิตชาวเหนือดังกล่าว การสะท้อนผ่านมุมมองผู้เขียน ตัวละครและฉาก มีผลทำให้เรื่องสั้นของ มาลา คำจันทร์ จัดเป็นวรรณกรรมแนวภูมิภาคนิยม

เกศินี จุฑาวิจิตร (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ต่อ โลกทัศน์นักเขียนไทย : ภาพสะท้อนสังคมและการเมืองจากวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เรื่องที่มีวิกฤติเศรษฐกิจซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2540 เป็นภูมิหลังเพื่อประกอบสร้างภาพสะท้อนสังคม การเมือง และโลกทัศน์ ของนักเขียน ผลการวิจัย พบว่า ภาพชีวิตที่สะท้อนจากเรื่องสั้นชัดเจนที่สุด ได้แก่ ภาพของชนชั้นกลางกับการสูญเสียความ มั่นคงและความมั่นใจในชีวิต สังคมในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นภาพด้านลบ คนส่วนใหญ่ทั้งชน ชั้นกลาง คนยากจน คนชรา และเด็ก กลายเป็นปัญหาใหญ่ของทุกครอบครัว ปัญหาความไม่มั่นคงใน ชีวิตและปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน โลกทัศน์ของนักเขียนในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจเป็นโลกทัศน์

สมัยใหม่ที่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและระบบการปกครองเสรีประชาธิปไตย เรื่องสั้นระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544 ซึ่ให้เป็นปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่หลักการและโครงสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน

เจตต์ คชฤทธิ์ (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการทัศน์ความยากจน : ภาพสะท้อนที่ปรากฏในเรื่องสั้นไทยร่วมสมัย (2501-2545)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความยากจนที่ปรากฏในเรื่องสั้นไทยร่วมสมัย พ.ศ. 2501-2545 ผลการวิจัยพบว่า เรื่องสั้นไทยร่วมสมัยปรากฏภาพสะท้อนลักษณะของความยากจนดังนี้ จนโอกาส จนอำนาจจนศักดิ์ศรี ในด้านสาเหตุของความยากจนสะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุของความยากจน ทั้งมิติทางเศรษฐกิจและมิติทางสังคม อันประกอบไปด้วยทัศนคติและท่าทีต่อชีวิต ภาวะความเจ็บป่วยและความผิดปกติทางร่างกาย โครงสร้างความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสังคม การขาดแคลนปัจจัยการผลิตและการประสบในด้านผลกระทบจากความยากจน สะท้อนให้เห็นว่าภาวะความยากจนเป็นภาวะเชิงพลวัตที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันประกอบไปด้วยปัญหาทุพโภชนาการและความผิดปกติของร่างกายปัญหาสุขภาพจิตและท่าทีต่อชีวิต ปัญหาความขัดแย้งและช่องว่างระหว่างชนชั้น ปัญหาต่อการศึกษาและอุปสรรคในการแสวงหาความรู้ ปัญหาการอพยพเร่ร่อนย้ายถิ่นฐานปัญหาการค้าประเพณีหรือการขายบริการทางเพศและปัญหาหนี้สิน

สรุปได้ว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม วรรณกรรมก็เป็นภาพสะท้อนสังคมซึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมต่าง ๆ และปัญหาสังคม รวมถึงปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาความยากจน และปัญหาสิ่งแวดล้อม สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมไทย

วรัทยา พรหมสุนทร (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนต่อความสำคัญของปัญหาสังคมศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนต่อความสำคัญของปัญหาสังคมศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลาต่อความสำคัญของปัญหาสังคมพบว่าระดับความคิดเห็นโดยรวมของเด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลา ความสำคัญของปัญหาสังคมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และเมื่อแยกเป็นรายข้อ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อความสำคัญของปัญหาสังคมด้านสังคมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เห็นด้วยต่อความสำคัญของปัญหาสังคมด้านเศรษฐกิจค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และเห็นด้วยต่อความสำคัญของปัญหาสังคมด้านการเมืองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ผู้ปกครองรายได้ของผู้ปกครองและการเลือกสายทางการศึกษาส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็น ได้แก่ เพศและการเข้าร่วมกิจกรรมในการช่วยเหลือสังคม

Qin Hongbo (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคม และวิเคราะห์ความคิดเห็นทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2550-2553 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาความยากจน ประชาชนระดับล่างไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกฎหมาย และเจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความยากลำบาก ปัญหาด้านสังคม เรื่องสั้นสะท้อนปัญหาวัฒนธรรมเสื่อมโทรม ภาพสะท้อนด้านสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การใช้มาตรการและนโยบายของรัฐในการควบคุมสถานการณ์ไม่ได้ผลประชาชนได้รับความเดือดร้อนเกิดเหตุการณ์ฆาตกรรมอย่างต่อเนื่องในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น ด้านความคิดเห็นทางการเมืองสาเหตุของความขัดแย้ง การนำเสนอข่าวสารที่ไม่ตรงข้อเท็จจริงของสื่อมวลชนบางส่วน ทางการเมืองเกิดจากการแสวงหาผลประโยชน์และความขัดแย้งของชนชั้น มีข้อเสนอแนะให้แก้ไขด้วยการสมานสามัคคีกันของคนในสังคม

ทิพย์โชค ไชยวิศิษฐ์กุล (2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมกรุงเทพฯ จากเรื่องสั้นที่เข้ารอบสุดท้ายของการประกวดชิงรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมกรุงเทพฯ จากเรื่องสั้นที่เข้ารอบสุดท้ายของการประกวดชิงรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า มีภาพสะท้อนปัญหาสังคมกรุงเทพฯ 12 ด้าน คือ ด้านค่านิยม สะท้อนให้เห็นว่า คนกรุงเทพฯ รับค่านิยมจากตะวันตกเข้ามาใช้มากขึ้น และยึดติดกับวัตถุนิยม บางครั้งอาจมองข้ามค่านิยมที่ดีงามของคนไทยด้านเทคโนโลยี สะท้อนให้เห็นว่า การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยส่วนดี คือ ช่วยผ่อนแรงงานมนุษย์ แต่หากใช้มากเกินไปก็จะทำให้แรงงานมนุษย์ด้อยความสำคัญลง ด้านจริยธรรม สะท้อนให้เห็นว่าคนกรุงเทพฯ ขาดจริยธรรมมากขึ้น เพราะสภาพสังคมที่มีการแข่งขันกันสูง ทำให้คนในสังคมเพื่อผลประโยชน์ของตนโดยไม่สนใจความเดือดร้อนของผู้อื่น ด้านครอบครัว สะท้อนให้เห็นปัญหาครอบครัวต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุให้เกิดการหย่าร้างและเมื่อเกิดการหย่าร้างแล้วจะทำให้เด็กมีปัญหาด้านอาชญากรรม สะท้อนให้เห็นความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนกรุงเทพฯ ที่เกิดกับคนทุกเพศทุกวัย ด้านการจราจรติดขัด สะท้อนภาพการจราจรติดขัดเพราะจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นและการตัดถนนที่ขาดการวางผังเมืองที่ดี ประกอบกับผู้ใช้ขับขี่ขาดระเบียบวินัย จึงทำให้การจราจรติดขัดมากขึ้น ด้านการเมืองสะท้อนให้เห็นว่า การปกครองของประเทศไทยยังไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เพราะรัฐบาลใช้อำนาจเผด็จการในการออกคำสั่งประชาชนขาดความเข้าใจและละเลยสิทธิหน้าที่ของตน ด้านความเชื่อ ด้านสิ่งแวดล้อม สะท้อนให้เห็นปัญหาแผ่นดินทรุดตัวในเมืองกรุงเทพฯ มาจากการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ และเพิ่มน้ำหนักบนผิวดิน ส่วนปัญหาควันพิษจากโรงไฟฟ้า เกิดขึ้นเพราะโรงไฟฟ้าไม่ติดตั้งระบบกรองอากาศ ด้านเศรษฐกิจ สะท้อนภาพปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำที่ทำให้ประเทศไทยต้องกู้ยืมเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

และผลจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำทำให้คนในสังคมตกงานมากขึ้น ด้านการขายบริการทางเพศ สะท้อนภาพของกลุ่มผู้ขายบริการที่มีทั้งเพศหญิงและเพศชายมาจากหลายสาขาอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจ เพราะต้องการเงินไปตอบสนองความต้องการทางวัตถุ สะท้อนให้เห็นว่า แม้สังคมจะเจริญด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่คนในสังคมบางกลุ่มก็ยังมีชีวิตที่ขาดแคลนและดิ้นรนอยู่ ด้านศาสนา สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ที่ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง และบิณฑบาตเพื่อเอาเงินบริจาคมาใช้ตอบสนองความต้องการทางวัตถุ

ณัฐภาณุ คุกรัตนเมธี (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง การสะท้อนปัญหาสังคมและแนวคิดด้านจริยธรรมในรายการ “คนค้นตน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคมไทยในรายการ “คนค้นตน” และศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่สะท้อนแนวคิดด้านจริยธรรมของ “คนค้นตน” ผลการวิจัยพบว่า “คนค้นตน” สะท้อนปัญหาสังคมทั้งสิ้น 21 ด้านปัญหาสังคมด้านที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ ความยากจน ความเสื่อมโทรมของศีลธรรม วัฒนธรรม และจิตใจ และคนพิการ ส่วนปัญหาสังคมด้านที่ปรากฏน้อยที่สุด โดยปรากฏเพียงปัญหาละเรื่องเดียว ได้แก่ คอร์รัปชัน โสเภณี ทัศนคติของเด็กเร่ร่อนและเด็กไร้สัญชาติ ภาพรวมของการสะท้อนปัญหาสังคมของรายการ “คนค้นตน” ปรากฏในสังคมเมืองมากกว่าสังคมชนบทคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 3 : 1 สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาสังคมส่วนใหญ่ที่ปรากฏในรายการจะเกิดขึ้นกับชนชั้นกลางของสังคมและปัญหาอาชญากรรมเกิดจากความอยากความต้องการเงินทองมากของมนุษย์โดยที่สังคมเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ คนกับคนเชื่อถือไม่ได้บุคคลเริ่มเห็นแก่ประโยชน์ตัวเอง ไม่ซื่อสัตย์ชอบหลอกลวงและหาทางลัดเพื่อชีวิตสุขสบาย ซึ่งทำร้ายตัวเองหรือคนอื่นทำร้ายสังคม ทำให้สังคมขาดความปลอดภัยและความมั่นคง ปัญหาการก่อสร้างส่วนมากเกิดจากการแข่งขันของแต่ละฝ่ายที่เพื่อได้งานก่อสร้างมีทั้งทุจริต คอร์รัปชัน ไม่ยุติธรรม เป็นต้น ทำให้เห็นความรุนแรงของพวกคนที่มีอำนาจผู้รับเหมาก่อสร้างเห็นแก่เงินเอาแต่ประโยชน์ตัวเองและปัญหาการให้บริการในสังคม

พิเชษฐ์ คงโต (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวความคิดและภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของประชาคม ลูนาชัย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นของประชาคม ลูนาชัย ด้านภาพสะท้อนสังคมและการเสนอแนวคิด ผลการวิจัยพบว่า ประชาคม ลูนาชัย เสนอแนวคิดของเรื่องสั้น 4 ด้าน คือ แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับมนุษย์ แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับการดำเนินชีวิต แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ผู้เขียนเสนอว่า สังคมมีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ ในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และทำให้เกิดปัญหาที่นับเป็นปรากฏการณ์ของสังคม แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับมนุษย์ ผู้เขียนเสนอว่า มนุษย์ควรมีหน้าที่การทำงานและควรปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างมีน้ำใจ ส่วนแนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้เขียนเตือนให้มนุษย์ตระหนักถึง

คุณประโยชน์ต่อธรรมชาติและภัยที่มนุษย์ได้รับจากการทำร้ายสิ่งแวดล้อม ในด้านสังคม แนวความคิดเกี่ยวกับมนุษย์กับการดำเนินชีวิต ผู้เขียนเสนอว่า มนุษย์กับควรดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่ายและเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความหมาย ผู้เขียนสะท้อนเมืองที่น่าอยู่ ปัญหาจากกลุ่มอาชีพชาวประมง ผู้ใช้แรงงาน และข้าราชการ ตลอดจนปัญหาที่มีในสังคม ได้แก่ ปัญหาการล่องละเมิดทางเพศ ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาความยากจน และปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองผู้เขียนสะท้อนภาพพฤติกรรมด้านลบของนักการเมืองที่ทำให้ประชาชนขาดศรัทธาส่วน ในด้านวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ผู้เขียนสะท้อนภาพครอบครัว ค่านิยม ความเชื่อ ความดี มนุษยธรรมและความไร้มนุษยธรรมมลภาวะและสิ่งแวดล้อม ในด้านภาพสะท้อนสังคม ประชาคม ลุณาชัย เสนอภาพสะท้อนในด้านสังคมเศรษฐกิจการเมืองและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ด้านเศรษฐกิจ ผู้เขียนสะท้อนภาพเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนมากเป็นงานวิจัยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง วรรณกรรมกับสังคมที่สะท้อนให้เห็นปัญหาสังคมได้อย่างดี ได้สะท้อนภาพสังคมแลปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น นักเขียนได้สะท้อนในวรรณกรรมโดยเฉพาะเรื่องสั้น สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการ วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550

บทที่ 3

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์เนื้อหาของเรื่องสั้นจำนวน 40 เรื่อง มีผลการวิเคราะห์แบ่งเป็นประเด็นตามหัวข้อ ดังนี้

3.1 ภาพสะท้อนด้านความเป็นอยู่

3.1.1 ที่อยู่อาศัย

3.1.2 การประกอบอาชีพ

3.1.3 การคมนาคม

3.2 ภาพสะท้อนคนในสังคมไทย

3.2.1 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

3.2.2 ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

3.3 ภาพสะท้อนด้านคุณธรรม

3.3.1 ความซื่อสัตย์

3.3.2 ความกตัญญู

3.3.3 ความรับผิดชอบ

3.3.4 ความขยันหมั่นเพียร

3.4 ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและประเพณี

3.4.1 ความเชื่อเรื่องกรรม

3.4.2 ความเชื่อเรื่องการเกิด

3.4.3 ประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนา

3.4.4 ประเพณีทำขวัญข้าว

มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ภาพสะท้อนความเป็นอยู่

ชีวิตความเป็นอยู่หมายถึงวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตของคนไทยในด้านที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ และการคมนาคม กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ เขียนเรื่องสั้นที่สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยผ่านการดำเนินชีวิตของตัวละคร ดังตัวอย่าง

3.1.1 ที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัยเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะมนุษย์ใช้เวลาพักอาศัย ทั้งการพักผ่อนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นสถานที่ที่ป้องกันความร้อน ความหนาว ลม ฝน

ตลอดจนป้องกันสัตว์และแมลงรบกวน วรรณกรรมเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ สะท้อนลักษณะของถิ่นที่อยู่อาศัยคนในชนบทและในเมือง มีรายละเอียดดังนี้

1) ที่อยู่อาศัยในชนบท

ที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทมีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยวในสวน มีพื้นที่กว้างขวาง เป็นบ้านที่สืบทอดเป็นมรดกจากบรรพบุรุษ ซึ่งมีประวัติยาวนาน

เรื่องสั้นเรื่อง *ซูเปอร์สตาร์มาเยี่ยม* ได้กล่าวถึงที่อยู่อาศัยของตัวละครที่อยู่ในชนบท เป็นบ้านที่สร้างอยู่ในสวนและเป็นครอบครัวที่มีประวัติยาวนาน มีคนที่อยู่อาศัยจำนวนมาก อยู่กันอย่างอบอุ่นและมีความรักต่อกัน แต่เวลาผ่านไปลูกหลานเติบโตได้แยกย้ายออกไปอยู่ที่เมือง ดังตัวอย่าง

*บ้านพักของข้าพเจ้าเป็นบ้านในสวน ลึกเข้ามาในซอยซึ่งไป
สิ้นสุดลงตรงน้ำตก บ้านหลังนี้ทิ้งร้างมาร่วม 10 ปี ลูกหลานของบ้าน
ต่างโยกย้ายออกไปมีชีวิตตามวิถีใหม่ในเมือง ดั่งแม่ชราให้ต้องพราก
บ้านไม้หลังเดิมไปสู่บ้านปูนหมาดใหม่ในนามหมู่บ้านจัดสรร วันแรกที่
ข้าพเจ้ามายืนมองบ้านและตัดลึนใจเลือน ข้าพเจ้ามองเห็นมี
ประวัติศาสตร์แสนสั้นแต่เสมือนผ่านมานานเนิ่นอยู่ในไม้ตอสนี้
ข้าพเจ้าเห็นการเกิดในบ้านหลังนี้และเห็นความตาย ข้าพเจ้าเห็น
ความรักและเห็นเด็ก ๆ เจียวจ้าวกันอยู่ในบ้าน*

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 58)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทในสมัยก่อนมีลักษณะเป็นบ้านที่สร้างอยู่ในสวนและดำรงชีวิตโดยอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก แต่ก็มีความอบอุ่นเพราะมีสมาชิกที่เป็นลูกหลานจำนวนมากอยู่พร้อมเพรียงกัน แต่เวลาผ่านไปลูกหลานเติบโตและพาพ่อแม่ย้ายออกไปอยู่ที่เมือง ทำให้บ้านถูกทิ้งร้าง คนอยู่อาศัยลดน้อยลง ดังนั้น บ้านในชนบทในปัจจุบัน จึงพบว่า เป็นบ้านร้างเหลือแต่เรื่องราวที่อยู่ในความทรงจำว่า บ้านในชนบทดั้งเดิมเคยมีคนอยู่อาศัยอย่างมีความอบอุ่น

เรื่องสั้นเรื่อง *พวกเขาซึ่งเคยอยู่ข้างบ้าน* ได้กล่าวถึงที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทที่สร้างอยู่ในพื้นที่ยังไม่มีโครงข่าย ถนนดินแดงกับลำคลองและหลังบ้านเป็นสวน ในสวนปลูกต้นมะพร้าว เด็กในสมัยก่อนเล่นกันอยู่ในสวนเก็บผลไม้กิน คนที่อยู่อาศัยในชนบทได้ใช้บริโภคเป็นอาหาร ดังตัวอย่าง

*ถนนดินแดงหน้าบ้านตัดตรง มุ่งสู่ภูเขาทางตะวันตก เลียบ
ขนานไปกับลำคลอง บ้านเรือนแถบนั้นทุกหลัง ตั้งอยู่ระหว่างถนนกับ
ลำคลอง หลังบ้านมักเป็นสวนมะพร้าวและปลูกแซมไม้พุ่มจำพวก*

มะพร้าว เอียดลูกชายคนที่สามของป่าเกล้าชอบกินมะนาวทั้งเปลือก
เขาปลิดจากต้นโยนใส่ปากแล้วเคี้ยวหน้าตาเฉย เมื่อเจอไข่นก เขาก็
โยนใส่ปากแล้วเคี้ยวเช่นเดียวกัน

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 19)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยในชนบทอยู่อาศัยในบ้านที่มีการเดินทางไม่
สะดวกเป็นถิ่นทุรกันดาร บ้านเรือนตั้งอยู่ระหว่างถนนกับลำคลอง คนไทยในชนบทอาศัยธรรมชาติ
เป็นหลัก เป็นถนนดินแดงและมีสภาพแวดล้อมเป็นสวนปลูกพืชผลไว้บริโภค คนไทยสามารถเก็บผลไม้
กินเป็นอาหาร จึงสะท้อนให้เห็นที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทมีชีวิตเรียบง่ายและดำรงชีวิตอย่างมี
ความสุขสบาย

เรื่องสั้นเรื่อง ชาวบ้านป่า ได้กล่าวถึงถิ่นที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทที่กำลังมีการ
เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น สำนักสงฆ์ได้ยกฐานะขึ้นเป็นวัดและมีการสร้างอาคารโรงเรียน คนไทย
ในชนบทเปิดร้านขายของใช้ต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังตัวอย่าง

เครื่องยนต์ที่กินเนื้อไม้ได้ถือเป็นมิดพร้าวอัศจรรย์ ชั่วโมงเดียว
แสงก็เห็นลูกเขยบุกเบิกไร่ข้าวไปทั่วทั้งลูกเนิน นั่นเป็นงานซึ่งเขาอาจ
ใช้เวลาทั้งชีวิต หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงรวดเร็วในห้วงถัดจากนี้ สำนัก
สงฆ์ยกฐานะขึ้นเป็นวัด ทั้งในส่วนที่ราบถัดไปก็สร้างเป็นอาคาร
โรงเรียน บ้านใหญ่เปิดเป็นร้านขายของ จำพวกอุปกรณ์เครื่องใช้จิต
ปาละ ยา ข้าวสาร และน้ำมันเชื้อเพลิง

(นิทานประเทศ : 24)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทมีการเปลี่ยนแปลงตาม
ความเจริญก้าวหน้า ทำให้ที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทเปลี่ยนแปลงไป เด็ก ๆ มีโอกาสไปเรียนที่
โรงเรียนและคนไทยในชนบทสามารถเปิดร้านขายของใช้ต่าง ๆ หารายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัว สะท้อน
ให้เห็นว่าชีวิตของคนไทยในชนบทเปลี่ยนแปลง มีความมั่นคงมากขึ้น

เรื่องสั้นเรื่อง บ้านเมืองของเขา ได้กล่าวถึงถิ่นที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทที่เป็น
หมู่บ้านห่างไกลกัน แต่คนไทยในชนบทมีชีวิตผูกพันกัน ดังตัวอย่าง

คืนนั้นไม่ทันจาง คนจากหมู่บ้านไกลก็เดินทางมาถึง ทุกคน
ล้วนมีปืน แต่ประตูคอกตอกลิ้มเสียแล้ว ปืนไร้ประโยชน์ พวกเขาจึง
ขึ้นนั่งจวนลั่นชานบ้าน ปู่กับเพื่อนหนุ่มออกกวาดหาเหล่าจันเกลี้ยง
หมู่บ้าน ทั้งกันรวตัวหนึ่งจากคอกออกไปฆ่า ปู่เล่าเรื่องที่ไร้ต้องกลัว
หัวเราะภูมิใจ นั่นหาใช่แค่เกมสนุกหาเมีย ทว่ารวมถึงเป็นเกม
เสี่ยงตายเพื่อขยายน้ำมิตรสู่หมู่บ้านไกล น้ำมิตรนั้นตีค่าได้ด้วยน้ำ

สถาบันที่ร่วมดื่ม คนต่างถิ่นต่างที่จะมีชีวิตผูกพันไปจนวันตาย ขณะ
น้ำใจอันเด็ดเดี่ยวกล้าหาญผ่านการพิสูจน์แล้วตลอดคืนอันศักดิ์สิทธิ์
นั้น

(นิทานประเทศ : 42)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยในชนบทสร้างบ้านที่อยู่มีลักษณะห่างไกลกัน
การเดินทางติดต่อกันไม่สะดวก และการเดินทางไปหากันอาจจะเกิดอันตรายได้ และมีความเสี่ยง
คนในชนบทจึงต้องมีปืนเพื่อป้องกันตนเอง และผู้ชายสนิทสนมกันมาก ชอบมารวมกลุ่มกินเหล้ากัน
สะท้อนให้เห็นชีวิตของคนไทยในชนบทไม่มั่นคงและที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลกัน แต่คนไทยในชนบทมี
ความสัมพันธ์ที่ดี ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

จากการวิเคราะห์ดังกล่าว สรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
ได้สะท้อนให้เห็นถึงที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทที่มีลักษณะเป็นหลังเดี่ยว อยู่ในสวนและหมู่บ้าน
ตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารถนนดินแดง ระหว่างถนนดินแดงกับลำคลอง แต่ละหมู่บ้านอยู่ห่างไกลกัน
แต่ก็มีการติดต่อพบกัน โดยเฉพาะผู้ชาย บ้านดั้งเดิมในสมัยก่อนเป็นหมู่บ้านเป็นสวนที่ปลูกต้นไม้
ถิ่นที่อยู่อาศัยในชนบทมีอาหารการกินมีอุดมสมบูรณ์และคนไทยอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก นอกจากนี้
ที่อยู่อาศัยในชนบทที่มีการเปลี่ยนแปลงตามความเจริญก้าวหน้า ดังนั้น คนไทยในชนบทมีวิถีชีวิตอยู่
อย่างสุขสบายและมีชีวิตมั่งคั่งมากขึ้น แม้จะอยู่ห่างไกลความเจริญแต่วิถีชีวิตแวดล้อมด้วยธรรมชาติ
อยู่แบบดั้งเดิมที่ต้องพึ่งพาตนเอง และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2) ที่อยู่อาศัยในเมือง

ที่อยู่อาศัยของคนไทยในเมืองส่วนใหญ่เป็นเช่าที่พักอาศัย มีลักษณะใกล้ชิดกันและ
พื้นที่ของที่พักคับแคบ เพราะที่อยู่อาศัยในเมืองประกอบด้วยพื้นที่ในเมืองถูกจำกัด คนชนบทที่ย้ายเข้า
มาอาศัยอยู่ในเมืองจำนวนมาก

เรื่องสั้นเรื่อง *ผู้นำครอบครัว* ได้กล่าวถึงลูก ๆ ของแม่เต็บโตย้ายไปอยู่ในเมืองและ
มีที่พักอาศัยอยู่คอนโดมิเนียมและทาวน์เฮาส์ พวกเขาพยายามพาพ่อแม่ไปอยู่ด้วยกัน แต่แม่ไม่ยอมไป
เพราะแม่ไม่คิดย้ายที่ไปไหนที่ไม่คุ้นเคย ชอบอยู่บ้านเดิม และขออยู่บ้านเดิมจนกระทั่งเสียชีวิต
ดังตัวอย่าง

แม่จะอยู่กับใคร พี่ชายถัดจากเขานิ่งเงียบ แม้เนื้อตัวดูโอ้อ่า
ด้วยงานในตลาดหลักทรัพย์ก็จริง แต่กับชีวิตในคอนโดมิเนียมใจกลาง
กรุงเทพฯ คงไม่เข้ากับแม่ เช่นเดียวกับพี่สาวซึ่งเป็นครู อยู่ไกลถึง
โคราช มีครอบครัวสร้างหลักปักฐานกลายเป็นคนที่นี่ ขณะที่พี่ชาย
คนรองพร้อมจะรับแม่ไปอยู่ด้วย ทว่าแม่ติดปัญหาไม่คิดจากบ้านไป
ไหน แม่แก่แล้ว และยิ่งคือร้อน แต่นั่นก็คือเหตุผลสำคัญของแม่ แม่ขอ

อยู่ขอตายกับบ้านหลังซึ่งคุ้มหัวมาชั่วก่อนชีวิต ให้อ้ายไปอยู่
ทาวนเฮาส์ในเมืองกับพี่ชายใหญ่ แม่ก็ไม่ยอม

(กวีตาย : 122-123)

จากตัวอย่างที่ยกมา แสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยในเมืองที่เป็นคอนโดมิเนียมและทาวนเฮาส์ ที่อยู่อาศัยในเมืองมีลักษณะใกล้ชิดติดกันและพื้นที่ของที่พักคับแคบ แม้ว่าลูกชนไปอยู่ในเมือง แต่แม่เคยสร้างครอบครัวในชนบทตั้งแต่แรกและแม่มีบ้านอยู่อาศัยในชนบทมายาวนาน แม่จึงไม่ยอมไป เพราะเคยชินกับที่อยู่ที่มีพื้นที่กว้างขวาง และมีความสุขสบายมากกว่าอยู่ในเมือง สะท้อนให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยมีความแตกต่างกันระหว่างชนบทกับเมือง

เรื่องสั้นเรื่อง ล่วงละเมิด ได้กล่าวถึงนักศึกษาที่เช่าที่พักอาศัยเป็นอพาร์ทเมนต์ในเมือง แต่นักศึกษาที่เช่าบ้านอาศัยไม่ปลอดภัย มีปัญหาข่มขืนเกิดขึ้น ดังตัวอย่าง

ข่าวสาววิทยาลัยอาชีวศึกษาโดนข่มขืน นับเป็นข่าวใหญ่
เมื่อสองเดือนก่อน หนุ่มทั้งสี่ล้วนเป็นลูกหลานคนใหญ่คนโตของเมือง
ตำรวจจึงเล่นแฉ่ดวงคดี พยายามปิดให้เป็นเรื่องยินยอมพร้อมใจ
เหยื่อคงไม่ใช่เด็กดีนัก ตามประสานักเรียนนักศึกษาที่ออกมาเช่า
อาศัย อพาร์ทเมนต์ซึ่งเห็นเกลื่อนเมือง

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 80)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนไทยในเมืองส่วนมากไม่มีบ้านเป็นของตัวเอง อยู่อาศัยมีลักษณะเป็นเช่าที่พักอาศัย ที่พักเป็นอาคารสูงมีคนพักจำนวนมากและที่พักแออัด คนที่เช่าพักในอาคารไม่รู้จักกัน เป็นสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน ทำให้ไม่มีปลอดภัย นักศึกษาเป็นจำนวนหนึ่งที่เช่าที่พักอาศัยในเมือง อายุน้อยซึ่งไม่มีความรู้ป้องกันตนเอง นอกจากนี้ตำรวจทำงานไม่ทั่วถึง ไม่สามารถรักษาความปลอดภัย ซึ่งทำให้มีปัญหาอาชญากรรม เช่น การข่มขืน สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของที่พักอาศัยและผู้คนในเมือง รวมถึงระบบรักษาความปลอดภัย

เรื่องสั้นเรื่อง น้อย, แท็กซี่มีเธอ ได้กล่าวถึงที่อยู่อาศัยของคนไทยเป็นบ้านทาวเฮาส์ แถบชานเมือง หน้าบ้านและหลังบ้านมีต้นไม้ตามค่านิยม ดังตัวอย่าง

ถึงกรุงเทพฯ ได้วันเดียว ผมก็เจอน้อย (จากการช่วยเหลือของ
ส.) เขาเพิ่งซื้อทาวเฮาส์แถบชานเมืองรังสิต กลิ่นเสียงกรุ่น กระจ่างไม้
ประดับยิ่งดูหมัดใหม่ แคทลงต้นมะยมสูงราวอกไว้หน้าบ้าน ขณะ
ด้านหลังขนุนเพิ่งแตกใบได้สาม-สี่ใบ ผมเดินดูต้นไม้เหล่านี้พลางนึก
ยิ้ม แล้วพลันปั่นป่วนบางอย่างอยู่ภายใน เมื่อยืนมองแปลงผักสาม
ร่องข้างหลังบ้าน หอมแดงกำลังแทงยอดแหลมเขียว

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 177)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงว่า ที่อยู่อาศัยของคนไทยมีบ้านส่วนตัวที่เป็นทาวเฮาส์ อยู่แถวชานเมือง ปลุกต้นไม้ตามค่านิยม คือ หน้าบ้านปลุกต้นมะยมมีความหมายว่า ผู้อยู่อาศัยจะได้รับความนิยมนิยม และหลังบ้านปลุกต้นขนุน หมายถึง ของผู้อยู่อาศัยจะได้รับการสนับสนุนอยู่เสมอ หลังบ้านได้ปลุกผักได้รับประทาน นอกจากนี้จะพบได้ในบริเวณชานเมืองเป็นส่วนใหญ่ เพราะมรรคาถูก กว้างขวางพอต่อการปลูกบ้าน และมีอากาศสดชื่นและสภาพแวดล้อมที่สงบกว่าในใจกลางเมือง สะท้อนให้เห็นถึงที่อยู่อาศัยของคนไทย

เรื่องสั้นเรื่อง *ปัญหาของหล่อน* ได้กล่าวถึงบ้านในเมืองเป็นบ้านสร้างกำแพงเป็นรั้วรอบขอบชิด ถนนได้ขยายใหญ่อย่างกว้างขวาง สร้างถมสูงป้องกันน้ำท่วม ทำให้ที่อยู่อาศัยน้ำไม่ท่วมดังตัวอย่าง

*ต่อมาอีกหลายปี พี่สาวของผมเป็นครูอยู่อีกจังหวัดปลูกบ้าน
ในที่แปลงดังกล่าว สร้างกำแพงเป็นรั้วรอบขอบชิด ตอนนั้นถนนได้
ขยายใหญ่ขึ้น ทั้งถมสูงเพื่อรับน้ำซึ่งจะเออน้ำคลองในฤดูฝน แต่ถัด
จากนั้นน้ำไม่ค่อยท่วมเลยสักที*

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 19)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงว่า ที่อยู่อาศัยของคนไทยเป็นบ้านที่มีกำแพงเป็นรั้วรอบขอบชิด ถนนได้ขยายใหญ่มากขึ้น ใช้วิธีการถมถนนสูงเพื่อป้องกันน้ำท่วม สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีปัญหาที่ไม่ปลอดภัย จึงต้องป้องกันตัวเอง ทำให้ที่อยู่อาศัยของคนไทยมีมั่นคงและความปลอดภัยมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของที่อยู่อาศัยในเมืองเป็นที่พักอาศัยแออัด เช่าหรือซื้อ อาศัยในทาวเฮาส์ อพาร์ทเมนต์ และคอนโดมิเนียม มีคนพักจำนวนมากและอยู่อย่างแออัด จึงเป็นสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน ต่างคนต่างอยู่ มีความแตกต่างกับที่อยู่อาศัยในชนบท นอกจากนี้นักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่เช่าอาศัยอยู่ในเมือง ที่ไม่มีความปลอดภัย เพราะเป็นสังคมที่ต่างคนต่างอยู่จึงมีความเสี่ยงเกิดปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้น

3.1.2 การประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพเป็นการทำกิจกรรม การทำงาน การประกอบอาชีพที่ไม่เป็นโทษแก่สังคม และมีรายได้ตอบแทน โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการที่แตกต่างกันไป เนื่องจากสังคมมีการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีอาชีพหลากหลายเพิ่มขึ้น เช่น เกษตรกร ครู ช่างตัดผม นักเขียน แพทย์ ตำรวจ เป็นต้น

1) อาชีพเกษตรกร

ประเทศไทยมีอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีการเพาะปลูกพืชต่าง ๆ มีพื้นที่เป็นสวนและไร่นา รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์และการประมง คนไทยส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร

เรื่องสั้นเรื่อง *หมอฟัน* ได้กล่าวถึงคนไทยในชนบทมีภาคภูมิใจในการทำสวน แม้ว่าเรียนจบชั้นสูง ในด้านการเกษตรกรรม แต่ความรู้ที่เรียนมาใช้เป็นประโยชน์ไม่เท่ากับประสบการณ์ในการทำสวนที่ได้เรียนจากการปฏิบัติ ดังตัวอย่าง

ข้าพเจ้านิ่งฟัง ข้าพเจ้ารับฟังเขาเสมอในเรื่องราว ๆ อันเกี่ยวกับเรื่องสวน เขาเป็นชาวสวน โตมากับมัน และภาคภูมิใจในการเป็นชาวสวน เขาเรียนจบ ปวส.ด้านการเกษตรกรรม แต่ความรู้ที่ใช้ในเรื่องสวนเกิดจากประสบการณ์ของเขาเองมากกว่า ข้าพเจ้าจำได้ เขาทำความประหลาดใจในให้นับแต่คราวแรกที่เจอหน้ากันเด็กหนุ่มวัยยี่สิบหก แหงมองท้องฟ้าเกลี้ยงเกลาเมื่อยามเช้า แล้วพยากรณ์ได้แม่นยำว่าบ่ายวันนั้นมีฝน

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 128)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยในชนบทมักจะทำอาชีพทำสวนสืบทอดมาจากครอบครัวหรือบรรพบุรุษ การทำสวนทำให้มีความภาคภูมิใจ แม้ว่าจะเรียนจบชั้นสูง แต่ความรู้ที่เรียนมาไม่เหมาะกับชีวิตจริง คนไทยจึงเรียนความรู้มาจากการกระทำและจากการทำงานช่วยครอบครัวเพาะปลูกพืชมาก่อน ความรู้จากประสบการณ์หรือการกระทำช่วยให้คนไทยสามารถที่จะทำนายได้ว่าฝนจะตกเมื่อใด เป็นความรู้จากประสบการณ์ในชีวิตจริงที่การศึกษาในระบบไม่ได้สอนไว้

เรื่องสั้นเรื่อง *หมูของลุง* ได้กล่าวถึงคนไทยที่เป็นเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ รู้จักเลี้ยงหมูจนโตขึ้นและออกลูกจำนวนมาก การเลี้ยงหมูทำรายได้ง่ายกว่าการเลี้ยงวัว สามารถเอาไปขายเพื่อสร้างรายได้ในการดำรงชีวิตต่อไป ดังตัวอย่าง

หมูเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่ายที่สุด แก้วว่ามันเกิดทุกอย่าง ไม่เลือกแล้วโตเร็วออกลูกทีละเป็นโหล ๆ นี่เป็นผลกำไรซึ่งเห็นชัดเจนเมื่อเทียบกับวัว เอาละ ข้าตัดสินใจแน่นอนแล้ว แล้วมันต้องไม่มีอะไรผิดพลาดอีกทุกสิ่งจะเป็นจริงตามนี้ รอให้หมูนี้ออกลูกมาซักโหลต่อไปจากนั้นพวกลูก ๆ ของมันก็ออกพวกหลาน ๆ มาให้อีกตัวละโหล แล้วเราก็ให้พวกหลาน ๆ มันออกพวกเหลน ๆ มาตัวโหลอีกที เอ็งช่วยข้าหน่อย ถึงวันนั้นข้าจะมีหมูก็ตัว

(คนตัวเล็ก : 64)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ มีความรู้และประสบการณ์และเลือกที่จะเลี้ยงสัตว์ชนิดที่สามารถขายได้รวดเร็ว เพื่อสร้างรายได้มาเลี้ยงครอบครัวเพื่อดำรงชีวิตต่อไป คนไทยเลือกเลี้ยงหมู เพราะหมูออกลูกหมูจำนวนมาก ลูกหมูโตแล้วออกลูกได้อีกหลายรุ่น เลี้ยงง่ายและโตเร็ว ทำให้มีรายได้ดี

เรื่องสั้นเรื่อง ปัญหาของหล่อน ได้กล่าวถึงคนไทยประกอบอาชีพทำการประมง เนื่องจากประเทศไทยอยู่ใกล้ทะเล มีปลาชนิดต่าง ๆ สามารถเอาไปขายเพื่อได้กำไร ดังตัวอย่าง

ตลาดปลาอยู่นอกหุบเขา อำเภอชายทะเล ห่างไปร่วมเจ็ดสิบกิโลเมตร หากมีรถสักคัน ฉันจะขับไปที่นั่น ขับไปได้ทันทีที่นึกอยากหล่อนคิด ที่นั่น มีให้เลือกตามชอบใจ กุ้งสด ๆ ปลาหมึกสด ๆ ปลากระพงตัวโต ๆ และสด หอยแครงที่กาบยังคงพะงาบ โผล่เนื้อแดง ๆ ออกมา มีให้เลือกทุกอย่างตามที่คิด พวกมุสลิมเพิ่งเอาขึ้นมาจากทะเลทุกอย่างล้างและถูก ฉันไม่สนใจปลาทุหรือปลาข้างเหลือง ไม่สนใจปลาฝักถั่ว แม้มันจะสดจนเลือดแดงทะลักออกจากเหงือกก็ตาม ฉันจะเลือกปลากระพง ปลาสำลี หรือไม่กี่ปลากะบอกตัวลามา ๆ หากมีรถเก๋งหรือรถกระบะฉันจะไปจ่ายตลอดที่นั่น

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 28)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยที่อยู่แถวชายทะเลประกอบอาชีพประมง มีสัตว์ทะเลในธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะชาวมุสลิม อยู่ใกล้ทะเล เป็นชาวประมงที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจับปลาและเอาไปขายที่ตลาดหารายได้เลี้ยงครอบครัว ปลาที่เพิ่งเอาขึ้นจากทะเลเป็นอาหารทะเลสด ๆ และราคาถูก สามารถซื้อมาทำอาหาร คนไทยจึงมีอาหารกินอุดมสมบูรณ์

เรื่องสั้นเรื่อง บ้านเมืองของเขา ได้กล่าวถึงปูเป็นคนที่ฝึกวัวไถนาในผืนดินว่างเปล่า เมื่อฝึกจนชำนาญแล้วก็จะส่งต่อกันระหว่างหมู่บ้าน ดังตัวอย่าง

ฝึกมันเทียมแอกเทียมไถ อย่างน้อยก่อนเริ่มฤดูกาลไถหว่านคราใหม่ ปูก็ต้องมีวัวคู่ไถคู่หนึ่งส่งคืนเกลอใหม่จากหมู่บ้านไกล นั่นเป็นอีกข้อหนึ่งในบทพิสูจน์ทดสอบ น้ำมิตรใช้จะคบหากันแต่ในเรื่องโลดโผนเพียงเดียว ทว่าหมายรวมไปถึงความเอาการเอางานในงานไร่นา ปีนั้น ทุกเช้าปูดึงกัมทางไถเดินตามวัวในผืนดินว่างเปล่า ตะโกนโหวกเหวกพลางเรียวยไม้เขียนไม้ยั้งเพื่อกำหราบเจ้าวัวคือเวลามีจำกัด ข้าวแตกกอหยัดต้นสูงขึ้นทุกวัน แล้วไม่นานก็แตกรวงน้ำนม แต่วัวหัดใหม่ยังลากคมนาฬออกนอกร่องไถ

(นิทานประเทศ : 42)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยประกอบอาชีพทำนา ใช้วัวไถนาเป็นวิธีหนึ่งในการทำนาในสมัยก่อน ในหมู่บ้านจะมีผู้เชี่ยวชาญฝึกวัวไถนา วัวเป็นสัตว์ช่วยเหลือคนไทยปลูกข้าวมาเลี้ยงครอบครัว วัวเป็นสัตว์ที่มีบทบาทที่สำคัญสำหรับคนไทยในอดีตและคนไทยยังใช้วัวในการทำนาแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึง คนไทยประกอบอาชีพทำสวน คนไทยขยันทำสวนอย่างมีความอดทน ปลูกต้นไม้ได้ผลไม้อะไรหลาย ๆ ชนิด ดังตัวอย่าง

แม่อยากกินขนม แม่ก็ทำเอา อยากกินผลไม้ แม่ก็ลงมือปลูก
และรอ อย่างไหนที่ปลูกเองไม่ได้ แม่ก็ไม่นึกอยากซื้อกิน เว้นแต่
ทุเรียน เป็นความชอบของแม่ แม่พยายามปลูกมันซ้ำ พวกมันก็เอาแต่
เฉาตาย ที่ไม่ตายก็รังแต่แคะแกร็น ไม่ยอมโต หลาย ๆ ปี ผ่านไปมัน
ตายในที่สุด แม่สรุปได้ว่า พวกเหวดาฟ้าดินมักลวงรู้ว่าใครชอบสิ่งใด
แล้วคอยกลั่นแกล้งคนนั้นให้เป็นทุกข์

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 98)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยที่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ ที่ดินอุดมสมบูรณ์ ปลูกได้ผลไม้อะไรหลาย ๆ ชนิดและคนไทยมีความรู้และประสบการณ์ในด้านการปลูกผลไม้ ไม่ต้องไปซื้อผลไม้มากิน แต่บางพื้นที่จะปลูกต้นไม้บางชนิดไม่ได้ เพราะแร่ธาตุของดินแต่ละที่ไม่เหมือนกัน สะท้อนให้เห็นว่า ที่ดินแต่ละแห่งเหมาะกับการเพาะปลูกพืชบางชนิด จึงต้องมีความรู้ในการปลูกพืช เพื่อจะได้ผลผลิตตามต้องการ

2) อาชีพครู

ครูเป็นคนที่สอนความรู้และแนะนำเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียนสำหรับนักเรียน หรือนักศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ครูมีหน้าที่ในการสอนวิชาความรู้ นอกจากนี้ครูยังเป็นผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์ ให้รู้จักผิดชอบชั่วดี สอนในคุณงามความดีเพื่อเป็นตัวอย่างให้เด็กได้ปฏิบัติตามทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เรื่องสั้นเรื่อง *ย่า* ได้กล่าวว่าครูที่โรงเรียนไม่ดูแลเอาใจใส่เด็ก ปล่อยให้เด็กนอนอยู่ห้องพยาบาลคนเดียว ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกกลัว ดังตัวอย่าง

บ่ายวันหนึ่ง มีเลือดไหลออกจากรูจมูกของฉัน มันหยดลงบน
โต๊ะนักเรียน ฉันตกใจจนต้องสะดุ้งออกมา ผู้ครูบอกให้แหว่งหน้าขึ้น
และฉันต้องแหว่งหน้าอยู่เช่นนั้น ขนาดเดินไปห้องพยาบาล ครูจับฉัน
นอนลงบนเตียงแล้ว เอาเศษกระดาษอุดรูจมูกข้างที่มีเลือดไหลนั้นไว้
ต่อมาเมื่อตอนเที่ยงให้อยู่คนเดียว ฉันนึกกลัวขึ้นมาจับใจ ห้องนั้นกว้าง

แต่ฉันหายใจไม่สะดวกเลย ฉันกำลังจะตายฉันอยากให้มีใครอยู่ใกล้ ๆ
สักคน

(คนตัวเล็ก : 26)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยประกอบอาชีพเป็นครู ครูเป็นคนที่สอนความรู้ และแนะนำสิ่งที่ดีให้คนไทย เป็นอาชีพที่สำคัญสำหรับเด็ก นอกจากสอนความรู้ ครูยังต้องมีความรัก และเอาใจใส่เด็กอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเด็กไม่สบาย ครูมีหน้าที่ดูแลเด็กด้วย หากครูไม่ดูแลเด็ก ๆ แล้วก็จะทำให้เด็กเกิดความกลัว เป็นภาพสะท้อนที่แสดงให้เห็นว่า ครูที่โรงเรียนไม่มีความรับผิดชอบ

เรื่องสั้นเรื่อง *คนขายโรติจากศรีลังกา* ได้กล่าวถึงครูประจำชั้นนักเรียนที่รายงาน ผู้ปกครอง เรื่องผลการเรียนของเด็ก ๆ ดังตัวอย่าง

ครูประจำชั้นฟ้องว่าการเรียนของพวกเขาไม่ดีเลย ข้าพเจ้า หัวเราะนั้นเป็นสิ่งซึ่งข้าพเจ้าคาดเดาไว้แล้ว ครูประจำชั้นสายหน้าราว เหลือระอาบ่นว่า พวกเขาแต่นั่งเหม่อ ทั้งวันเหมือนนั่งคอยเวลาให้หมด ๆ “ไปพยายามอีก” ข้าพเจ้าบอก “ที่สำคัญคือให้ความรักพวกเขา” ครูประจำชั้นยังสายหน้า เธอยอมรับ นับวันอาการเฉยเมยของพวกเขายิ่งทำเธอหงุดหงิด บางครั้งนี่ก็อยากตีให้เจ็บ ๆ

(นิทานประเทศ : 90)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ในสังคมไทย ครูที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน จะเอาใจใส่เรื่องการเรียนของนักเรียน สังเกตพฤติกรรม เมื่อมีปัญหา ก็จะไปแจ้งผู้ปกครองเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา หากมีปัญหามาก ก็จะใช้วิธีลงโทษด้วยการตีให้เจ็บ

เรื่องสั้นเรื่อง *ย่า* ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูที่ต้องเป็นคนสอนนักเรียนให้มีความรู้ตามความจริงและดูแลเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีความรับผิดชอบ และแก้ปัญหาไม่ให้นักเรียนทะเลาะกัน โดยใช้หลักว่า ให้เด็กยอมรับความจริง ดังตัวอย่าง

คืนนั้นฉันนอนรอให้ฟันทงออกมา แต่กระทั่งหลับไปและตื่นขึ้นอีกหน พรที่ย่าบอกยังไม่เห็นเป็นผล ฉันเริ่มหวั่นใจ เมื่อฉันไปถึงโรงเรียน เพื่อนเข้ามาล้อมรอบตัวฉัน ต่างแข่งกันตะโกนเสียงลั่น วู่วว่ว... มาดูเด็กฟันทง ไอ้ฟันทง... ฉันจึงขกโครมเข้าให้คนหนึ่ง แล้วกอดรัดพืดเหวี่ยงกันพัลวัน ครูมาแยกเราออก ฉันโดนเขียนสามที่ฐานเป็นคนชกก่อนครูบอกว่าฉันควรยอมรับความจริง

(คนตัวเล็ก : 18)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีความรับผิดชอบในการทำงานอย่างดี นอกจากการสอนความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ให้เด็กนักเรียนแล้ว ก็จะต้องแก้ปัญหาเรื่องเด็กนักเรียนทะเลาะกัน ครู

เป็นคนที่ต้องคอยชี้แนะให้ข้อคิดแก่เด็กและสอนให้ยอมรับความจริง คือให้เข้าใจธรรมชาติ ดังเช่น ให้เด็กเห็นเข้าใจเรื่องพันทักที่เกิดขึ้นตามการเติบโตตามเด็ก เด็ก ๆ ต้องยอมรับความจริง จะได้ไม่ขัดแย้งกับเพื่อน

เรื่องสั้นเรื่อง *น้องของผม* ได้กล่าวถึงครูใหญ่ที่ดูค่านักศึกษาเพราะน้องชายของนักศึกษาคนนี้อาแต่ใจและตามใจตัวเองเหมือนสุนัข ดังตัวอย่าง

ผมเข้าไปยืนเบื้องหน้าครูใหญ่ด้วยใจหวาดหวั่น แกเห็นผมแล้วแต่ยังคงนั่งนิ่งเฉย สานนิ้วไว้ใต้คาง จ้องมองผมอย่างคาดนั้นผมไม่แน่ใจว่าความผิดในฐานะเจ้าของหมาจะทำให้ผมโดนเขียนกัที่แต่ผมลาบานได้และพร้อมที่จะโต้แย้งหากจำเป็น ผมไม่ได้เป็นเจ้าของน้องชาย แม้ผมจะบอกกับใครต่อใครว่าเขาเป็นน้องชายของผมก็เถอะ นั่นไม่ได้หมายถึงว่า ผมเป็นเจ้าของชีวิตของเขาสักหน่อย เขามีชีวิตอิสระ สามารถทำอะไรต่อมิอะไรได้ตามใจปรารถนา แม้ในเรื่องซึ่งผมไม่เห็นด้วยก็ตาม

(คนตัวเล็ก : 37)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ครูเป็นคนที่สอนความรู้ให้เด็กนักเรียน และมีหน้าที่ชี้ทางที่ถูกต้องให้เด็ก แต่ครูไม่มีสิทธิบังคับให้เด็กเป็นตามที่ต้องการ เพราะเด็กมีชีวิตอิสระ ไม่มีเจ้านาย และไม่มีใครมีสิทธิในการขัดขวางการทำอะไรที่เขาอยากทำ แม้ว่าครูหรือใครไม่เห็นด้วยไม่มีสิทธิไปตัดสินใจแทน แม้จะเป็นเด็กพฤติกรรมที่ไม่ดี เขาต้องคัดด้วยตัวของเขาเอง

3) อาชีพช่างตัดผม

ช่างตัดผมเป็นผู้ที่ทำอาชีพหลักในการตัด ตกแต่ง เตรียม และโกนทรงผมของผู้ชาย ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก สถานที่ทำงานของช่างตัดผมเรียกว่า ร้านตัดผม หรือร้านทำผม ช่างตัดผมเป็นอาชีพที่อิสระที่ไม่ต้องเรียนสูง ถ้ามีฝีมือดีก็สามารถเปิดร้านเป็นของตัวเองได้

เรื่องสั้นเรื่อง *ชายหาปลาในร้านตัดผม* ได้กล่าวถึงคนไทยมีอาชีพเป็นช่างตัดผมมีฝีมือ เป็นคนที่มีฐานะดี มีคนเข้าร้านจำนวนมาก แม้จะไม่ได้ตัดผมเอง ดังตัวอย่าง

ว่ากันว่าสมัยที่แกยังเฟื่อง มือของแกรวดทำด้วยทอง ใครก็อยากได้มือแกมาจับหัวเล่นเสียทั้งนั้น พุดเหมือนเลยเถิดไปถึงขั้นว่าขนาดคนป่วยพึ่งพาขังลุกขึ้นเดินปร้อ เพียงแต่ได้แกโกนลูกผมให้เสียสักนิดหน่อย วันทั้งวันร้านอันมีชื่อเก้ไก่อว่า วีระบาร์เบอร์ ของแกจึงกลายเป็นที่ชุมนุมคน แม้ไม่ได้มาตัดผม แต่แค่นั่งมองมือซึ่งพลิกพลิ้วราวลมพัดใบไม้ยามแก่ทำงาน

(คนตัวเล็ก : 46)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีอาชีพเป็นช่างตัดผม แต่ในสมัยนั้นคนไทยทำอาชีพหลายอย่าง ในแต่ละอาชีพอาจไม่ชำนาญ นอกจากนี้คนไทยยังมีชีวิตที่ยากจน จึงถือว่าคนรวยเป็นคนที่มีความดี สะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของคนไทยยากจน คนไทยควรทำอาชีพที่ตัวเองมีความชำนาญเป็นหลัก ทำอย่างมีเชี่ยวชาญและมีฝีมือเพื่อดำรงชีวิตอย่างมั่นคง

เรื่องสั้นเรื่อง *ชายหาปลาในร้านตัดผม* ได้กล่าวถึงช่างตัดผมที่ยอมรับว่า เขาเป็นช่างตัดผมที่มีฝีมือดี และเปิดโรงเรียนสอนการตัดผมแก่คนในหมู่บ้าน ดังตัวอย่าง

พอบอกว่าในกระบวนเรื่องผมแล้วไม่มีใครเทียบครูวีระ ลุงก็พยักหน้ารับ พวกผู้ใหญ่ต่างพูดเหมือนกัน แต่ผมไม่เคยเห็นแกแสดงฝีมือตัดผมให้ใครแม้แต่ครั้งเดียว ทุกวันแกได้แต่ข้ามไปข้ามมาระหว่างโรงเรียนของแกกับร้านชำฝั่งถนนตรงข้าม ดิมจนหน้าแดงแต่ยามสาย เพื่อได้จะส่งเสียงอะอะเอ็ดตะโรพวกช่างตัดผมหนุ่ม ๆ ไปกระทั่งสี่โมงเย็นอันเป็นเวลาเลิกงาน

(คนตัวเล็ก : 44)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีอาชีพเป็นช่างตัดผม ช่างตัดผมมีฝีมือดีและเปิดโรงเรียนสอนการตัดผม เพราะสังคมไทยมีอาชีพช่างตัดผมน้อยจึงต้องการช่างตัดผม แต่การศึกษาในระบบไม่มีการสอนตัดผมในโรงเรียน คนไทยจึงต้องตั้งโรงเรียนเองในชุมชน การสอนตัดผมสามารถถ่ายทอดความรู้ความชำนาญให้แก่เยาวชน

4) อาชีพแพทย์

แพทย์เป็นผู้ตรวจค้นโรคและความผิดปกติของร่างกาย จิตใจ สั่งยา ให้การรักษา และมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสุขภาพของประชาชน ทั้งในด้านการส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน รักษาโรค และฟื้นฟูสมรรถภาพ

เรื่องสั้นเรื่อง *ย่า* ได้กล่าวถึงผู้หญิงเมื่อคลอดบุตร จะมีหมอนามัยเป็นแพทย์ในท้องถิ่นมาช่วยเหลือและดูแล ทำให้การคลอดบุตรปลอดภัยและในการทำคลอดก็จะห้ามเด็กกับผู้ชายหรือคนที่ไม่สนิทสนมเข้าไปในห้อง ดังตัวอย่าง

คืนหนึ่งฉันตื่นขึ้นด้วยเสียงโกลาหล ย่าเข้าไปอยู่ในห้องแม่ ส่วนพ่อออกไปตามหมอนามัยที่นอนมัย ถัดจากนั้นไม่มีใครต่อใครชวนกันมาจนเต็มบ้านเสียงแม่ร้องอย่างเจ็บปวดอยู่ในห้อง ฉันโดนห้ามไม่ให้เข้าไปในห้องนั้นเช่นเดียวกับใครอื่นอีกหลายคน

(คนตัวเล็ก : 20)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง คนไทยที่มีอาชีพเป็นหมอนามัย มีหน้าที่ทำคลอดบุตร ในสมัยก่อนการคลอดของผู้หญิงด้วยวิธีธรรมชาติที่บ้าน การคลอดของผู้หญิงมีความเจ็บปวด

และน่ากลัวจึงห้ามเด็กกับผู้ชายหรือคนที่ไม่สนิทเข้าไปในห้องคลอด สะท้อนให้เห็นถึงการระบบการแพทย์ไทยแบบดั้งเดิมในชนบทที่ห่างไกลจากโรงพยาบาล

เรื่องสั้นเรื่อง *กลับบ้าน* ได้กล่าวถึงแม่กำลังเจ็บไข้หนัก อาจไม่มีโอกาสที่จะหายป่วยหรือมีชีวิตอยู่ต่อไป เว้นแต่จะมีปาฏิหาริย์ที่ทำให้แม่ฟื้นฟูจากอาการป่วย ส่วนบรรดาลูก ๆ มัวหมกมุ่นอยู่กับงานของตัวเอง ไม่สนใจอาการป่วยของผู้เป็นแม่ ดังตัวอย่าง

หมอบอกว่าเว้นแต่ปาฏิหาริย์ เสียงสะอื้นให้กลับมาในสาย
ผมโทรหาพี่ชายในกรุงเทพฯ คนเชียงใหม่อีกหนึ่ง เจอแต่รายหลัง เขา
เจ็บไปนานแล้วพูดเหมือนรำพึงถึงงานซึ่งล้นมือ เขากำลังอยู่ในเขต
งานก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ ความรับผิดชอบส่วนวางต่อม่อทั้งหมด
อยู่ที่เขา หมอบอกว่าช่วยได้แต่ปาฏิหาริย์ ผมย่ำค้ำน้องสาว

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 115)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า แพทย์เป็นอาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาผู้ป่วย และจะวินิจฉัยว่าผู้ป่วยจะมีชีวิตอยู่ได้อีกไม่นาน ความหวังสุดท้ายเหลือเพียงมีปาฏิหาริย์เกิดขึ้น แต่คนในครอบครัวไม่สนใจใยดี มัวหมกมุ่นอยู่กับงานของตน จนลืมหน้าที่ของการเป็นลูกที่ต้องพึงปฏิบัติต่อบุพการี ไม่กตัญญูต่อพ่อแม่

เรื่องสั้นเรื่อง *หมอฝัน* ได้กล่าวถึงทันตแพทย์ดูแลรักษาผู้ที่ต้องการถอนฟัน ก่อนทำการถอนฟัน แพทย์ได้แจ้งอาการที่เกิดขึ้นหลังการถอนฟันว่า จะมีอาการเจ็บปวด พร้อมแนะนำให้กินยาแก้ปวดจนกว่าอาการปวดจะหาย โดยสามารถรับยาได้จากเจ้าหน้าที่ห้องจ่ายยา ดังตัวอย่าง

หมอบอกให้ฉันกินยาจนกว่าอาการปวดจะหาย แล้วไล่ฉัน
ออกมารับยาหน้าเคาน์เตอร์ เด็กสาว-อายุคงไม่ได้ทันฟันยี่สิบ นัยยา
เม็ดไล่ของ พलगบอกรายละเอียดเป็นยาอะไร กินตอนไหน กินกี่เม็ด
พูดเหมือนอย่างท่องจำ ฉันได้แต่พยักหน้าและพูด “ครับ...ครับ” เมื่อ
หวนกลับไปถอนฟันชิ้นนั้นออก เธอก็ยังจ่ายยาสามซองชุดเดิม ฉันจำสี
ของมันได้ ทั้งเธอยังพูดซ้ำคำเดิม ฉันมั่นใจว่าเธอพูดซ้ำเดิมทุกพยางค์
ไม่ผิดเพี้ยน ถึงกระนั้นฉันก็ยังคงพยักหน้า และพูด “ครับ...ครับ”
เหมือนเดิมด้วยเช่นกัน

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 126)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ทันตแพทย์เป็นอาชีพที่ดูแลรักษาฟันของคนไทยและทำหน้าที่แนะนำ หลังจากการถอนฟันว่า ต้องรับยาแก้ปวดและเจ้าหน้าที่จ่ายยาควรเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการจ่ายยา แต่เจ้าหน้าที่จ่ายยายังปฏิบัติเหมือนเดิม แสดงว่าเป็นคนทั้งไม่มีความรู้ไม่

มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและไม่มีประสบการณ์ความรู้ทางการแพทย์ สะท้อนให้เห็นถึงโรงพยาบาลที่ขาดคุณภาพ คนไข้อาจมีความเสี่ยงได้

5) อาชีพนักเขียน

นักเขียนเป็นผู้ที่สร้างผลงานขึ้นมาเพื่อถ่ายทอดความคิด จินตนาการ และความคิดเห็นของผู้เขียนให้ผู้อื่นรับรู้ งานเขียนเป็นอาชีพที่อิสระ เช่น ทำงานที่ไหนก็ได้ ทำเมื่อไหร่ก็ได้ ใส่ชุดอะไรทำก็ได้ จะทำหรือจะหยุดทำเมื่อไหร่ก็ได้ แต่ถ้าไม่มีชื่อเสียงก็มีชีวิตลำบาก

เรื่องสั้นเรื่อง *มูลค่า* ได้กล่าวถึง ความแตกต่างของอัตราค่าเรื่องของนักเรียนแต่ละคน อันเนื่องมาจากการมีชื่อเสียงไม่เหมือนกัน ดังตัวอย่าง

ตามธรรมเนียม อัตราค่าเรื่องของนักเขียนแต่ละคนย่อมไม่เท่ากัน ทั้งนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของงานเขียน หรืออายุการทำงาน ของนักเขียน แต่อยู่ที่ชื่อเสียง

(กวีตaylor : 97)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงคนไทยที่มีอาชีพเป็นนักเขียนจะมีรายได้ตามมูลค่าของชื่อเสียง คนไทยให้ความสำคัญในชื่อเสียงของนักเขียนมากกว่าจะดูที่คุณภาพของนักเขียน แม้ว่าผลงานมีคุณภาพดีมีอายุการทำงานยาว หากไม่มีชื่อเสียงก็ไม่ได้รับค่าตอบแทนที่สูงเท่ากับนักเขียนที่มีชื่อเสียง

เรื่องสั้นเรื่อง *กวีตaylor* ได้กล่าวถึง สังคมไทยมีปัญหาการดำรงชีวิตของนักเขียนซึ่งต้องต่อสู้กับตัวเองและสังคมแวดล้อม ดังตัวอย่าง

ฉันไม่แปลกใจได้อีกที่เขาเป็นกวี เพราะค่านิ่งและตระหนักได้ว่าภายในเรือนร่างเขามีชีวิต เขาจึงเป็นกวี ทั้งฉันไม่แปลกใจอีกเช่นกันที่เขาเป็นนักต่อสู้ เพราะสิ่งซึ่งตกกระทบชีวิตเขา เคลื่อนไหวภายในออกสู่ภายนอกหลอมรวมเป็นเนื้อเดียวกัน เพื่อความเป็นอิสระภาพของนามธรรมภายใน เขาจึงต่อสู้เพื่อเปลี่ยนแปลงนามธรรมภายนอกให้สอดคล้อง สมดุลอยู่ในภาวะที่ภายในจะออกมาเดินเล่นภายนอกได้ เขาเลือกที่จะเปลี่ยนแปลงเรื่องราวภายนอกแทนการปรับเปลี่ยนภาวะภายในแต่เดียว เขาจึงเป็นทั้งกวีและนักต่อสู้

(กวีตaylor : 82)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า อาชีพเป็นนักเขียนจะต้องดำรงชีวิตอย่างอิสระด้วยตัวเอง และต้องต่อสู้กับสังคมที่มีปัญหา ซึ่งนักเขียนสามารถช่วยสังคมได้โดยสะท้อนผ่านผลงานที่นักเขียนเขียนออกมา เป็นการช่วยสังคมไทยให้หาทางแก้ไขปัญหา นักเขียนจึงต้องปรับตัวเอง เพราะในสมัยนั้นสังคมไทยมีสงครามเกิดขึ้นทำให้สังคมไม่มั่นคง

เรื่องสั้นเรื่อง *ล่องละเมียด* ได้กล่าวถึง อาชีพเป็นนักเขียน เป็นผู้สร้างงานเขียนในลักษณะอื่น ๆ มีความชำนาญจะแสดงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อแสดงแนวคิดและความคิดเห็นในผลงานของตนเอง ดังตัวอย่าง

ผมเขียนหนังสือมาพอสมควร ทั้งเรื่องสั้นและนวนิยายลึกลับว่า
เล่มได้รับรางวัลระดับชาติบ้าง สี่ห้าเล่ม พอมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักใน
ประเทศ และมีบางเล่มที่แปลออกไปต่างประเทศ นอกจากนั้น เอา
เฉพาะตอนนี้ผมเป็นที่ปรึกษาหนังสือพิมพ์สาส์นใต้ เป็นกรรมการสภา
หนังสือพิมพ์ของจังหวัด และเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัย
ช่างศิลป์ของที่นี่ ผมจะไม่พูดถึงวุฒิศึกษาหรือสถาบันที่เรียน
มานะครับ เพราะผมมาในฐานะพ่อของปิ่นปรีดา ซึ่งเป็นลูกศิษย์คน
หนึ่งของอาจารย์ ผมชื่อจำลอง ผึ้งชลจิตรครับ

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 90)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า นักเขียนเป็นอาชีพที่ถ่ายทอดเรื่องราวที่มีคุณค่า เมื่อมีความสามารถในการเขียนจึงมีผลงานที่ตีออกมา ก็ได้รับการยอมรับ สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ นอกจากนี้การมีชื่อเสียงมากก็จะมีตำแหน่งที่มีเกียรติโดยไม่เน้นวุฒิศึกษาหรือสถาบันที่เรียนมา เรื่องสั้นเรื่องนี้สะท้อนถึงชีวิตจริงของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ได้อย่างชัดเจน

6) อาชีพตำรวจ

ตำรวจเป็นผู้รักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนและเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม เพื่อให้บ้านเมืองเกิดความสงบเรียบร้อย คอยรักษาความปลอดภัยให้กับผู้คนในสังคม อาชีพตำรวจจึงเป็นอาชีพที่มีเกียรติและมีศักดิ์ศรี เป็นงานที่เสียสละเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและประชาชน

เรื่องสั้นเรื่อง *ชายผู้กินทะเล* ได้กล่าวถึง ตำรวจ ผู้ซึ่งทำหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน เข้าทำการจับคนผู้ต้องหาค้ายาเสพติดชาวมุสลิมภายในบ้านพัก ตามคำบอกเล่าของคนขับรถแท็กซี่และชายหนุ่มคนหนึ่ง ดังตัวอย่าง

แท็กซี่แล่นผ่านหลังวัด เขามองผ่านช่องกำแพงเข้าไปเห็น
ตำรวจอยู่เต็มลานทราย เขานึกสงสัยแต่แท็กซี่ก็แล่นผ่านเขาไปแล้ว
ไปจุดจุดหมายพร้อมความรู้ว่าวันนี้เป็นอีกวันที่ดีสำหรับเขา เขาไม่มี
ทางรู้หรือกว่ามีโลกอีกใบเป็นเสมือนเงาติดตามเขาทุกอย่างก้าว ขณะ
แท็กซี่แล่นผ่านไป พระหนุ่มรูปหนึ่งให้การกับตำรวจว่า เห็นชาย
มุสลิม คนหนึ่งทิ้งของบางอย่างลงในถังขยะ ตำรวจไล่เรียกชายชื่อ

ชาวมุสลิมซึ่งอยู่ในข่ายค้าขายขึ้นมาแต่ละคน แล้วลืบท่านาที่ต่อมา
กองปราบปรามพิเศษจำนวนยี่สิบห้ารายก็จู่โจมเข้าล้อมบ้านหลังหนึ่ง
แถบชานเมือง ฝนกระหน่ำเม็ดลงหนักหน่วงและเสียงปืนระงมกลาง
เสียงฝน กระสุนฉีกฝาไม้ฉันทุน ชายคนหนึ่งนอนนิ่งอยู่ในบ้าน
กาบียะฮะ ลีขาวเปลี่ยนเป็นสีแดงเข้ม

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 50)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ตำรวจเป็นอาชีพที่มีหน้าที่รักษากฎหมายเพื่อความ
ปลอดภัยของสังคมและป้องกันปัญหาของสังคม เมื่อมีชาวมุสลิมค้าขายยาเสพติด ตำรวจแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดเพื่อให้คนในสังคมมีความปลอดภัย สะท้อนให้เห็นว่า หากตำรวจในสังคมไทยทำงานได้
อย่างดี มีความรับผิดชอบ ก็จะช่วยให้คนในสังคมปลอดภัยเป็นระเบียบ และมีความสุข

เรื่องสั้นเรื่อง ล่วงละเมิด ได้กล่าวถึงข่าวที่นักศึกษาวิทยาลัยถูกข่มขืน คนร้ายเป็น
ลูกหลานของคนใหญ่คนโตของเมือง ซึ่งตำรวจเข้าข้างจึงไม่รับผิดชอบทำตามกฎหมายโดยปิดว่าเป็น
เรื่องเล็กน้อยและพยายามเกลี้ยกล่อมพยาน แต่ก็ยังมีนักศึกษาและนักเขียนจำลองที่ตีแผ่ข่าวด้วย
ความกล้าหาญ ดังตัวอย่าง

ข่าวสาววิทยาลัยอาชีวศึกษาโดนรุมข่มขืน นับเป็นข่าวใหญ่
เมื่อสองเดือนก่อน หนุ่มทั้งสี่ล้วนเป็นลูกหลานคนใหญ่คนโตของเมือง
ตำรวจจึงเล่นแง่ถ่วงคดี พยายามปิดให้เป็นเรื่องยินยอมพร้อมใจ
เหยื่อคงไม่ใช่เด็กดีนัก ตามประสารักเรียนนักศึกษาที่ออกมาเช่า
อาศัย อพาร์ทเมนต์ซึ่งเห็นเคลื่อนเมือง แต่แล้วความระยำอุบัติขึ้น
เมื่อร้อยตำรวจตรีนายหนึ่ง และนายสิบอีกคนพยายามกล่อมพยาน-
เพื่อนเด็กสาวด้วยการมอมยา เพื่อนนักเรียนร่วมวิทยาลัยจึงปะทุ
เดินขบวนประท้วงจำลองเล่นข่าวนี้เป็นข่าวเด่น และต่อเนื่องใน
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นซึ่งเขารับเป็นที่ปรึกษา แม้จะมีคนพยายาม
ประเคนเงินเพื่อปิดข่าว แต่เขาเป็นคนซึ่งเมื่อจับแล้วกัดไม่ปล่อย

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 80)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ตำรวจเป็นอาชีพที่ต้องดูแลรักษาความปลอดภัยตาม
กฎหมาย ถ้าตำรวจบางคนไม่มีความรับผิดชอบ โดยการทุจริตเข้าข้างคนทำผิดเพราะอำนาจทางการเมือง
และไม่ช่วยเหลือผู้เสียหายจะทำให้บ้านเมืองเกิดความเดือดร้อน นอกจากนี้ผู้เขียนก็สะท้อนให้
เห็นว่า สังคมยังมีคนที่ช่วยเหลือผู้เสียหายโดยการตีแผ่เรื่องราว ให้สาธารณชนได้รับรู้ผ่านสื่อและ
การเดินประท้วง

เรื่องสั้นเรื่อง น้อย แท็กซีมีเธอ ได้กล่าวถึงตำรวจสืบสวนจนพบยาบ้าในโกดังจำนวนมาก และตำรวจกำหนดนโยบายด้านยาเสพติด เพราะยาเสพติดไม่ได้ทำอันตรายเฉพาะต่อสุขภาพ ยังทำอันตรายต่อโครงสร้างเศรษฐกิจ ดังตัวอย่าง

ข่าวภาคค่ำรายงานเรื่องตำรวจคว้าน้ำเหลวในการทลายโกดัง
ร้างย่านคลองเตย ซึ่งสายข่าวชี้ว่าเป็นที่ซุกซ่อนยาบ้าจำนวนมากศาล
พ่อค้ายาจะฟ้องกลับอธิบดีกรมตำรวจ ขณะหัวหน้าพรรคถือกำเนิด
ใหม่ให้สัมภาษณ์ถึงนโยบายด้านยาเสพติด ว่าหากได้เป็นแกนนำใน
การจัดตั้งรัฐบาล ต้องกำหนดให้เป็นนโยบายเร่งด่วน เพราะยาเสพติด
ทำให้เป็นอันตรายเฉพาะต่อสุขภาพ แต่ยังทำอันตรายต่อโครงสร้าง
เศรษฐกิจ

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 191)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ตำรวจมีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยของสังคม ตามกฎหมาย การปราบปรามอาชญากรรม และนโยบายด้านยาเสพติดแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เพราะยาเสพติดทำร้ายสุขภาพของมนุษย์และทำร้ายต่อโครงสร้างเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้น กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นสังคมไทยมีอาชีพหลากหลาย ตามลักษณะของสังคมไทย เช่น เกษตรกร ครู แพทย์ ตำรวจ ช่างตัดผม ส่วนมากมีบทบาทหน้าที่ที่ดี แต่ก็ได้สะท้อนถึงการกระทำของบางอาชีพที่ไม่สุจริต และไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น ทำให้สังคมเดือดร้อนจนวายได้

3.1.3 การคมนาคม

การคมนาคมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ระบบคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ยกกระตือรือร้นการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศไปสู่ระดับนานาชาติ

เรื่องสั้นเรื่อง วันนี้เป็นอีกวัน ได้กล่าวถึงภาพการคมนาคมของคนไทยที่มียานพาหนะหลากหลายแต่สับสนวุ่นวาย เช่น มอเตอร์ไซค์ รถยนต์ส่วนตัว รถไฟ มีรถจำนวนมากและมีการขับรถเร็วที่ไม่ปลอดภัย ดังตัวอย่าง

ข้ามทางรถไฟในห้านาทีต่อมา แล้วต้องหยุดนิ่งต่อท้ายแถวรอ
สัญญาณไฟ ถนนเปียกชื้น น้ำยังคงหยดลงจากหลังคากันสาด คนเดิน
หลีกเลี่ยงน้ำบนฟุตบาท มอเตอร์ไซค์แทรกตัวไปตามช่องระหว่างรถ
แต่ละคัน เพื่อออรรวมด้านหัวขบวน คนข้ามถนนลัดเลาะตามช่อง

ระหว่างทำยารถกับหน้ารถ และยิ่งเร่งฝีเท้าเมื่อกลุ่มควันตลบขึ้นทั่ว
ถนนไฟเขียวเปิด มอเตอร์ไซค์พุ่งพรวดออกไป

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 41)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การคมนาคมในถนนที่มีความคับแคบ มียานพาหนะต่าง ๆ เช่น มอเตอร์ไซค์ รถไฟ รถยนต์ส่วนบุคคล เป็นจำนวนมาก ทำให้มีปัญหาของการจราจรเกิดขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ฝนตก ส่วนใหญ่ไปกับการเดินทาง ทำให้คนไทยใช้เวลาในการเดินทางมาก นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความเร่งรีบและความกดดันของคนในสังคมเมืองที่ไม่เอื้อเฟื้อต่อกัน ระหว่างมอเตอร์ไซค์กับคนข้ามถนน อีกทั้งยังสะท้อนความไม่เป็นระเบียบของถนน ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เรื่องสั้นเรื่อง *เธอโบกมือ* ได้กล่าวถึงการคมนาคม มีรถบัส ขับรถลัดเลาะไปตามถนนที่มีร้านค้ามากมาย ดังตัวอย่าง

รถบัสเล็กสีลือแล่นมาจอด เลี้ยวขวากรูกันขึ้นไปรถเคลื่อนออก
ผ่านหน้าคุณ แล้วเลี้ยวอ้อมหัวเกาะกลางบริเวณสามแยก ลู่อีกฟาก
เลน จอดอีกหน้าร้านเซเว่น-อีเลฟเว่น เอสเปรโซของคุณถูกยก
มาในถาดไม้ กลิ่นกรุ่น ชายเจ้าของร้านยังคงมีดวงตาเฉื่อยเฉื่อย
เช่นเดิม รวากับว่าเขารักมัน กลิ่นกลางคืนยิ่งอวล

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 145)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การคมนาคมของคนไทยมีรถบัสเดินทางไปได้อย่างสะดวก มีรถจำนวนมากและขับผ่านร้านค้าที่ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง แสดงถึงการเดินทางที่มีตลอดทั้งคืน คนขับรถและคนเดินทางสามารถแวะพักดื่มกาแฟได้ตามความต้องการ

ในเรื่องสั้นเรื่อง *กลับบ้าน* ได้กล่าวถึงเมื่อแม่มีอาการเจ็บป่วย ลูกไม่สามารถกลับไปดูแลแม่ เพราะฝนตกหนักเดินทางไม่ได้ ดังตัวอย่าง

ผมโทรหาภรรยา โทรเช็คเที่ยวบิน แล้วออกจากสำนักงาน
ขับรถกลับบ้านไปทิ้งไว้ที่บ้าน จัดกระเป๋าเสื้อผ้าเท่าที่จำเป็นต้องใช้
สองวัน ผู้จัดการอนุญาตให้ลาแค่นั้น เมื่อถึงเวลาประชุม ผมมานั่ง
แกรวอยู่หน้าเคาน์เตอร์ ตัวของสนามบินดอนเมือง รออย่างลม ๆ
แล้ง ๆ ว่าจะมีผู้โดยสารสักคนยกเลิกการเดินทาง ผมต้องการตัวไปลง
สนามบินใดก็ได้ในภาคใต้

กลับบ้านทั้งสี่ทิศ(117)

จากตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็น การคมนาคมที่ไม่สะดวกรวดเร็ว คือ การเดินทางโดยเครื่องบินยังไม่สมบูรณ์ ฝนตกก็ทำให้คนไปไหนไม่ได้ ต้องเสียเวลานั่งรอ แต่ในสุดท้ายเครื่องบินก็บินไม่ได้

แสดงให้เห็น ที่มีอุปสรรคของการคมนาคมที่เกิดจากสภาพอากาศที่แปรปรวน และแม้ว่าสังคมไทยมีการพัฒนาทางคมนาคมแต่ก็ต้องวางแผนการเดินทางให้รอบคอบ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้น กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นสังคมไทยมีการคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีการเดินทางหลากหลาย เช่น รถไฟ รถบัส แท็กซี่ รถเก๋ง มอเตอร์ไซด์ เป็นต้น คนไทยเดินทางไปต่างจังหวัดได้อย่างสะดวก แต่เนื่องจากมีรถจำนวนมาก จึงมีปัญหการจราจรที่รถติดมากและใช้เวลาเดินทางนาน คนไทยขับรถค่อนข้างเร็ว ทำให้เกิดอุบัติเหตุง่าย หากเป็นการเดินทางโดยเครื่องบินก็ต้องวางแผนหลีกเลี่ยงในเวลาที่เกิดอากาศแปรปรวนจนเครื่องบินออกเดินทางไม่ได้

3.2 ภาพสะท้อนของคนในสังคมไทย

คนไทยในสังคมไทยมีความสัมพันธ์กัน ทั้งความสัมพันธ์ในสังคมและความสัมพันธ์ในครอบครัว การมีความสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้คนในครอบครัวหรือสังคมมีความสุข หากมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน จะทำให้คนในสังคมเกิดความขัดแย้ง และมีปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาหลายด้าน

3.2.1 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ครอบครัวของคนไทยมีความสุขหรือมีความขัดแย้งขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ความรักใคร่กลมเกลียวของของญาติพี่น้อง

เรื่องสั้นเรื่อง *ย่า* ได้กล่าวถึง ครอบครัวของคนไทยที่มีทั้งย่า พ่อแม่ กับลูกหลาน มีความรักใคร่สนิทสนมกัน เมื่อหลานเลิกเรียนก็รีบวิ่งกลับบ้าน หาเรื่องที่สนุกมาเล่าให้ยายยิ้มแยมแจ่มใส ดังตัวอย่าง

กลับจากโรงเรียนในบางวัน ฉันวิ่งเร็วจี๋เมื่อยังใกล้ถึงบ้าน

“หนืออะไรอีกละหือ” ย่าถาม

“เปล่าหนือ” จะซี้เกียดเดิน

ย่าหัวเราะ ฉันจ้องมองปากที่เป็นหลุมมีดเหมือนโพรงถ้ำ

วันไหนอารมณ์ดี ฉันมักหาเรื่องมาให้ย่าหัวเราะ ฉันชอบมองโพรง

ปากนั้น มันดูตลกดี ย่าไม่มีฟันเหลือแม้เพียงซี้เดียว ย่าบอกว่า

เพราะใกล้จะตาย

(คนตัวเล็ก : 17)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวไทย สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันและมีชีวิตอย่างมีความสุข หลานมีความสนิทสนมกับปู่ย่าตายายโดยมักจะเล่าเรื่องที่สนุกให้ย่าได้ยิ้มแยมแจ่มใส แสดงให้เห็นว่า รอยยิ้มเป็นพลังใจ สำคัญที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวสามารถมอบให้แก่กันเพื่อเติมความอบอุ่น

เรื่องสั้นเรื่อง น้อย, แท็กซีมีเธอ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่ดี ครอบครัวที่แตกแยก สามิไปมีภรรยาใหม่ ภรรยาซึ่งเป็นพี่สาวต้องเลี้ยงลูกสามคน แต่พ่อแม่ไม่ช่วยเหลือดังตัวอย่าง

พี่สาวอีกคน หล่อนกำลังวุ่นวายด้วยเรื่องสามิไปมีเมีย
น้อย ทะเลาะเบาะแว้งจนฝ่ายโน้นไม่ค่อยกลับบ้าน ภาระค่าใช้จ่ายในบ้าน
และของลูกสามคนจึงตกอยู่ที่หล่อน ความจริงพี่สาวก็ส่งเงินมาร่วม
ลงทุนตามที่พ่อขอ หล่อนควรมีสิทธิ์บ้าง

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 176)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ดี เป็นครอบครัวที่แตกแยก เพราะผู้ชายไปมีภรรยาคนใหม่ทอดทิ้งครอบครัวและพ่อแม่ก็ไม่ได้ช่วยเหลือ ทำให้ผู้หญิงต้องเลี้ยงลูกคนเดียว ชีวิตยากจนลำบากและไม่มีความสุข สะท้อนให้เห็นว่า ถ้าความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี และไม่ได้รับการช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง ครอบครัวนั้นไม่อาจมีความสุขและสมบูรณ์ได้

เรื่องสั้นเรื่อง บ้านเมืองของเขา ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ดี ชัดแย้งทางความคิด ปู่ไม่ยอมให้ลูกหลานไปเรียนหนังสือ เพราะคิดว่าการเป็นคนที่ยิ้มแย้มแข็งแรง มีความสำคัญกว่าการเรียน ส่วนแม่สนับสนุนให้ไปเรียนหนังสือ เพราะคิดว่าเรื่องเรียนต่อชีวิตสำคัญมากกว่าป็นหรือความรุนแรง ดังตัวอย่าง

ปู่มองพ่อเป็นคนล้มเหลว ยามลั่นกระสุนยิงกระรอกกระแต
พ่อยังต้องหลบตา ยามไถนาอย่างเหวี่ยงคมมาลเข้าบาดข้อเท้าว่าจนเป็น
แผลเหวอะหวะ ปู่จะรับความคิดเรื่องส่งเขาเข้าไปอยู่โรงเรียนได้อย่างไร
โชคดีที่มีย่า แม่บอกว่าสายตาของผู้หญิงมองอะไรละเอียดลึกซึ้งเกิน
กว่าเรื่องป็น “ชีวิตหลานคนนี่ ฉันจะรับผิดชอบเอง” ย่าพูดแค่นั้น
แล้วฉวยข้อมือเขาเดินคุ่มออกจากบ้านโดยไม่ฟังเสียงปู่ มีลุงของปู่
เกลอแห่งหมู่บ้านไกลเป็นหลวงปู่ในวัดประจำอำเภอ เขาต้องอยู่ที่นั่น
แต่ละวันต้องกุมด้ามไม้กวาดกวาดลานวัดแทนการกำป็น เกมละเล่น
เพื่อเตรียมชีวิตในท้องทุ่งเคลื่อนเปลี่ยนมาเป็นการเรียนรู้ใน
ห้องเรียน ทว่าถึงอย่างไร ทุกวันหยุดเมื่อกลับบ้าน ปู่เป็นต้องจับป็น
ยาวออกมาเช็ดถู พลังมองเขาเหมือนเหยียดหยาม

(นิทานประเทศ : 50)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ของครอบครัวที่ไม่ดี เพราะมีความคิดที่ขัดแย้งกัน คนไทยสมัยก่อนมีความคิดขัดแย้งในเรื่องการศึกษากับการมีอำนาจ คนไทยบางคนมีความคิดว่าป็นเป็นเรื่องสำคัญมากในชีวิต มีป็นเป็นสัญลักษณ์ของความเข้มแข็งที่ลูกผู้ชายทุกคนต้องมี

เพื่อปกป้องครอบครัวและหมู่บ้านให้ปลอดภัย แต่คนในครอบครัวอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าเรื่องเรียนสำคัญกว่าป็น ต้องให้ลูกไปเรียนหนังสือให้ได้ความรู้และความสามารถในอนาคต สะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวของคนไทยจะมีผลดีต่อลูกหลานที่จะได้มีโอกาสเรียนรู้ในระบบการศึกษาและครอบครัวควรมีความสามัคคีและมีค่านิยมที่ไม่ขัดแย้งกัน

เรื่องสั้นเรื่อง *น้องของผม* ได้กล่าวถึงครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ดี คนในครอบครัวมีความขัดแย้งกันเรื่องลูกทำตามใจชอบ เช่น ทำตัวเหมือนสุนัข อาจารย์ที่โรงเรียนต้องการแก้ปัญหาทำให้เรื่องเล็กเกิดเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งทำให้ครอบครัวไม่มีความสุข ดังตัวอย่าง

มือค้ำยั้งคงเงียบอย่างอึดอัด แม้เขาจะหันมาใช้ช้อนตักข้าวต้ม
น้ำจากแก้ว แต่ท่าทางเขาไม่มีความสุขเอาเสียเลย พอกับแม่มองหน้า
กันด้วยความเศร้า สำหรับคนที่ยิ่งเศร้ากว่าใคร ๆ ผมสงสารเขา
น้องชายของผมยังเป็นเด็ก ผมรู้ดี เป็นเรื่องยากที่เด็กเช่นเขานึกอยาก
เป็นอะไรตามใจปรารถนา ไม่มีใครยอมหรือมันเป็นความผิด พຽງนี้
เขาคงโดนครูใหญ่หวาดกัฐานฐานกัศครูตຽณี ผมก็คงโดนเช่นกัน
จดหมายครูใหญ่ผมฉีกทิ้ง ผมไม่ยอมให้มีวันพຽงนี้เลย

(คนตัวเล็ก : 40)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ถ้าในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี ครอบครัวก็ไม่สามารถเข้าใจปัญหาของแต่ละคนและไม่ช่วยกันแก้ไขปัญหา ดังที่ลูกคนเล็กประพฤติตนสมมุติเป็นสุนัข และไปกัดครู ทำให้ทั้งครูกับพ่อแม่ไม่สบายใจ สะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ดี ย่อมจะเข้าใจความรู้สึกซึ่งกันและกัน จะช่วยกันแก้ไขปัญหาได้ต่อไป

เรื่องสั้นเรื่อง *พวกเขาซึ่งเคยอยู่ข้างบ้าน* ได้กล่าวถึงสามีแต่งงานกับภรรยา มีลูกสามคนแล้ว แต่สามีเจ้าชู้ ไปมีภรรยาน้อย เหลือแม่คนเดียวที่ต้องดูแลและเลี้ยงลูก ในที่สุดท้ายก็หนีปัญหาโดยการผูกคอตาย ดังตัวอย่าง

ไม่มีใครประสบความสำเร็จในชีวิตเลยสักคน แม้แต่การ
ศรีเพ็ญ น้องสาวของเอียดซึ่งเป็นคนเดียวที่เรียนสูงกว่าชั้นประถม
เธอเป็นหมอนามัยในถิ่นซึ่งไกลออกไปเกือบ 400 กม แต่งงานกับ
คน ที่นั่นและมีลูก 3 คน เมื่อลูกคนแรกและเริ่มหัดเดิน สามีของเธอ
ไปมีเมียใหม่ ต่อมาอีก 2 ปีเธอถูกออกจากราชการ เมื่อผู้หญิงในสาย
งานโดนจับได้ว่าโกงกิน แทนที่เธอจะหอบลูกกลับบ้าน ศรีเพ็ญ
กลับมาขอให้ป่าเคล้าชายที่นำอีกส่วนหนึ่ง เพื่อนำเงินไปลงทุนใน
ธุรกิจ ชายตรง เธอมีสามีใหม่และยังคงอาศัยอยู่กับพ่อแม่ของสามี

เดิม นับเป็นเรื่องประหลาดเรื่องหนึ่งในหลาย ๆ เรื่องซึ่งเกิดขึ้นกับ
พวกเขา ศรีเพ็ญผูกคอตายในหน้าร้อนปีต่อมา

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 19)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ถ้าในครอบครัวสามีภรรยาที่มีความสัมพันธ์ไม่ดี ผู้ชายเจ้าชู้
ไปมีภรรยาคนใหม่ ทอดทิ้งครอบครัวและทำให้ครอบครัวแตกแยก ภรรยาและลูกมีความลำบาก
สะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวมีเงื่อนไขคือ การมีผู้ชายเป็นผู้นำ หากผู้ชายไม่มีความ
รับผิดชอบ ก็ทำให้ครอบครัวไม่มีความสุข

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์
พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์พื้นฐานเป็นจุดเริ่มต้นระหว่างสามีกับภรรยาเป็น
สัมพันธ์ที่มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิดและมีบทบาทสำคัญของชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ถ้า
ครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำให้ครอบครัวมีความสุขและความอบอุ่น สามีที่มีชื่อเสียง
มีความรับผิดชอบ และช่วยเหลือกันและกัน ก็ทำให้ครอบครัวเข้มแข็ง ถ้าความสัมพันธ์ของครอบครัว
มีความขัดแย้ง ครอบครัวแตกแยกครอบครัวนั้นก็ไม่มีความสุขและเกิดปัญหาอื่น ๆ ภายในสังคม
ตามมา

3.2.2 ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นสัมพันธ์ภาพที่เกิดจากการติดต่อสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน
ระหว่างคน ตั้งแต่สองคนขึ้นไป และเป็นความสัมพันธ์ที่มีความจริงจังต่อกันอย่างแท้จริง

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน สะท้อนให้เห็นว่า
สังคมไทยต่อไปจะเป็นสังคมคนสูงอายุ เนื้อเรื่องกล่าวถึงชมรมผู้สูงอายุที่ต้องเรียนรู้ชีวิตที่ดีโดยการ
ปรับตัว และการหาความสุขร่วมกันในกลุ่ม รวมทั้งการมีสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อน ดังตัวอย่าง

ยงดีที่มีชมรมผู้สูงอายุ แม่พอได้คุยเพื่อนคลายบ้างเมื่อถึงวัน
ศุกร์ ทั้งยังได้แลกเปลี่ยนหนังสือธรรมะกลับมาอ่าน วันคืนค่อย ๆ
ล่วงไป ดูเหมือนปัญหาจะพลอยส่งสงบลงอีก ชีวิตคนย่อมสร้าง
หนทางของมันเป็นได้อีกครั้ง แม่ค่อย ๆ ห่างการคุยเรื่องปัญหา
เพื่อนบ้านออกไป โทรศัพท์มาแต่ละหนก็มักเป็นเรื่องไ้มนู เรื่องเห็บ
ที่เนื้อตัวมัน เห็บที่อยู่ตามซอกมุมบ้าน เรื่องขนมันร่วง แม้ว่าดูว่ามัน
จะเป็นขี้เรื้อน

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 111)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยในอนาคตมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีคน
สูงอายุมากขึ้นและผู้สูงอายุจำเป็นต้องมีโอกาสพบปะเพื่อนหรือเข้าสังคมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เพื่อไม่ให้ชีวิตเหงา ได้มีโอกาสพูดคุยเรื่องต่าง ๆ ได้มีเพื่อนช่วยเหลือกัน ทำให้ชีวิตของผู้สูงอายุมีความสุข โดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของเพื่อนบ้านที่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นความขัดแย้งกัน เพราะสัตว์เลี้ยงก่อปัญหาให้กับเพื่อนบ้าน ทำให้ชีวิตเพื่อนบ้านวุ่นวาย ดังตัวอย่าง

บ้านมีกำแพง ปัญหาที่น้อยลง แต่ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ได้เปลี่ยนไปแล้ว แม้ว่า แม่กับคนรอบ ๆ บ้านก็เหมือนแก้วที่ร้าว ยาก จะเหมือนเดิม ทางโทรศัพท์ แม่เริ่มเบี่ยงประเด็นบ่นพร่ำมาสู่ปัญหา ของเพื่อนบ้านคนโน้นคนนี้ เพื่อนคุยที่ร้านขนมคนก็น้อยลงทุกที ข้ามีหลายหนที่แม่เข้า-ออกแล้วเปลอลืมปิดประตูรั้ว แม่ไม่ยอมชินเสียที กับการต้องคอยเปิด-ปิดมัน ใ้มนเลยถือเป็นโอกาสออกไปก่อปัญหา อีก ปัญหานั้นย้อนกลับมาสู่แม่ ให้ต้องวุ่นใจ ความดันเพิ่ม น้ำตาล ในเลือดยิ่งสูง หัวใจเต้นไม่เป็นสำ วันไหนที่เลี้ยงแพะมาหนัก ๆ แม่ยิ่ง คิดมาก ยิ่งกุมแค้นพานถึงขั้นหุ้อ้อตาลาย ดึก ๆ บางคืนแม่โทรศัพท์ มาปลุกผม แม่เริ่มกลัวความตาย

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 110)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของเพื่อนบ้านที่ไม่ดีต่อกัน เนื่องจากมีวิถีชีวิตต่างคนต่างอยู่ ทำให้ห่างเหินกัน เมื่อเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น สัตว์เลี้ยงไปทำร้ายเพื่อนบ้าน ไม่ได้พูดคุยกัน ทำให้เพื่อนบ้านโกรธและทะเลาะกัน การอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ๆ ในสังคมจึงควรดูแลรักษา สัตว์เลี้ยงให้ดี มีการพูดคุยกัน เพื่อนบ้านได้สร้างความเข้าใจ ไม่ขัดแย้ง เดือดร้อน วุ่นวาย จึงจะทำให้ อยู่ร่วมกันได้สงบสุข

เรื่องสั้นเรื่อง *หมูของลุง* ได้กล่าวถึงลุงที่เลี้ยงหมูแบบไม่ทำคอกกั้นและไม่ดูแลหมูให้ดี ทำให้หมูไปกินผักและไก่ของผู้อื่น ทำให้ป่าหงุดหงิดรำคาญ จึงเกิดความขัดแย้งกัน ดังตัวอย่าง

ตราบใดที่ลุงไม่ทะเร่อทะร่าไปนอนขวางให้ใครเห็น มีเพียงป่า คนเดียวดอกกระมัง ซึ่งทนหงุดหงิดรำคาญไม่ไหวนำเสียงฟ้องร้องมา โยนใส่ลง

"ไอ้พวกนั้นก็เกินไป" ลุงพูด "เกิดเป็นหมูมันก็ต้องกินผักบุง ลิวะ ใครจะไปห้ามมันได้"

"เขาบอกให้แกช่วยดูมันดี ๆ ป่ากระแทกเสียง" ใครคิดจะเลี้ยง หมู ก็ต้องคิดถึงคอกกั้นที่แข็งแรง ไม่อย่างนั้น ยิ่งมันทิ้งเสียดีกว่า"

ข้าไม่เอายากพูดกับไอ้พวกไม่มีเหตุผล" ลุงว่า "ข้าเลี้ยงมันมาข้า ก็ต้องรู้จักหมด หมูมันมีขาตั้งสี่ขา ต้องเดินต้องวิ่งเป็นธรรมดา จะไป

สร้างคอกขังมันไว้ได้อย่างไร ไอ้พวกผักพวกหญ้านั้นสิไม่จำเป็นต้อง
เดินไปเที่ยวไหน ๆ ไปบอกพวกนั้นสร้างคอกกันแปลงผักไว้ก็หมด
เรื่อง" "ไอ้สันหลังยาว" ป้าขึ้นเสียง "แล้วที่มันเขมือบไก่เข้าไปเป็น
ฝูง ๆ นั้นละ" "ไก่อันรู้จักบิน" ลุงว่า "บอกพวกมันบินสูง ๆ เข้าไว้"

(คนตัวเล็ก : 70)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างเพื่อนบ้าน ต่างคนต่างเห็น
แก่ตัว เลี้ยงสัตว์ไม่ดูแลให้ดี ทำให้สัตว์เลี้ยงไปกินพืชผักของเพื่อนบ้านจนเดือดร้อนรำคาญใจ และไม่
คิดที่จะแก้ปัญหาอีกทั้งยังโยนปัญหาไปให้ผู้อื่นแก้ สะท้อนให้เห็นว่าการเป็นเพื่อนบ้านกัน ไม่ควรสร้าง
ความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนบ้านและควรพูดคุยทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน จะทำให้อยู่ร่วมกันอย่าง
สันติปรองคอง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์
พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมีส่วนที่ทำให้คนไทยอยู่ร่วมกัน
อย่างมีความสุขสบายมากขึ้น หากความสัมพันธ์ของคนในชุมชนไม่ดี จะทำให้เกิดความวุ่นวาย
โดยเฉพาะการมีความสัมพันธ์ของคนในชุมชนในฐานะเป็นเพื่อนบ้านมีความสำคัญในการอยู่
ในสังคมไทย

3.3 ภาพสะท้อนด้านคุณธรรม

คุณธรรม หมายถึง ทรรศนะของคนหรือสังคมที่มีต่อสิ่งของ ความคิด และเหตุการณ์ที่
เกี่ยวข้องกับความปรารถนา คุณค่าและความถูกต้องของสังคมนั้น ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความ
ขยันหมั่นเพียร ความกตัญญู การช่วยเหลือ ความรับผิดชอบ เป็นต้น

3.3.1 ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ เป็นแง่มุมหนึ่งของศีลธรรม แสดงถึงคุณลักษณะทางบวกของคุณธรรม
ความจริงใจ และความตรงไปตรงมา พร้อมด้วยความประพฤติตรง งดเว้นการโกหก การคดโกง หรือ
การลักขโมย เป็นต้น ความซื่อสัตย์จึงหมายถึง ความน่าไว้วางใจ ความภักดี ความเป็นธรรม และความ
บริสุทธิ์ใจอีกด้วย

เรื่องสั้นเรื่อง หมูของลุง ได้กล่าวถึงความไม่ซื่อสัตย์สุจริต ลุงเลี้ยงหมู ดังตัวอย่าง

ข้าพูดตามจริงป้าว่า ลองคนเราคิดเรื่องซื้อเรื่องขายก็ควรอยู่
บนความซื่อสัตย์ หมูนันต้องเหม็นสาบ ผมคิดจะใช้เป็นแม่พันธุ์ คน
แปลกหน้าพูด "ฮ้า" มันเป็นแม่พันธุ์ที่ดี มันนี่แหละ คือ แม่พันธุ์ชั้น
ยอดที่สุด หมูที่แสนจะแข็งแรง คล่องแคล่วปราดเปรียว หมูที่แสนจะ

ว่าเริง มันต้องให้ลูกหมูที่ดีแก่คุณ คุณได้เห็นมันแล้วใช่ไหม อา--หมูที่
แสนวิเศษ หมูซึ่งเหมาะที่จะเป็นแม่พันธุ์ตัวนั้น

(คนตัวเล็ก : 71)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนเลี้ยงหมูที่เอาเปรียบคนซื้อ ด้วยการพูดเกินจริง สะท้อนว่า คนไทยควรมีความซื่อสัตย์และความบริสุทธิ์ใจ พูดความจริงไม่หลอกลวง หากไม่มีความซื่อสัตย์ จะไม่ได้รับความไว้วางใจ ดังเช่น คนเลี้ยงหมูเพื่อขาย ได้หลอกลวงคนซื้อว่าเป็นหมูพันธุ์ที่ดีและแข็งแรง เป็นหมูที่แสนวิเศษ แต่ความจริงเป็นหมูที่ไม่ดี ทำให้ไม่ได้รับความไว้วางใจและจะไม่สามารถขายหมูได้อีกต่อไป

เรื่องสั้นเรื่อง บ้านเคยอยู่(เพื่อชีวิต) ได้กล่าวถึงมีคนต่างด้าวหนีเข้าเมืองเพื่อทำมาหากิน ทั้งคนแก่หรือเด็ก รวมทั้งมีการปลอมเป็นพระเพื่อหลอกลวง ดังตัวอย่าง

ใช้จะมีแต่พ่อมันคนเดียวเลยเมื่อไหร่ ป้าเล่า เหมือนสนุก "อยู่
กันที่นั่น มีแต่คนลาวคนอีสานทั้งนั้น พวกหนีเข้าเมืองพวกเขมรพวก
พม่าก็ยังมี พวกคนหนุ่มคนสาวยังมีกำลังก็ทำงานก่อสร้างกันไป พวก
คนแก่เรี่ยวแรงน้อยก็ถูกส่งออกไปบิณฑบาต พวกเด็ก ๆ เล็ก ๆ
ออกไปขายพวกมาลัยบ้าง ขอทานบ้าง ดิ้นรนกันไปคนละทิศละทาง
ชีวิตมันไม่เหมือนนิยาย คิดขึ้นมาบ้างไม่อยากจะเชื่อเลย สงสารก็แต่
พ่อมันไม่คิดไม่ฝันว่าวันหนึ่งต้องมาปลอมเป็นพระ หลอกชาวบ้านเขา
กิน อับริยมันเลยลงกินหัว

(นิทานประเทศ : 130)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง ความไม่ซื่อสัตย์เพื่อต้องการอยู่รอดของคนส่วนใหญ่ ดังเช่น คนต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมือง ทำงานผิดกฎหมาย มีคนแก่กับเด็กออกไปทำงานเพราะความยากจน จึงไม่สามารถดำรงชีวิตได้ซึ่งต้องออกไปทำงาน แต่บางคนกลับใช้วิธีการหลอกลวงเพื่อหาเงินได้ง่าย ๆ โดยปลอมเป็นพระ เพื่อให้คนเอาของและเงินมาทำบุญ สะท้อนให้เห็นว่า คนในสังคมไทยควรมีความซื่อสัตย์ และใช้วิธีที่ถูกต้องทำมาหากินด้วยความขยันหมั่นเพียร

เรื่องสั้นเรื่อง หมูของลุง ได้กล่าวถึงป้าเป็นคนซื่อสัตย์จึงกล้าพูดความจริงเพราะไม่อยากเห็นการหลอกลวง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ชอบหรือไม่ชอบ ดังตัวอย่าง

ผมไม่เข้าใจป้าเอาเสียเลย ทั้ง ๆ เกลียดขี้หน้าหมูของลุงถึงขั้น
แข่งให้มันตายวันตายคืน ทว่าป้ากลับทำราวจะปกปิดมันไว้ ผมนี่
สงสารลุง กระทั่งไม่อยากจะเชื่อว่าที่ป้าทำลงไปนั้นเพราะไม่อยากจะเห็น
การหลอกลวง

(คนตัวเล็ก : 73)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง คนไทยยึดถือความซื่อสัตย์ ไม่อยากเห็นการหลอกลวง แม้ว่ากับคนที่ชอบหรือไม่ชอบ การมีความซื่อสัตย์ ทำให้กล้าพูดความจริง เพราะการหลอกลวง จะทำให้ไม่ได้รับไว้ใจ ความซื่อสัตย์จึงเป็นคุณธรรมที่ดีของคนในสังคมไทย

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยควรมีความซื่อสัตย์และมีความบริสุทธิ์ใจ พูดความจริง ไม่หลอกลวง จึงจะสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทยมีความไว้ใจและความจริงใจต่อกันต่อไป

3.3.2 ความกตัญญู

ความกตัญญู คือ การรู้อุปการคุณที่ผู้อื่นกระทำแล้วแก่ตน ผู้ใดก็ตามที่ทำให้คุณแก่ตน ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม ก็จะมีระลึกนึกถึงด้วยความซาบซึ้งไม่ลืม และหาโอกาสตอบแทนด้วยวิธีต่าง ๆ

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึงคนไทยที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และแสดงออกอย่างเหมาะสม ไม่ใช่การซื้อของกินมากมายมาให้แม่ แต่ไม่เคยมาดูแลพ่อแม่ ดังตัวอย่าง

นาน ๆ ได้กลับไปเยี่ยมบ้านสักหน พี่สาวจนชดเชยด้วยการซื้อของกินไปฝากแม่เสียเยอะเยอะ แม่ลุ่มมันไว้จนแน่นตู้เย็น เมื่อผมมีโอกาสมากลับไปเยี่ยมบ้านแต่ละหน เปิดตู้เย็นเป็นต้องพบพวกขนมเค้ก ขนมปังชิ้นรา ทูเรียนเริ่มออกเนื้อสีคล้ำคากล่องโคม อุ่นเนาแล้วแกงจับตัวแข็งอยู่ในถุง และบ้างนอนก้นอยู่ในถ้วย ผิวจับผ้าขาวสะอาดของแม่อยากรื้อของพวกนี้ออกทิ้ง แม่ไม่ยอมแม่บอกว่าถึงอย่างไรยังให้มันกินได้ และพูดแล้วหัวเราะ

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 104)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนไทยควรมีความกตัญญูต่อพ่อแม่และแสดงออกอย่างเหมาะสม ไม่ใช่แสดงด้วยวัตถุสิ่งของ คือ ซื้อของกินมากมายมาให้แม่ เป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง ความกตัญญูต่อแม่คือ การให้วัตถุสิ่งของ ไม่ใช่ความกตัญญูที่แท้จริง ความกตัญญูต่อพ่อแม่ที่ถูกต้อง คือ การเยี่ยมเยียนพ่อแม่อย่างสม่ำเสมอ

เรื่องสั้นเรื่อง *กลับบ้าน* ได้กล่าวถึงแม่เกิดอาการเจ็บไข้หนัก อาจไม่มีโอกาสที่จะหายป่วยหรือมีชีวิตอยู่ต่อไป เว้นแต่จะมีปาฏิหาริย์เกิดขึ้น ส่วนบรรดาลูก ๆ มัวหมกมุ่นอยู่กับงานของตัวเอง ไม่สนใจอาการป่วยของแม่ ไม่มาดูแลอย่างใกล้ชิด เป็นการแสดงที่ไม่กตัญญูกับแม่ ดังตัวอย่าง

หมอบอกว่าเว้นแต่ปาฏิหาริย์ เสียงสะอื้นให้กลับมาในสายผมโทรหาพี่ชายในกรุงเทพฯ คนเชียงใหม่อีกหนึ่ง เจอแต่รายหลัง เขาเงียบไปนานแล้วพูดเหมือนรำพึงถึงงานซึ่งล้นมือ เขากำลังอยู่ในเขต

งานก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ ความรับผิดชอบส่วนวางต่อม่อทั้งหมด
อยู่ที่เขา หมอบอกว่าช่วยได้แต่ปาฏิหาริย์ ผมย่ำค้ำนองสาว

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 115)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ความกตัญญูต่อพ่อแม่ที่แท้จริงคือ ลูก ๆ มีเวลากลับมาทำ
หน้าที่ดูแลพ่อแม่ แม้ลูก ๆ ต้องทำงานหารายได้เพื่อดำรงชีวิต แต่ต้องหาเวลากลับมาดูแลพ่อแม่
โดยเฉพาะเวลาเจ็บไข้ ควรกลับมาเยี่ยมเยียนพ่อแม่ ไม่ควรทำงานอย่างเดียวอย่างไม่สนใจพ่อแม่

เรื่องสั้นเรื่อง บ้านเคยอยู่ (เพื่อชีวิต) ได้กล่าวถึง ลูกที่เอาที่ดิน นส.3 ไปจำนอง ทำให้พ่อ
แม่เดือดร้อนเพราะถูกฟ้องร้อง ดังตัวอย่าง

"โชคดีที่ไอ้ไชยมันยังสงสาร" แก่เล่าถึงเรื่องราวต่อแต่นั้น ชื่อ
ซึ่งเอ่ยออกมาเป็นชื่อเจ้าของร้านชำ ลูกชายของแกเอา นส.3 ไป
จำนองไว้เพื่อแลกของกินของใช้ "มันคงเห็นว่าไม่จามนัก ที่คนแก่ปูน
นั้นต้องไปนอนอยู่ในคุกในตาราง" เขายอมปล่อย นส.3 เพื่อได้เป็น
หลักทรัพย์ประกันตัว

(นิทานประเทศ : 128)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ลูกควรมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ แต่ลูกชายเอาที่ดิน นส.3
ของครอบครัวไปจำนองไว้เพื่อได้เงินมาใช้ส่วนตัว ทำให้พ่อแม่ไม่มีที่อยู่ต้องถูกฟ้องร้อง แต่เจ้าหน้าที่ยัง
สงสารยินยอมให้อามาใช้ประกันตัวจึงไม่ต้องนอนในคุก สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยที่มีชีวิตยากจนและ
ไม่มั่นคง หากลูกไม่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และมีความเห็นแก่ตัว ก็ทำให้พ่อแม่เดือดร้อน

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นนกพงค์ สงสมพันธุ์
พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยควรมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ เพราะพ่อแม่เป็นคนที่เลี้ยงดู
ลูก ๆ ให้เติบโต ควรตอบแทนบุญคุณให้พ่อแม่ แต่คนไทยส่วนใหญ่มีความเข้าใจผิดว่า ความกตัญญู
คือ การให้วัตถุสิ่งของกับพ่อแม่ ตัวเองมีแต่หมกมุ่นอยู่กับงาน จึงทอดทิ้งพ่อแม่ เรื่องสั้นให้แนวคิด
ว่า ความกตัญญูที่แท้จริง คือ การมาเยี่ยมเยียนพ่อแม่อย่างสม่ำเสมอ เอาใจใส่ดูแลพ่อแม่ให้พ่อแม่มีชีวิต
อย่างมีความสุข และอย่าทำให้พ่อแม่ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำที่เห็นแก่ตัวของลูก ๆ

3.3.3 ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ หมายถึง ภาระหรือพันธะผูกพันในการจะปฏิบัติหน้าที่การงานของ
ผู้ร่วมงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร คนที่มีความรับผิดชอบ จะทำให้การปฏิบัติงานไปสู่
เป้าหมายที่วางไว้ และช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยความราบรื่น ความรับผิดชอบจึงเป็นภาระ
ผูกพันที่หัวหน้าครอบครัวหรือผู้นำต้องสร้างขึ้นเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างดี

เรื่องสั้นเรื่อง ล่วงละเมิด ได้กล่าวถึงผู้ชายที่เป็นหัวหน้าครอบครัวต้องมีความรับผิดชอบ
หาเงินเพื่อเลี้ยงดูแลครอบครัว ให้ครอบครัวมีชีวิตที่ดีที่สุด ดังตัวอย่าง

คืนนั้นเป็นอีกคืนที่หนักจำลองนอนไม่หลับ นั่งจ้องอยู่กับโต๊ะเขียนหนังสือขณะเลิกนอนพลิกไปพลิกมา และลุกขึ้นแอบดูบันปรีดาไม่เว้นชั่วโมงชั่วพเจ้าเข้าใจจำลอง เขาชอบลูกเต๋ามาสู่บ้านเกิด เขาต้องรับผิดชอบทุกอย่าง ออกแรงหนักหน่วงเพื่อประคับประคองนาวาชีวิตต่างจังหวัดสำหรับเขาแล้ว เงินทองไม่ได้ไหลคล่องมือเช่นในกรุงเทพฯ ๑ แต่เขาก็ต้องหยิบยื่นชีวิตที่ดีที่สุดแก่ลูกเมีย ลูกและเมียต้องดีที่สุด หรืออย่างน้อยก็ต้องไม่แย่กว่าเดิม บัดนี้ มีความชั่วร้ายชนิดหนึ่งกำลังรุกรานลูก สิ่งนั้น-ไม่เลือกกว่าเป็นระบบหรือคน ถึงขั้นนั้นไม่ต่างกัน ในเมื่อมันทะลุทะลวงเข้าไปกัดกินถึงข้างใน บันปรีดาถึงขั้นนอนละเมอ เขาจะหลับลงได้อย่างไร

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 84)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึง การเป็นหัวหน้าครอบครัวต้องมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว โดยเฉพาะผู้ชายที่เป็นผู้นำของครอบครัว มีหน้าที่ทำงานหาเงินมาทำให้ครอบครัวมีชีวิตมั่นคง เป็นการเอาใจใส่ดูแลครอบครัว พยายามหารายได้เพื่อให้ดำรงชีวิตอย่างมีความมั่นคง ทำให้ทุกคนในครอบครัวมีชีวิตอย่างความสุขและความอบอุ่น

เรื่องสั้นเรื่อง บ้านเมืองของเขา ได้กล่าวถึงปู่ที่ปกป้องประเทศชาติและประชาชนจนเสียชีวิต ทำให้คนรุ่นหลังมีความเป็นอยู่ที่ความสุขสบาย ดังตัวอย่าง

ปกป้องผู้หญิงและเด็ก ปกป้องคนเฒ่าคนแก่ ปกป้องหมู่บ้าน
กังวานสัญญาณโทรศัพท์สอดแทรกอยู่ด้วยเสียงของปู่ซึ่งแว่วมาจากที่ไกลแสนไกล ชั่วขณะหนึ่งเขานึกเห็นใบหน้าสุดท้ายของปู่ รอยยิ้มเบิกบานทาบแต่มีเหมือนปู่ยิ้มอำลาทุกคนซึ่งชะเง้อคอคอยู่เหนือโลง ปู่เกลอแห่งหมู่บ้านไกลบิ่บไหล่เขาพลางพึมพำ" ลีนบุญปู่เอ็งแล้ว ต่อไปก็เป็นภาระของคนรุ่นเอ็ง" คิดขึ้นมาถึงตอนนี้เขายังลั่นสะท้าน ยังรู้สึกถึงความอุ่น

(นิทานประเทศ : 40)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึง คนไทยที่เป็นผู้ชายมีบทบาทเป็นผู้นำของครอบครัว คนรุ่นก่อนยังมีความรับผิดชอบต่อประเทศและประชาชน มีหน้าที่ปกป้องให้ประชาชนมีชีวิตมั่นคง เป็นการป้องกันครอบครัวไม่ให้เป็นอันตราย และให้ชุมชนมีความปลอดภัย การดูแลความรับผิดชอบที่ได้ส่งต่อให้ลูกหลานที่เป็นผู้นำของครอบครัว ให้ปฏิบัติสืบต่อจากรุ่นสู่รุ่นต่อไปด้วยความรับผิดชอบ

เรื่องสั้นเรื่อง เรื่องหุงคหังจิต ได้กล่าวถึง เพื่อนได้ยิงเพื่อนในการล่าสัตว์ คนที่ยิงต้องรับผิดชอบต่อลูกเมียคนตาย โดยรับเลี้ยงเป็นภรรยา ดังตัวอย่าง

เรื่องนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1880 ในประเทศญี่ปุ่น ทั้งบรรยากาศและเรื่องราวล้วนไกลห่าง แต่อาจเพราะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายและความอบอุ่นบางอย่างซึ่งแฝงอยู่ในรูปประโยค ทำให้ผมคิดถึงเรื่องเล่าเรื่องหนึ่งซึ่งเคยมาดม่นที่จะเขียน เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนด้วยเช่นกัน เพื่อนยิงเพื่อนขณะออกล่าสัตว์ด้วยกัน และคนยิงต้องรับผิดชอบลูกเมียคนตาย รับเลี้ยงดูเป็นเมียอีกคน ความเป็นหมู่บ้านเมื่อก่อน ผมเก็บไว้นานอย่างประทับใจ เห็นว่ามันเป็นเรื่องที่งดงาม

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 219)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ในสมัยก่อน คนไทยมีความรับผิดชอบโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน เพื่อนได้ยิงเพื่อนตายโดยบังเอิญในขณะที่ออกไปล่าสัตว์ ทำให้ในครอบครัวของเพื่อนไม่มีหัวหน้านำครอบครัว จึงต้องดูแลและเลี้ยงดูครอบครัวของเพื่อนแทนเพื่อให้ครอบครัวนั้นดำรงชีวิตได้ต่อไป สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยต้องมีความรับผิดชอบ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยโดยเฉพาะผู้ชายที่เป็นผู้นำครอบครัว ต้องมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ประชาชน และครอบครัว เพื่อให้สังคมและครอบครัวมีความมั่นคง

3.3.4 การขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การทำงานและการประกอบอาชีพที่สุจริตอย่างกระตือรือร้นและตั้งใจจริงให้สำเร็จด้วยความมานะอดทน

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึง คนไทยเป็นเกษตรกรที่ขยันหมั่นเพียร แม้มีเงินน้อยก็พยายามทำงานจนสามารถหาเงินส่งลูกไปเรียนจบปริญญาทุกคน คนไทยเป็นคนที่ทำงานตั้งแต่เช้า นอกจากทำนาแล้ว ยังหางานอื่น ๆ มาทำด้วยเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวเพิ่มเติม ดังตัวอย่าง

แม่ต่อสู้ชีวิตด้วยลำแข้ง จนส่งเสียลูก ๆ เรียนจบปริญญาทุกคน ลำพังเพียงเงินเดือนน้อยนิดของพ่อ อาจส่งพวกเราไปไม่ถึงฝั่ง แม่ลงนาเมื่อถึงฤดูกาล แม่ไม่ได้ทำขนมขายอีกเมื่อน้องสุดท้องของเราจบชั้นประถม ไม่ใช่เพราะเหนื่อยหนัก แต่ขนมพื้นบ้าน-มรดกจากยายไม่เป็นที่ถูกปากของเด็กรุ่นใหม่อีก แม่บอกว่าทำ ทำไปก็มีแต่เข้าทุน แม่หันไปตระเวนซื้อพวกพืชผักผลไม้จากบ้านเรือนต่าง ๆ รวบรวมไปขายทำกำไรในตลาดอำเภอ แม่ยังมีที่แปลงเล็ก ๆ หลังบ้าน กันส่วน

ไว้เป็นสวน ปลูกส้มลูกกลมไม้และพืชสวนครัว ผลผลิตพวกนี้นับเป็น รายได้หลักของแม่

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 94)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า นอกจากผู้ชายที่มีบทบาทเป็นหัวหน้าครอบครัวแล้ว ผู้หญิงในฐานะแม่ก็มีบทบาทสำคัญในการดูแลครอบครัว และช่วยแบ่งเบาภาวะของผู้ชายได้ ผู้หญิงมีความขยันหมั่นเพียร ทำงานหนักเพื่อหาเงินมาส่งลูก ๆ ไปเรียนระดับสูง ผู้หญิงทำนาและทำงานต่าง ๆ อย่างอดทน หนักเอาเบาสู้ไม่ท้อแท้ท้อถอย เพื่อเลี้ยงครอบครัว สะท้อนให้เห็นว่า ความขยันหมั่นเพียรจะเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จในชีวิตของการเป็นหัวหน้าครอบครัวคนไทย

เรื่องสั้นเรื่อง *ชาวบ้านป่า* ได้กล่าวถึง คนไทยมีขยันหมั่นเพียรเพื่อเลี้ยงครอบครัว เป็นความจำเป็นของครอบครัวที่ขาดไม่ได้ ดังตัวอย่าง

แสงนับเป็นคนดีคนหนึ่ง ขยันขันแข็ง รักพวกพ้อง แบ่งปัน และช่วยเหลือใครอื่นตามควร และที่สำคัญคือความเชี่ยวชาญในการประกอบดินปืน ปืนยังนับเป็นความจำเป็นสำหรับชีวิตในหมู่บ้าน ครอบครัวหนึ่งต้องขาดกำลังหลักในบ้านไปแล้ว จะเลือกให้อีกครอบครัวต้องพลอยขาดไปด้วย ปัญหาจึงอยู่ที่ลูกชายทั้ง 4 คนของ แสงยังคงเป็นเด็กเล็ก จะรับเอาเด็กหญิงมาเพิ่มอีก 3 ปาก แสงจะไหวหรือไม่

(นิทานประเทศ : 20)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง คนไทยดังเช่นแสงมีความขยันหมั่นเพียร แม้จะมีลูกหลายคน ต้องขยันทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัวและเลี้ยงลูกหลายคน จึงทำให้คนไทยต้องมีความขยันหมั่นเพียรและมีความเชี่ยวชาญในการทำสิ่งของที่นำมาใช้ในการหาเลี้ยงชีวิต ดังเช่น การประกอบปืน แม้ว่าเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย แต่ก็ต้องทำเพื่อมีเงินมาเลี้ยงครอบครัวต่อไป

เรื่องสั้นเรื่อง *คนขายโรติจากศรีลังกา* ได้กล่าวถึงลูกสาวสี่คน เป็นคนขยันทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัวและส่งลูก ๆ ไปเรียนชั้นสูง ดังตัวอย่าง

หลังเสียงหัวเราะ เธอพูดถึงพวกเขาก็กียัดยาว พูดถึงอนาคตของเด็กหญิงทั้งสาม รวมกระทั่งเด็กหญิงอีกคนซึ่งจะเติบโตตามมา เธอบอกว่าข้าพเจ้าน่าจะหางานใดสักอย่างให้ศรีนาคทำ อย่างน้อยก็เพื่อเป็นทุนสำหรับเด็ก ๆ ที่ต้องเรียนชั้นสูงขึ้นไป ข้าพเจ้าเห็นด้วยศรีนาคมีงานในแปลงผักเฉพาะช่วงเช้าและเย็น ทั้งเขายังเป็นคน

ขยัน เอาการเอางาน ครีนาครมีลูกถึงสี่คน จำเป็นอย่างที่เขาต้องสร้าง
ฐานะครอบครัว

(นิทานประเทศ : 95)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง คนไทยที่อยากมีชีวิตสุขสบายจะต้องมีความ
ขยันหมั่นเพียร ทำงานหนักอย่างเข้มแข็ง เพื่อเลี้ยงครอบครัวและส่งลูก ๆ ไปเรียนชั้นสูง สร้างฐานะที่
ดีของครอบครัว ให้ลูก ๆ มีชีวิตที่ไม่ลำบาก สะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินชีวิตและการทำงานต้องม
ีความขยันหมั่นเพียรจึงจะทำให้ชีวิตตัวเองและครอบครัวมีฐานะที่ดีขึ้น

เรื่องสั้นเรื่อง น้อย, แท็กซี่มีเธอ ได้กล่าวถึงพ่อเป็นคนขยันหมั่นเพียร เป็นครูทำงานที่
โรงเรียน ก่อนทำงานเข้าสวนยางทำงาน หลังเลิกงานเข้าสวนยางทำงานจนมีดค้ำ เสาร์อาทิตย์ก็
ทำงานที่สวน ดังตัวอย่าง

พ่อเข้าสวนแต่เช้ามีดทุกวัน เร่งทำจนเหงื่อท่วมก่อนไป
โรงเรียน หลังโรงเรียนเลิกแล้วพ่อก็ยังดิ่งเข้าสวน กว่าจะกลับเข้าบ้าน
ก็เมื่อมีดค้ำ เสาร์-อาทิตย์พ่อก็ไม่มีภารกิจได้อีก นอกจากสวน เหมือน
พ่อจะค้นพบทางออกชีวิต และทุ่มเทให้กับมัน ยางรุ่นแรกนั้นเบิกหน้า
แล้ว พ่อยังคงหาเงินมาซื้อที่รกร้าง เปิดเป็นสวนต่อไปอีก ราคาขาย
กำลังดี และมีแต่จะสูงขึ้นตามการช่วงชิงฐานคะแนนเสียงของ
นักการเมือง แม่จึงกลายเป็นหลงใหลคลั่งไคล้สวนยางไปอีกคน ทั้งที่
เคยมองพ่ออย่างปรามาส

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 169)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง คนไทยที่มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน นอกจาก
มีงานเป็นประจำ ยังลงทุนทำงานต่าง ๆ เช่น ทำสวนยาง ทำงานหนักอย่างอดทน สะท้อนให้เห็นว่า
คนไทยมีความขยัน มีความรู้และประสบการณ์ ดังเช่น คนในภาคใต้ที่ขยันทำสวนยาง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์
พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานหนักเพื่อเลี้ยงดู
ครอบครัว เพื่อลูก ๆ ได้เรียนในระดับสูงและครอบครัวดำรงชีวิตได้ต่อไป และเน้นว่า
ความขยันหมั่นเพียรจะเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จในชีวิตของครอบครัวคนไทย

3.4 ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและประเพณี

ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ และถือว่าเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์อย่างหนึ่ง การ
ดำรงชีวิตของมนุษย์ในสมัยโบราณที่มีความเจริญทางด้านวิชาการน้อย ความเชื่อจึงเกิดจากการ
เกิดขึ้น และเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อชีวิตหรือความเป็นอยู่ของมนุษย์ ซึ่งยากที่จะป้องกันหรือแก้ไขได้ด้วย

ตัวเอง โดยการกระทำต่อสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านั้น ทำให้เกิดเป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็น ประเพณีต่าง ๆ

3.4.1 ความเชื่อเรื่องกรรม

มนุษย์เรามีภาวะความเป็นไปต่าง ๆ กัน เช่น ดีหรือชั่ว รวยหรือจน เจริญหรือเสื่อม สุขหรือทุกข์ ก็เนื่องจากกรรมของตนเองทั้งสิ้น มีความเชื่อว่า กรรมใดที่ทำลงไปจะเป็นกรรมดี หรือกรรมชั่วก็ตาม ย่อมให้ผลตอบแทนเสมอ และย่อมติดตามผู้ทำเสมือนเงาติดตามตน หรือ เหมือนกับล้อเกวียนที่หมุนตามรอยเท้าโคไปฉะนั้น

เรื่องสั้นเรื่อง *ย่า* ได้กล่าวถึงเรื่องสั้นได้กล่าวถึง คนไทยที่มีเชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความเชื่อว่า คนที่ทำเรื่องดีก็จะไปเกิดเป็นดวงดาว ดังตัวอย่าง

“ทุกคนเลยหรือเปล่าย่า ที่ไปเกิดเป็นดวงดาว”

“ต้องเป็นคนดีถึงจะได้ไปเกิดบนนั้น” ย่าบอก

ฉันแหงนมองท้องฟ้าอีกครั้งแล้วปลันร้องขึ้น

“คนดีมีเยอะเหลือเกิน ดาวเต็มฟ้าไปหมดเลย”

“โลกเราถึงได้มีอยู่จนทุกวันนี้ยังงัยล่ะ”

“ฉันจะขอผลให้ฉันมีความเร็ว ๆ” ฉันบอก

อีกคนหนึ่งที่ฉันกับย่านั่งมองดาวด้วยกันฉันนึกสงสัยขึ้นมา

“ลูกไก่ก็ไปเกิดเป็นดาวด้วยนี่ย่า”

“แล้วทำไมย่าบอกว่ามีแต่คนดี ๆ” ฉันพูดเร็ว ด้วยความไม่

ทันสิ่งที่คิด

“ใช่ไหมย่า ที่จะได้ไปเกิดเป็นดวงดาว”

ย่าแค่นหัวเราะ “อะไรก็ตามที่ทำตัวดี ๆ ล้วนไปเกิดเป็นดาว

ทั้งนั้น”

“ย่าจะไปเกิดเป็นดาวไหม”

“เอ็งว่า ย่าเป็นคนดีหรือเปล่า”

(คนตัวเล็ก : 22)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องผลแห่งกรรม เชื่อว่าคนทำความดี หลังตายจะขึ้นไปเกิดเป็นดวงดาว การทำกรรมดีก็จะได้รับความสุขความเจริญ กรรมดีจะส่งเสริมให้ ประสบแต่ความสุขและความเจริญ แต่ถ้าทำกรรมชั่ว ก็จะถูกล้างผลาญให้ประสบแต่ความทุกข์และความเสื่อม

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึงแม่ที่มีความเชื่อในเรื่องกรรม เชื่อว่าชีวิตเป็นไปตามกรรม หมดชีวิตเมื่อไหร่ก็หมายถึงหมดกรรม ดังตัวอย่าง

แม่เล่าต่อ แม่ยังคงยืนตกใจอยู่ตั้งนาน ก่อนปลงตก คิดได้แม่นั่งลงพูดกับมัน บอกมันว่าชีวิตย่อมเป็นไปตามกรรม หมดยังชีวิตเมื่อไหร่ก็หมายถึงหมดกรรม แม้ว่าแม่เพิ่งอ่านเจอในหนังสือของท่านพุทธทาส นั้นนับเป็นหนแรกที่แม่เอ่ยอ้างข้อคิดอย่างตั้งใจให้ผมได้ยิน
(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 111)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม เชื่อว่าชีวิตกับการกระทำเป็นเรื่องผลกรรม มีความผูกพันกัน มนุษย์ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตได้ ทุกอย่างเป็นไปตามกรรม จนกว่าของสิ้นชีวิต เรื่องสั้นสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยให้ความสำคัญกับเรื่องกฎแห่งกรรมมาก ดังที่แม่ได้เรียนรู้และปฏิบัติ ตามคำสอนของท่านพุทธทาส

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม หากทำกรรมดีก็จะเกิดผลดีส่งเสริมให้ประสบแต่ความสุขและความเจริญ แต่ถ้าทำกรรมชั่ว ก็จะถูกล้างผลาญให้ประสบแต่ความทุกข์และความเสื่อม

3.4.2 ความเชื่อเรื่องการเกิด

คนไทยมีความเชื่อเรื่องการเกิด คือ ตั้งแต่คนเราจะตั้งครุภรมี่ทั้งรูปธรรมที่จับต้องได้กับนามธรรมที่จับต้องไม่ได้ จึงเชื่อมโยงได้ว่า คนจะเกิดมาได้จะต้องมีวิญญาณที่เหมาะสมมาเกิด โดยที่คนเราจะเกิดมา มีฐานะ หน้าตา ผิวพรรณ ฯลฯ ที่แตกต่างกันตามกรรมเก่าที่แตกต่างกัน

เรื่องสั้นเรื่อง หมูของลุง ได้กล่าวว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมีหน้าที่ของตนเอง หมูมีหน้าที่ถูกฆ่า วัวมีหน้าที่ไถนา หมามีหน้าที่เฝ้าบ้าน ไก่มีหน้าที่ขันปลุกสัตว์ แมวมีหน้าที่จับหนู มนุษย์มีหน้าที่หากิน เพื่อดำรงชีวิตต่อไป ดังตัวอย่าง

“เจ้าสัตว์ตะกละและโง่งมันเกิดมาเพื่อจะถูกฆ่ากินอยู่แล้ว ไม่มีใครเขาโคกเครั้เสียใจไปกับมันหรอก” ลุงสาธยาย “พระเจ้าสร้างโลกนะกำหนดหน้าที่มาให้สัตว์ทุกตัว แล้วที่นี้คนเราเกิดมาที่หลังอย่างไรต่อไปละ ความหิวทำให้มนุษย์คนแรกออกเดินหาอาหาร ดูซิว่าพระเจ้าสร้างสัตว์อะไรมาให้คนเรากินได้บ้าง คราวแรกเลือกเอาวัวก่อน เจ้าวัวร้องลั่นขึ้นมา ฉันมีหน้าที่ไถนาละ ใครจะมากินฉันไม่ได้หันไปทางไก่ มันก็บอกว่ามีหน้าที่ขันปลุกสัตว์ ขาดมันไปเมื่อไหร่มันต้องตื่นตะวันโด่งกันทั้งนั้น แมวก็ไว้จับหนู หมาวัวเฝ้าบ้าน แม้แต่พวกปลาก็ต้องคอยจังกัด ลูกน้ำซึ่งจะโตขึ้นเป็นยุง ใคร ๆ ต่างก็มีหน้าที่ มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งให้กับโลกกัน

ทั้งนั้น เว้นเพียงหมู เอ็งลองนึกดูแล้วบอกข้าหน่อย มันทำอะไรได้บ้าง”

(คนตัวเล็ก : 66)

จากตัวอย่างได้กล่าวถึง ความเชื่อของคนไทยว่า สัตว์หรือมนุษย์ทุกสิ่งที่เกิดในสังคมไทย ใคร ๆ ต่างก็มีหน้าที่ มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งให้กับโลกทั้งนั้น เชื่อว่าคนที่เกิดมีคุณค่าต่อสังคมไทย คุณค่าแตกต่างกัน ไม่สามารถเปรียบเทียบว่าใคร มีคุณค่ามากกว่าสิ่งต่างเท่าเทียมกัน

เรื่องสั้นเรื่อง ย่า ได้กล่าวถึงยามีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องการเกิด เชื่อว่ามนุษย์เกิดจากท้องฟ้าเป็นดาวตกลงมาจึงไม่ควรซื้อดาว เพราะจะทำให้เด็กไปจะเกิดในท้องสุนัข ถือว่าเป็นเรื่องการโชคร้าย ดังตัวอย่าง

“ซัวร์...” ย่าเอ็ดซิน “เอ็งอย่าซื้อแบบนั้น เดี่ยวเด็กก็ไปเกิดในท้องหมาหอรอก”

“เด็กเกิดในท้องหมาได้ด้วยหรอ” ฉันทสงสัย

“ดาวตกคือเทวดาค้นน้อย” ย่าบอก “จุดสิงมาจากสวรรค์ เพื่อเกิดเป็นชีวิตในโลกมนุษย์”

“แล้วเทวดาเกิดในท้องหมาด้วยหรอ” ฉันยังสงสัย

“ชีวิตถือกำเนิดขึ้นได้ทั้งนั้น ไม่ว่าในหมูหมาวัวควาย

ย่ามีมมมองที่น่ากลัว ฉันจึงไม่ซื้อเมื่อเห็นดาวตกอีก

(คนตัวเล็ก : 19)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องการเกิดของคนไทย คนไทยเชื่อว่ามนุษย์ลงมาจากท้องฟ้าและเป็นดวงดาวที่ลงมาเกิดเป็นมนุษย์ จึงห้ามซื้อดาว การซื้อดาวจะทำให้ดวงวิญญาณไปเกิดในท้องสุนัข ซึ่งเป็นสัตว์ที่ต่ำต้อย หมายถึง มีชีวิตต่ำต้อย คนไทยจึงมีข้อห้ามซื้อดาวเป็นการกระทำที่ไม่เป็นศิริมงคล

เรื่องสั้นเรื่อง ย่า ได้กล่าวถึงเมื่อครอบครัวมีคนตั้งครรภ์ ก่อนที่จะคลอด ยามีความเชื่อว่า ถ้าหลานพูดว่าอยากได้ผู้ชาย ลูกที่คลอดออกมาจะเป็นผู้ชาย และสุดท้ายได้ผู้ชายจริง ๆ ดังตัวอย่าง

ย่าโผล่หน้าออกมาถาม “ตกลงเอ็งจะเอาน้องผู้หญิงหรือผู้ชาย”

“ผู้ชาย จะได้ชกมวยกัน” ฉันตอบพลางตั้งท่านักมวย

“งั้นเองได้น้องผู้ชาย” ย่าบอก

ฉันได้นั่งผู้ชายจริง ๆ ด้วยเขาตัวเล็กนิดเดียว และแดงเรื่อ
เหมือนลูกนกเพิ่งออกจากไข่ เพียงแต่เขานอนอยู่ในท่อผ้า แทนที่จะ
เป็นเศษไม้ใบหญ้า ฉันยืนมองอย่างงง ๆ ไม่กล้าเข้าไปใกล้ นั่งกำลัง
หลับปริ้ม

(คนตัวเล็ก : 21)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องการเกิดว่า ถ้าลูกคนแรก
อยากได้น้องเป็นเพศไหน ลูกที่จะเกิดมาเป็นลำดับที่สองเป็นเพศนั้น สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความ
เชื่อเรื่องการเกิดมาก

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์
พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อว่าทุกสิ่งที่เกิดในสังคมไทย ทุกคนมีหน้าที่และ
มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง คนที่เกิดมาแต่ละคนมีคุณค่าไม่เหมือนกัน
สิ่งมีความเท่าเทียมกัน นอกจากนี้คนไทยเชื่อว่ามนุษย์เกิดจากท้องฟ้าและเป็นดวงดาวที่ลงมาและมี
มีข้อห้ามชี้ดาวที่เป็นเรื่องที่ไม่เป็นศิริมงคล

3.4.3 ประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนา

เนื่องจากคนไทยนับถือพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ จึงมีวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่สืบ
ทอดมาจากบรรพบุรุษสู่ปัจจุบัน เป็นประเพณีในวันสำคัญทางศาสนา

เรื่องสั้นเรื่อง *คนขายโรติจากศรีลังกา* ได้กล่าวว่า คนไทยมีประเพณีเกี่ยวกับพุทธ
ศาสนา เมื่อวัดมีการจัดงานพิธี มีผู้คนมากมายมาร่วมงานกัน ดังตัวอย่าง

ความเป็นจริงคือพวกเขายังคงอยู่ ทั้งอยู่ใกล้กระทั่งร่วมอยู่ใน
ชุมชนของเรานี้เอง อย่างน้อยก็ควรมีใครเห็นพวกเขาปะปนอยู่
ท่ามกลาง คลื่นคนในตลาดนัด แต่สำหรับข้าพเจ้า วางหน้าที่จ่าย
ตลาดไว้ในมือภรรยาเสียแล้ว ข้าพเจ้าจึงไม่มีโอกาสเห็นพวกเขาเลย
ไม่รับรู้แม้แต่ผ่านคำบอกเล่า ยิ่งมาระยะหลัง ๆ ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลา
ไปนั่งคุยกับท่านพระครูเช่นเดิมนัก จะเข้าวัดก็เฉพาะในวันมีงานการ
พิธี ผู้คนมากมายทำให้ข้าพเจ้าไม่อาจมองเห็นพวกเขาด้วยเช่นกัน

(นิทานประเทศ : 82)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัดเป็นสถานที่ทางพุทธศาสนาพระสงฆ์ซึ่งจะจัดงานพิธี
เกี่ยวกับศาสนา ในวันพระจะมีพิธีทำบุญ เป็นงานที่มีคนไทยจะร่วมกันทำบุญ มีคนเข้าวัดจำนวนมาก
แต่ในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงมีการจัดตลาดนัดที่วัด ทำให้ประเพณีทำบุญเปลี่ยนแปลงเป็นการ
ซื้อขาย แต่ก็ยังสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยยังนับถือพุทธศาสนา มาทำบุญและมาซื้อของที่วัด

เรื่องสั้นเรื่อง บ้านเคยอยู่ (เพื่อชีวิต) ได้กล่าวถึง เมื่อเพื่อนเสียชีวิตจะมีประเพณีทำศพ และทำบุญส่งกุศลเพื่อให้เพื่อนขึ้นสวรรค์ ดังตัวอย่าง

พ่อของ ร. ยังกุดเลย ตอนเราออกมาขึ้นรถ อดสำหรับคน
กลับมาเผาถึงวัดจนได้ พุดแล้วหัวเราะ ตาเผาว่าวัยเจ็ดสิบสองพุดถึง
เพื่อนซึ่งเคยกอดคอร่วมดื่มอย่างนั้นได้อย่างไร! ทั้งยังดูตายต่อข่าว
การตาย เพียงแค่ควักเงินสองร้อยให้ลูกชาย ฝากทำบุญ ส่งเพื่อนขึ้น
สวรรค์

“พ่อเก็บไว้เถอะ ที่ผมก็มี”

“เงินทำบุญ ของใครของมัน” ตาเผาว่ายึดเงินในมือ “ตัวกูไม่ได้
ไป บุญของกูก็ต้องไป”

(นิทานประเทศ : 109-110)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึง คนไทยมีประเพณีการทำบุญตามคำสอนในศาสนา และจะ
ทำบุญอย่างสม่ำเสมอ เชื่อว่าจะทำให้ชีวิตมีความสุข ได้พบแต่สิ่งดี ๆ แม้มีอุปสรรคหรือประสบ
ชะตากรรม การทำบุญก็ช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ การทำบุญได้กับตัวเอง และยังแบ่งให้คนอื่น
ดังเช่น การทำศพ ก็จะทำให้เงินเป็นการทำบุญให้คนตายได้ขึ้นสวรรค์ ได้อยู่ในที่ที่มีแต่ความสุข เป็นการ
แสดงทำใจเป็นครั้งสุดท้าย

เรื่องสั้นเรื่อง คนขายโรติจากศรีลังกา ได้กล่าวถึง คนไทยดีใจที่ได้ลูกชาย เพราะผู้ชายที่
บวชเป็นพระจะได้รับส่วนบุญเหมือนกับได้เกาะชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ ดังตัวอย่าง

ที่สำคัญยิ่งคือ แกเป็นลูกชายของข้าพเจ้า เว้นจากแกแล้ว
ข้าพเจ้าก็มีลูกสาวทั้งหมด และต่างโต เรียนชั้นสูง ๆ แล้วทั้งนั้น แก
หลงมาในวันซึ่งข้าพเจ้าและภรรยาไม่คิดมีลูกอีก แต่ถึงอย่างไรเรา
ย่อมดีใจ และดีใจเป็นที่สุดที่เห็นแกเป็นเด็กผู้ชาย อย่างน้อยเราก็มีลูก
คนหนึ่งให้เกาะชายผ้าเหลือง ข้าพเจ้าอยากนับแกเป็นบุตรจากสวรรค์
ด้วยซ้ำ

(นิทานประเทศ : 86-87)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อว่า ครอบครัวใดที่มีลูกชาย ลูกชายนั้น
ต้องบวชในพุทธศาสนา เป็นบุญที่ตอบแทนพ่อแม่ ให้พ่อแม่ได้รับบุญขึ้นสวรรค์ คนไทยจึงให้
ความสำคัญกับการมีลูกชายที่จะได้บวชในพุทธศาสนา

เรื่องสั้นเรื่อง ย่า ได้กล่าวถึง ประเพณีในครอบครัวที่ปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน คือ
การสวดมนต์ไหว้พระ และแผ่ส่วนบุญส่วนกุศลให้กับญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ดังตัวอย่าง

ทุกคืนก่อนนอน ย่าไหว้พระ ย่านั่งพนมมือและจ้องมองหิ้ง
พระครึ่งละนาน ๆ บางหนย่าก็พึมพำอยู่คนเดียว

“ย่าพูดกับใคร”

“ปู่ของเอ็ง ย่าตอบ”

“ย่าเห็นหรือปู่ตายไปนานแล้ว ฉันไม่เคยเห็นหน้าปู่”

“เห็นสิ และปู่ของเอ็งก็มองลงมาเห็นเราทั้งสองคน
เหมือนกัน”

“ปู่เป็นดาวอยู่บนท้องฟ้านั่นหรือ”

“ปู่ของเองเป็นคนดี” ย่าตอบ

(คนตัวเล็ก : 24)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า เมื่อคนไทยเชื่อเรื่องกรรมและวิญญาน จึงสวดมนต์ไหว้
พระขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กราบไหว้พระพุทธรูป ตลอดจนแม่เมตตาแม่ส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่เพื่อน
มนุษย์หรือบรรพบุรุษ ด้วยการตั้งจิตอธิษฐานขอให้สัมฤทธิ์ผลตามปรารถนา จัดว่าเป็นประเพณีและ
พิธีกรรมที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาที่คนไทยยึดถือปฏิบัติเป็นประจำวันในครอบครัวของคนไทย

เรื่องสั้นเรื่อง *คนขายโรติจากศรีลังกา* ได้กล่าวถึงประเพณีการเวียนเทียน การเดินเวียน
รอบ ปุชณียสถานสำคัญ เพื่อระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยในวันสำคัญต่าง ๆ โดยใช้เทียนรูปและ
ดอกไม้เป็นเครื่องสักการบูชา พนมมือไว้ในมือแล้วเดินเวียน 3 รอบ ดังตัวอย่าง

ความจริงง่าย ๆ ได้รับการตอกย้ำ เด็กคนหนึ่งประสบเคราะห์
ร้ายเพียงเพราะเป็นลูกคนศรีลังกา เด็กอีกหกคนก็ต้องเคราะห์ร้าย
ด้วยเช่นกัน พวกเขาจะเติบโตขึ้นด้วยความรู้สึกบางอย่างติดแน่นในใจ
ข้าพเจ้าพยายามพูดคุย สอบถามรายละเอียด รับความคร่ำ ๆ ได้ว่า
พวกเขาเล่นยิงธูปติดไฟกันก่อนเวียนเทียน ผูกยางสติ๊กเข้ากับก้อนธูป
แล้วติดใส่กันเผอิญที่พวกเขาเห็นลูกคนศรีลังกา เลยล้อมหน้าล้อม
หลัง รุมกันยิงธูปเข้าใส่ ลูกคนศรีลังกาไม่คิดต่อสู้ ไม่แม้แต่จะโกรธ
แค้นใด ๆ พวกเขาจึงคิดหาเกมซึ่งหนักขึ้น จับตัวเชลยไปมัดไว้ในป่า
ช้า แล้วกลับมาเล่นกันต่อ กระทั่งเวียนเทียนเสร็จ พวกเขาต่างลืม
เชลยเสียสนิท

(นิทานประเทศ : 85)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง ประเพณีการเวียนเทียนเป็นพิธีกรรมที่ได้รับอิทธิพลจาก
ความเชื่อจากศาสนาพุทธ เด็ก ๆ เล่นสนุกสนาน แกล้งเพื่อนที่อ่อนแอกว่า ผู้ใหญ่ที่เป็น

พุทธศาสนิกชนก็จะเวียนเทียนเป็นการปฏิบัติด้วยความเลื่อมใสศรัทธาว่าจะเกิดสิ่งที่ดีจึงปฏิบัติเป็นประเพณีในวันสำคัญทางพุทธศาสนา

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยให้ความสำคัญในการนับถือพุทธศาสนา มีความเชื่อและวิธีการเกี่ยวกับพุทธศาสนาหลายอย่าง จนกลายเป็นประเพณี เช่น การทำบุญ การเวียนเทียน การทำศพ การบวช เป็นต้น

3.4.4 ประเพณีทำขวัญข้าว

ในชนบทไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม การทำมาหากินอันเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ไร่ไถนาโดยพึ่งพาผลผลิตจากธรรมชาติ ปราบกฎการณ์ธรรมชาติจึงเป็นวิถีชีวิตสำคัญของพวกเขา ดังนั้น จึงมีพิธีกรรมเพื่อบูชาหรืออ่อนน้อมสิ่งเหนือธรรมชาติ เพื่อลดบันดาลให้มีน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก และให้มีผลผลิตอุดมสมบูรณ์ จึงมีพิธีกรรมเกี่ยวกับการทำนาและทำขวัญข้าวในช่วงเวลาต่าง ๆ ของการทำนา เป็นประเพณีสำคัญของคนไทยที่ทำเกษตรกรรม

เรื่องสั้นเรื่อง *บ้านเมืองของเขา* ได้กล่าวถึง ประเพณีทำขวัญข้าวเพื่อบูชาพระแม่โพสพ เพื่อลดบันดาลให้การทำนาได้ผลดีมีความอุดมสมบูรณ์ มีพิธีกรรมการกล่าวขอขมา การพุดสรรเสริญ ด้วยถ้อยคำไพเราะ ดังตัวอย่าง

เมื่อเสียงสุดท้ายพลัดจากผืนดินขึ้นสู่เรือน หมอทำขวัญข้าวจึง
ต้องเดินทางมา แกมมาเพื่อสรรเสริญคุณแม่โพสพ สรรเสริญคุณของ
ดินดำ น้ำฟ้า และแสงแดดฉาย สรรเสริญคุณบรรพบุรุษที่แปรท้องทุ่ง
เป็นแหล่งสมบูรณ์ หมอทำขวัญข้าวในชุดนุ่งขาว ห่มขาวเดิน
สายลิลิจนซึ่งถักจากหญ้าคาไปตามซ็อบรอบเรือนข้าว ผูกด้ายขาวกับ
เสียงข้าวกลางลอมข้าวด้วยดวงตาเปล่งประกาย แล้วเสียงร้ายบท
สรรเสริญคุณนานาจากหมอทำขวัญข้าว ก็ก้องกังวานขึ้นด้วย
ท่วงทำนองแสนเสนาะ น้ำเสียงชวนเคลิบเคลิ้มราวจะดึงร่างทุกคน
ลอยขึ้นสู่สวรรค์ เสร็จพิธีแล้วนั้นหมอก ข้าวเสียงใดถึงจะรื้อออกมา
นวดมาตำเป็นข้าวสารได้

(นิทานประเทศ : 45)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ประเพณีทำขวัญข้าวเป็นความเชื่อของชาวนาว่า เทพธิดา หรือเทพีประจำพิชพรรณธัญญาหารเป็นผู้ที่คุ้มครองดูแลต้นข้าวให้เจริญมีงอกงาม ทำให้ผลผลิตอุดมสมบูรณ์ เป็นความเชื่อที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงอยู่ของชาวนา จึงมีการประกอบพิธีเพื่อบูชาทำขวัญข้าว โดยเตรียมเครื่องเซ่นไหว้บูชา และโยงสายลิลิจนรวมทั้งกล่าวบทสรรเสริญด้วยน้ำเสียงและ

ท่วงทำนองที่ไพเราะ เป็นการขอบคุณพระแม่โพสพ ดิน น้ำ แสงแดด และบรรพบุรุษที่ให้ความอุดมสมบูรณ์แก่ผืนนา

เรื่องสั้นเรื่อง *บ้านเมืองของเขา* ได้กล่าวถึงแม่นับถือแม่โพสพ เพราะทุกเม็ดข้าวมีวิญญาณของแม่โพสพ แม่จึงไม่อยากเกี่ยวข้าว เพราะการเกี่ยวข้าวทำให้วิญญาณของแม่โพสพหาย แม่ใช้ข้าวทำขนม จึงทำให้มองเห็นว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลการเลี้ยงดูจากแม่โพสพ ดังตัวอย่าง

*สวรรคฺ์ประทานมาเช่นเดียวกับข้าวปลาซึ่งเลี้ยงปากท้อง
เพียงแต่เราต้องยอมลงแรงอีกชั้น แน่ละ เพราะทุกเม็ดข้าวแฝงไว้ด้วย
วิญญาณของแม่โพสพ แม่จึงไม่อาจเกี่ยวแล้วนวดออกขายได้ ในเมื่อ
นั่นหมายถึงหายนะของชีวิต แต่แม่แม่จะลงแรงแปรมันเป็นขนมถึงชั้น
(นิทานประเทศ : 52)*

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยมีความเชื่อว่า แม่โพสพบันดาลให้วิถีชีวิตของพวกเขาพออยู่พอกิน เป็นมิ่งขวัญของชาวนาที่จะมีอาหารเก็บในยุ้งฉาง คนไทยเชื่อว่า ข้าวมีวิญญาณของแม่โพสพ มนุษย์มีข้าวกิน เพราะมีแม่โพสพ ให้คนไทยมีการกินอุดมสมบูรณ์ สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยให้ความสำคัญและนับถือกับแม่โพสพมาก จึงปฏิบัติต่อข้าวเป็นอย่างดี และเป็นหน้าที่ของผู้หญิงที่จะทำอาหารจากข้าวเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีประเพณีทำขวัญข้าวโดยเชื่อว่า ข้าวเป็นเทพธิดาหรือเทพีประจำพืชพรรณธัญญาหาร ทำพิธีรับขวัญเพื่อเป็นการขอบคุณพระแม่โพสพ รวมทั้งธรรมชาติ ดิน น้ำ แสงแดด และบรรพบุรุษที่ให้ความอุดมสมบูรณ์แก่ผืนนา ให้ผลผลิตที่ทำมาเลี้ยงดูคนไทย

สรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นว่าสภาพของสังคมไทยในด้านต่าง ๆ คนไทยมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสงบสุข การคมนาคมมีความสะดวกและการประกอบอาชีพต่าง ๆ มีการพัฒนาก้าวหน้า ความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทยมีทั้งความสัมพันธ์ที่ดีและมีความขัดแย้ง มีผลกระทบต่อชีวิตของคนไทย คนไทยยังมีคุณธรรมหลายอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ เป็นค่านิยมที่ดีต่อสังคมไทย นอกจากนี้คนไทยยังมีความเชื่อและประเพณี ความเชื่อเรื่องกรรม เชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความเชื่อเรื่องเกิด เชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมีหน้าที่และประโยชน์ของตนเอง ความเชื่อเรื่องประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนาและประเพณีทำขวัญข้าว ทำให้เข้าใจสภาพสังคมไทยมากขึ้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์ปัญหาในสังคมไทยและแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550

นอกจากการสะท้อนภาพสังคมไทยแล้ว ในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้ให้แนวคิดเรื่องของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาสังคม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยแยกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

- 4.1 ปัญหาในครอบครัว
 - 4.1.1 ปัญหาระหว่างสามีกับภรรยา
 - 4.1.2 ปัญหาผู้สูงอายุ
 - 4.1.3 ปัญหาเด็กกับเยาวชน
- 4.2 ปัญหาความยากจน
 - 4.2.1 ปัญหาความยากจนในชนบท
 - 4.2.2 ปัญหาความยากจนในเมือง
- 4.3 ปัญหาการศึกษา
 - 4.3.1 ปัญหาการศึกษาของโรงเรียน
 - 4.3.2 ปัญหาการศึกษาของครอบครัว
- 4.4 ปัญหาอาชญากรรม
 - 4.4.1 ปัญหายาเสพติด
 - 4.4.2 ปัญหาการลักขโมย
- 4.5 แนวทางการแก้ไขปัญหา
 - 4.5.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาในครอบครัว
 - 4.5.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน
 - 4.5.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษา
 - 4.5.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

4.1 ปัญหาในครอบครัว

ปัญหาครอบครัวเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับสมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างสามีกับภรรยา ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้นำครอบครัวที่เกิดมีปฏิสัมพันธ์ที่ขัดกัน อาทิ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ไม่รับรู้หรือไม่เข้าใจความรู้สึกของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง การสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน

หรือมีบทบาทที่ไม่สอดคล้องกัน จึงทำให้ครอบครัวมีปัญหาเกิดขึ้น เป็นปัญหาระหว่างสามีกับภรรยา ปัญหาผู้สูงอายุ และปัญหาเด็กกับเยาวชน ดังนี้

4.1.1 ปัญหาระหว่างสามีกับภรรยา

การแต่งงานเป็นการเริ่มต้นชีวิตสมรสและการสร้างครอบครัวใหม่ แม้สามีภรรยาทั้งคู่จะมีพื้นฐานมาจากความรัก แต่มักมีการกระทบกระทั่งและมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมา

เรื่องสั้นเรื่อง พวกเขาซึ่งเคยอยู่ข้างบ้าน ได้กล่าวถึงสามีแต่งงานกับภรรยา มีลูกสามคน แต่สามีเจ้าชู้มีภรณาน้อย ทำให้ครอบครัวยากจน กระทบกับการทำงานของภรรยาที่รับราชการ เกิดปัญหาทุจริตจนถูกไล่ออก ภรรยาจึงต้องพาลูกกลับบ้านเกิดไปซื้อดินลงทุนทำธุรกิจเอง และมีสามีใหม่ แต่ยังคงอาศัยอยู่กับครอบครัวสามีเก่า ทำให้เกิดความขัดแย้ง ในที่สุดท้ายภรรยาได้ผูกคอตาย ดังตัวอย่าง

ไม่มีใครประสบความสำเร็จในชีวิตเลยสักคน แม้แต่
ศรีเพ็ญ น้องสาวของเอียดซึ่งเป็นคนเดียวที่เรียนสูงกว่าชั้นประถม
เธอเป็นหมอนามัยในถิ่นซึ่งไกลออกไปเกือบ 400 กม แต่งานกับ
คน ที่นั่นและมีลูก 3 คน เมื่อลูกคนแรกและเริ่มหัดเดิน สามีของเธอ
ไปมีเมียใหม่ ต่อมาอีก 2 ปีเธอถูกออกจากราชการ เมื่อผู้หญิงในสาย
งานโดนจับได้ว่าโกงกิน แทนที่เธอจะหอบลูกกลับบ้าน ศรีเพ็ญ
กลับมาขอให้ป่าเค้าขายที่นาอีกส่วนหนึ่ง เพื่อนำเงินไปลงทุนใน
ธุรกิจขายตรง เธอมีสามีใหม่และยังคงอาศัยอยู่กับพ่อแม่ของสามีเดิม
นี่นับเป็นเรื่องประหลาดเรื่องหนึ่งในหลาย ๆ เรื่องซึ่งเกิดขึ้นกับพวก
เขาศรีเพ็ญผูกคอตายในหน้าร้อนปีต่อมา

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 19)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ครอบครัวมีปัญหา ระหว่างสามีกับภรรยา สามีมีภรณาน้อย เพราะผู้ชายไม่มีความรับผิดชอบเป็นคนเจ้าชู้ แม้แต่มีครอบครัวแล้ว แต่ก็ไปมีภรณาใหม่ทิ้งครอบครัว ครอบครัวเหลือภรณาคคนเดียวรับผิดชอบดูแลและเลี้ยงลูก ในที่สุดท้ายแม่มีความทุกข์จนฆ่าตัวตายหนีปัญหาไป ทำให้ชีวิตของครอบครัวแตกแยกและไม่มีความสุข

เรื่องสั้นเรื่อง หม่าของแม่ ได้กล่าวถึงเมื่อพ่อมีภรณาใหม่ สามีกับภรณาก็อยู่แยกกัน สามีไปอยู่กับภรณาน้อย ลูกจะติดพ่อก็ต้องแอบไปเยี่ยมพ่อ แสดงให้เห็นถึงสภาพของครอบครัวไม่มีความอบอุ่น ดังตัวอย่าง

พ่อพบรักใหม่ก่อนวัยเกษียณ ทำเอาเราเหลาลูก ๆ ตะลึง
พริ้งเพริดกันไปหมด งงจนกระทั่งทำอะไรไม่ถูก ขณะแม่เกรี้ยวกราด
เป็นน้ำมันติดไฟ รักของพ่อรุนแรงจนไม่อาจหันหลังกลับ พ่อตัดสินใจ

ไปอยู่กับผู้หญิงคนใหม่ ลาออกก่อนเกษียณ ย้ายไปอยู่อีกจังหวัด จนตัวเองอยู่กับกิจการเพาะเลี้ยงไม้ดอกไม้ประดับ เราต่างเคยแอบแหวะ เวียนไปหาพ่อกันคนละหนสองหน แต่เมื่อแม่รู้เข้า และยิ่งโวยวาย หนัก พ่อก็ได้แต่ก้มหน้า พุดเหมือนอย่างกำลังพุดกับดอกไม้ บอก หากไม่จำเป็น ก็ไม่ต้องมาเยี่ยมพ่ออีกเลยก็ได้

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 93)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความแตกแยกของครอบครัวของคนไทยเพราะสามีไม่มี ความซื่อสัตย์ มีภรรยาบ่อย ทำให้ภรรยาต้องรับผิดชอบเลี้ยงครอบครัวคนเดียวและโกรธแค้นสามี ทำให้ครอบครัวเกิดเดือดร้อน ลูกขาดความอบอุ่น มีผลกระทบต่อชีวิตของลูก ลูกจึงไม่ค่อยมีโอกาส พบกันกับพ่อแม่อย่างสมบูรณ์ ทำให้ลูกไม่มีความสุข

เรื่องสั้นเรื่อง หมูชีพัว ได้กล่าวถึง หล่อนเป็นผู้หญิงถูกสามีทิ้งไป แต่หล่อนมีความสามารถเลี้ยงลูก ๆ และสร้างฐานะได้เอง ดังตัวอย่าง

บ้านนั้นมีโครงสร้างง่าย ๆ ก่ออิฐแดงด้วยฝีมือหยาบ ๆ ล้อม เป็นห้องโถงยาว ราวพื้นซีเมนต์ แบ่งซอยเป็นห้องต่าง ๆ ไม่ได้ด้วยตู้โต๊ะ ก็ผ้ามาด้านหลังค้ำจั่ว มุงกระเบื้องลอนใหญ่ นั่นคือสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นเค้า รอยให้เห็นความหยิ่งทะนงในตัวหล่อน หล่อนเป็นคนเลือกเอง แม้ ต้องสิ้นเปลืองเงินทองกว่าหลังคาลังกะลิเช่นบ้านหลังอื่นในละแวกไป ลักก็เท่าตัว หล่อนยอม เพื่อให้ใครก็ตามเห็นว่าหล่อนสามารถอยู่ได้ ยืนหยัดอย่างหยิ่งทะนงพร้อมนำพาชีวิตลูก ๆ ไปจนตลอดรอดฝั่ง แม้ หล่อนจะเป็นเพียงผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งถูกสามีทิ้งไปมีผู้หญิงใหม่

(นิทานประเทศ : 138)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง ปัญหาครอบครัวที่มีสาเหตุที่ผู้ชายเป็นคนเจ้าชู้ เมื่อมี ครอบครัวแล้ว ทอดทิ้งครอบครัวไปมีผู้หญิงใหม่ ทำให้ครอบครัวยากจน แต่ผู้หญิงส่วนหนึ่งเป็นคนที่มีความเข้มแข็ง พยายามสร้างฐานะโดยสร้างบ้านเป็นของตัวเอง และเลี้ยงลูก ๆ ให้ลูก ๆ มีชีวิตที่ดีขึ้น โดยไม่ต้องพึ่งพาสามี

เรื่องสั้นเรื่อง น้อย, แท็กซี่มิเธอ ได้กล่าวถึง หล่อนทะเลาะกับสามีหนัก เพราะสามีของ หล่อนไปมีภรรยาใหม่ สามีจึงทิ้งครอบครัวเดิมไม่ค่อยกลับบ้าน หล่อนคนเดียวต้องเลี้ยงลูกสามคน โดยครอบครัวพ่อแม่ของหล่อนไม่ได้ช่วยเหลือ ดังตัวอย่าง

ที่สาวอีกคน ที่แม่บอกว่ากำลังจ้องสวนยางตาเป็นมัน หล่อน กำลังวุ่นวายด้วยเรื่องสามีตำรวจไปมีเมียน้อย ทะเลาะเบาะแว้งจน ฝ่ายโน้นไม่ค่อยกลับบ้าน ภาระค่าใช้จ่ายในบ้านและของลูกสามคนจึง

ตกอยู่ที่หล่อน ความจริงที่สาวก็ส่งเงินมาร่วมลงทุนตามที่พ่อขอ
หล่อนควรมีสิทธิ์บ้าง แต่เงินก้อนนั้นคงเลิกเก็บไปเมื่อเทียบกับของ
พี่ชายคนรอง แม่เลยแก้งมองไม่เห็น

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 171)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง ปัญหาของสามีกับภรรยา คือ การมีมือที่สามภรรยา
คนใหม่แทรกเข้ามา ทำให้ครอบครัวเดิมแตกแยก สามีทิ้งครอบครัวไม่กลับบ้าน ภรรยาต้องเลี้ยง
ครอบครัวคนเดียวและไม่มีใครช่วยเหลือ ชีวิตเกิดความเดือดร้อน สะท้อนให้เห็นว่า ครอบครัวของ
คนไทยมักมีปัญหาจากไม่มีความรักต่อกันและผู้ชายไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
ได้สะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาของครอบครัวมีสาเหตุจากผู้ชายเจ้าชู้ มีภรณาน้อยจึงทอดทิ้งครอบครัว
ทำให้ครอบครัวแตกแยก มีผลกระทบต่อลูก ๆ และทำให้ครอบครัวเกิดความยากจน ผู้หญิงต้องเลี้ยงดู
ครอบครัวคนเดียว ทำให้ครอบครัวมีความลำบาก หากเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งสามารถรับผิดชอบ
ครอบครัวได้ตามลำพัง หากเป็นผู้หญิงอ่อนแอก็จะหนีปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย

4.1.2 ปัญหาผู้สูงอายุ

สังคมไทยในปัจจุบันได้มีอัตราผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสภาวะทาง
สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป คนรุ่นใหม่ต้องทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัว ส่วนมากจะอยู่ในเมืองและแยกไป
สร้างครอบครัวใหม่ที่มีพ่อแม่และลูก ทำให้สมาชิกในครอบครัวห่างเหินผู้สูงอายุและมีบทบาทในการ
ดูแลผู้สูงอายุลดน้อยลง

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวว่ตั้งแต่พ่อเสียชีวิต แม่ต้องอยู่คนเดียว สุขภาพของ
แม่แข็งแรง แต่แม่ยังโศกเศร้าคิดถึงพ่อ เพราะไม่มีใครปลอบใจ จนทำให้อารมณ์เกรี้ยวกราด ส่งผลให้
เกิดโรค ดังตัวอย่าง

เมื่อพ่อจากไป ปัญหาใหญ่ของเราคือแม่ต้องอยู่คนเดียว
ตอนนั้นแม่อายุ 58 การออกแรงไม่ว่างวันทำให้แม่ยังดูแข็งแรงดี แต่
ความเจ็บปวดหัวใจจุดให้แม่ตกอยู่ในอารมณ์ที่เกรี้ยวกราด ส่งผลให้
ความดันเพิ่มน้ำตาลในเลือดสูง และหัวใจเต้นเร็วขึ้น

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 98)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่าปัญหาด้านอารมณ์และสุขภาพของผู้สูงอายุคือ อยู่คน
เดียวไม่มีคนดูแล มีอารมณ์เกรี้ยวกราดทำให้สุขภาพของผู้สูงอายุไม่ค่อยแข็งแรง มีโรคที่เป็นความดัน
สูงและโรคหัวใจ ดังนั้น ผู้สูงอายุในครอบครัวควรมีคนดูแลและปลอบใจให้ความหวังโยกับผู้สูงอายุ
สม่ำเสมอ ก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น

เรื่องสั้นเรื่อง น้อย, แท็กซีมิเธอ ได้กล่าวถึงแม่ที่ต้องดูแลบ้านและสวนยาง ไม่สามารถไปอยู่กับลูก ๆ แม่จึงรู้สึกเศร้าใจที่ไม่มีลูกคนใดเอาใจใส่ดูแล แม่อยู่คนเดียวรู้สึกท้อแท้จึงอยากตายพ้นความทุกข์ ดังตัวอย่าง

จะให้แม่ไปอยู่กับลูกคนใดคนหนึ่งหรือ? แม่มีห้วงบ้านและสวนยาง แม่ไปไหนไม่ได้ นอกจากอยู่ที่นี้ ยิ่งถึงขั้นนี้แล้ว แม่ก็พยายามเอาแต่ใจเหมือนเด็ก แม่ยืนยันที่จะอยู่ในบ้านหลังนี้ แม่จะอยู่คนเดียวและด้วยวัยขนาดนี้ก็ตาม แม่จะขอเป็นลมเป็นแล้งและตายไปโดยไม่มีใครสนใจ!

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 175)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาของผู้สูงอายุ คือ ไม่มีคนดูแล อยู่คนเดียวไม่มีลูกหลานมาสนใจ ชีวิตไม่มีความหวังจึงอยากตายไป สะท้อนให้เห็นว่า ผู้สูงอายุต้องการพึ่งพาลูก ๆ แต่ลูก ๆ ไม่สนใจพ่อแม่ ทำให้พ่อแม่ต้องอยู่คนเดียวและเกิดมีความรู้สึกเหงา ลูก ๆ ควรให้เวลามาดูแลพ่อแม่อย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ

เรื่องสั้นเรื่อง หม่าของแม่ ได้กล่าวถึงแม่ที่ชอบบ่นเรื่องพ่อเสียชีวิตและเรื่องหมา เพื่อนบ้านก็โกรธเกลียดแม่ ทำให้แม่โดนทิ้งอยู่คนเดียว จึงเกิดความรู้สึกเหงาและน้อยใจ ดังตัวอย่าง

ปัญหาหวนกลับมา ย้ายจากเรื่องพ่อมาสู่เรื่องหมา แล้วที่สุดก็วกกลับมาเรื่องพ่ออยู่ดี เจ็บซ้ำใจมาจากเพื่อนบ้าน แม่ก็โทรศัพท์ทาลูก ๆ บ่นพรวดเอาในเรื่องต้องโดนทิ้งให้อยู่คนเดียว แม่ยิ่งน้อยใจ ยิ่งพูดเหมือนยิ่งเรียกร้องความสนใจ สารพัดที่แม่จะคิดกังวล หากเป็นลมเป็นแล้ง หากขโมยขึ้นบ้าน หรือไฟไหม้ หรือเกิดเหตุอันใด จะทำอย่างไร? ในเมื่อรอบ ๆ บ้านต่างพากันโกรธเกลียดแม่หมดแล้ว แม่จะหันไปพึ่งใคร?

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 109)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาด้านอารมณ์ เกิดความวิตกกังวลจนต้องการพึ่งพาคนอื่น โดยเฉพาะการพึ่งพาลูก ๆ หรือสามี สามีซึ่งเสียชีวิตไปแล้วไม่มีใครอยู่ด้วย เกิดความรู้สึกเหงาและรู้สึกกลัว และยังมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับเพื่อนบ้าน ทำให้รู้สึกโดดเดี่ยว สะท้อนให้เห็นว่า ผู้สูงอายุควรเตรียมการที่จะมีชีวิตตามลำพังของตนเอง ไม่ควรติดที่จะพึ่งพาคนอื่นมากเกินไป ทำให้ชีวิตไม่โดดเดี่ยวและมีความสุข

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาของผู้สูงอายุมีสาเหตุจากไม่มีคนดูแล ลูก ๆ เติบโตไปทำหาเงินเลี้ยงครอบครัวและสร้างครอบครัวของตนเองอยู่ห่างไกล จึงไม่มีเวลาดูแลผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุอยู่

คนเดียวเกิดความรู้สึกเหงาและไม่มีความสุข ดังนั้น ลูก ๆ ควรห่วงใยพ่อแม่และหาเวลามาดูแลผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ

4.1.3 ปัญหาเด็กกับเยาวชน

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหามากที่สุด แสดงออกเป็นปัญหาพฤติกรรมหลายอย่าง จึงมีผลกระทบต่ออนาคตของเด็กกับเยาวชน มีสาเหตุมาจากการขาดความอบอุ่นครอบครัว

เรื่องสั้นเรื่อง *ลวงละเมิด* ได้กล่าวถึงหนุ่มสี่คนทำผิดข่มขืนนักศึกษาวิทยาลัย ตำรวจก็ไม่รับผิดชอบตามกฎหมาย ดังตัวอย่าง

ข้าสาววิทยาลัยอาชีวศึกษาโดนรุมข่มขืน นับเป็นข่าวใหญ่
เมื่อสองเดือนก่อน หนุ่มทั้งสี่ล้วนเป็นลูกหลานคนใหญ่คนโตของเมือง
ตำรวจจึงเล่นแฉ่งวงคดี พยายามปิดให้เป็นเรื่องยินยอมพร้อมใจ
เหยื่อคงไม่ใช่เด็กดีนัก

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 80)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า เยาวชนมีปัญหาเพราะครอบครัวมีฐานะดีและมีตำแหน่งหน้าที่ที่มีอำนาจ ทำให้เยาวชนไม่เกรงกลัวกฎหมายและทำอะไรตามใจ ใช้กำลังข่มขืนนักศึกษาสาว แต่ตำรวจเกรงกลัวพ่อแม่ของเด็กหนุ่มจึงเข้าข้างคนที่ผิดกฎหมาย สะท้อนให้เห็นว่า สำหรับปัญหาของเยาวชน ตำรวจควรหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาเพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมของเยาวชนโดยทำตามกฎหมายไม่เกรงกลัวใคร

เรื่องสั้นเรื่อง *น้อย, แท็กซี่มีเธอ* ได้กล่าวถึงแม่ที่เป็นคนขี้บ่นและชอบนินทาเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แม่ยังพรีด้าพ่อ และนำความเหน้อยยากและใส่อารมณ์กับลูก ๆ ทำให้ลูก ๆ มีปัญหาและไม่อดทน จึงทิ้งแม่แยกไปอยู่ที่อื่น ดังตัวอย่าง

แต่ละหนที่แม่กลับมาจากข้างนอก แม่เป็นต้องพกเอาค่านินทาว่าร้าย หรือแม่แต่คำทักทายถามไถ่ของใครต่อใครมาเป็นอารมณ์ เรื่องของพ่อ เรื่องของลูก ๆ แต่ละคนไม่มีอะไรดีเลย แม่ก็เอาแต่พรีด้าพ่อ สลับคำแสรั่งพูดลงโทษตัวเอง เกิดมามีกรรม ไม่รู้ต้องชดใช้สักขนาดไหน ถึงขั้นนี้แม่ต้องเรียงลำดับความยากลำบากตั้งแต่ตอนเด็กขึ้นมาเป็นฉาก ๆ ชุดเอาความเหน้อยยากทุกขั้นตอนของชีวิต กับผลตอบแทนอันน่าเจ็บใจ! ผมทนฟังเป็นรอบที่ร้อย หรือพัน หรืออาจถึงหมื่น! ทั้งเมื่อใดที่พยายามบอกให้แม่เงียบ ๆ เสียบ้าง แม่ปล้นระเบิดอารมณ์ ต้าว่าเอากับผมที่ไม่ได้ตั้งใจ หลายหนที่ไล่ลามไปถึงน้อยและพี่สาว หรือแม่แต่พี่ชายคนรอง(ลูกรักของแม่) แม่ไม่พอใจที่เห็นว่าไม่มีลูกคนไหนโกรธแค้นพ่อ ไม่มีใครเข้าข้างแม่ ไม่มี

ใครเอาแม่เลย ไม่มีใครรักแม่ ไม่มีใครอยู่กับแม่ ต่างก็ทิ้งแม่กันไป
หมด! หนีไปหมด

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 176)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาของเด็กกับเยาวชนขาดความอบอุ่นของครอบครัว เพราะครอบครัวแตกแยก พ่อกับแม่ไม่มีความรักต่อกัน แม่โกรธแค้นด่าว่าพ่อและไล่ล่ามาถึงลูก ๆ บรรยายภาคในครอบครัวที่ขาดความรักความเข้าใจกัน มีผลกระทบกับชีวิตของลูก ๆ ทำให้ลูก ๆ ไม่มีความสุข จึงหนีปัญหาทิ้งแม่หนีไปอยู่ที่อื่น ครอบครัวจึงไม่มีความอบอุ่นรักใคร่กัน

เรื่องสั้นเรื่อง *น้องของผม* ได้กล่าวถึงเด็กที่มีการกระทำเหมือนสุนัข ครูกับแม่ไม่สนับสนุน คิดว่าเด็กมีปัญหาจึงพาไปหาหมอ ทำให้เด็กไม่พูด และนั่งเงียบ ดังตัวอย่าง

วันรุ่งขึ้น แม่จึงพาเขาไปหาหมอ และพามาส่งโรงเรียนหลัง
พักเที่ยง เขานั่งเงียบอย่างประหลาด ไม่ห่า ไม่ไล่กัดใครอีกเขาไม่
แม้แต่ส่งเสียงดังหรือวิ่งเล่นโครมครามเหมือนก่อนโน้น ไม่พูดแทรก
เมื่อครูสอน ไม่ละเลงสีบนโต๊ะและเสื้อผ้า ไม่ชกต่อยเตะผู้หญิง เขามี
แต่ความเงียบและความเงียบ นั่นทำให้ครูครุ่นใจอย่างพิงอกพิงใจ

(คนตัวเล็ก : 37)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจจะไม่มีใครเข้าใจ เขาจึงมีความทุกข์ หนักอึ้งในใจ ครูกับพ่อแม่ไม่สนับสนุนให้เด็กทำเรื่องที่เขาอยากทำ จึงกลายเป็นเด็กไม่พูด และการเลียนแบบสุนัข ซึ่งเป็นสัตว์ที่คนมักจะรักและเอาใจใส่มากกว่าคน สะท้อนให้เห็นว่า พ่อแม่ไม่เข้าใจปัญหาของลูกและไม่พยายามเข้าใจสาเหตุปัญหาของลูก ทำให้ลูกไม่มีความสุขและมีปัญหาทางจิตใจรวมทั้งความประพฤติที่เบี่ยงเบนจากเด็กปกติ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของเด็กกับเยาวชนเป็นปัญหาความประพฤติและปัญหาสุขภาพจิต มีสาเหตุมาจากขาดความอบอุ่นและการสนับสนุนของครอบครัว ครอบครัวที่ไม่มีความอบอุ่น มีผลกระทบกับการเติบโตและการพัฒนาทางจิตใจของเด็กกับเยาวชน ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ปกติ ดังนั้น ครอบครัวจึงควรพยายามเข้าใจลูก มีการสื่อสารที่ดีกับลูก และสนับสนุนความต้องการของลูก ก็จะทำให้เด็กกับเยาวชนเติบโตอย่างมีความสุข

4.2 ปัญหาความยากจน

ความยากจน คือ สภาพการดำรงชีวิตของบุคคลซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และไม่สามารถจะตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานที่สังคมวางไว้

4.2.1 ปัญหาความยากจนในชนบท

เนื่องจากประชากรของชนบทเพิ่มขึ้นและมีเศรษฐกิจล่าช้า เพราะคนไทยในชนบททำการเกษตรเป็นหลัก มีรายได้น้อย ดังนั้น ชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่จึงมีความยากจน

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวว่า เมื่ออำเภอขยายพื้นที่มาประชิดหมู่บ้าน การคมนาคมเข้าหมู่บ้านจึงมีความสะดวก แต่มีปัญหาขโมยที่มาจากอำเภอเล็กเข้ามาในหมู่บ้าน มีปัญหาขโมยของ ปัญหายาเสพติดเกิดขึ้น หมู่บ้านได้รับผลกระทบมาที่จากความเจริญจนเป็นปัญหามากมาย ดังตัวอย่าง

เวลาผ่านไปอำเภอขยายใหญ่จนชนเมืองออกมาประชิดหมู่บ้าน ยุ่งชุมด้วยน้ำที่จากตัวอำเภอพวกเล็กเล็กขโมยน้อย ๆ เหมือนจะชุมขึ้นตามยุ่ง พี่เขยบ่นว่าชนเมืองทุกที่เป็นแหล่งพักและแพร่ของยาเสพติด พวกตำรวจภูธรหากินอยู่กับเรื่องนี้ ปัญหาขโมยโจรจึงไม่อาจแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ แล้วคืนหนึ่ง ขโมยก็ขึ้นบ้านแม่ รื้อคันตุเสื้อผ้ากระจุยกระจายขณะแม่หลับสนิท ทองหยองแม่เก็บซุกซ่อนไว้หายไปทั้งหมด เราได้แต่พูดปลอบใจแม่ทางโทรศัพท์ บอกว่าดีเท่าไรที่ขโมยไม่เอารถโตโยต้าไปด้วย

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 102)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่าในสังคมไทยมีปัญหาความยากจน ผลมาจากความเจริญ นอกจากปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นมลพิษ มีคนจากอำเภออื่นเข้ามาขโมยของเกิดขึ้นบ่อยจนกลายเป็นเรื่องปกติ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาของเศรษฐกิจในสังคมไทย ทำให้เกิดความยากจนตามมา ก่อให้เกิดปัญหา รวมทั้งปัญหายาเสพติด ทำให้สังคมไทยไม่มีความปลอดภัย

เรื่องสั้นเรื่อง *พวกเขาซึ่งเคยอยู่ข้างบ้าน* ได้กล่าวถึง เด็กเกรตต่อยกันเพื่อแย่งดินสอ เพราะพ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูก ต้องไปทำงานหนักหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว จึงถูกผู้ใหญ่ดูว่าเป็นเด็กที่ไม่มีอนาคต ดังตัวอย่าง

เขาเป็นเด็กเกร เเรียนห้องเดียวกับผม เราเดินไปโรงเรียนด้วยกัน ครั้งหนึ่งเขาเคยขกผมจนล้มลงเพื่อแย่งดินสอแท่งซึ่งแม่เพิ่งซื้อให้ พ่อบอกว่าเขาไม่มีอนาคต เด็กอีกหลายคนในโรงเรียนของพ่อก็ไม่มีความหวังเหมือน ๆ เขา

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 19)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยในชนบทมีความยากจนเพราะขาดโอกาสในด้านการศึกษา เศรษฐกิจของชนบทล่าช้า คนไทยในชนบทต้องทำงานหาเงินเลี้ยงชีวิตจึงไม่มีเงินลงทุนในการศึกษา เด็ก ๆ มีความลำบากในการเดินทางไปเรียนและขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน เด็กจึงมี

พฤติกรรมรังแกเพื่อน แย่งเครื่องใช้จากเพื่อน เป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง จึงถูกดูว่าเป็นเด็กไม่ดีและไม่มือนาคต เมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่อาจจะทำความผิดจนติดเป็นนิสัย และส่งผลให้มีชีวิตที่ไม่เจริญก้าวหน้า

เรื่องสั้นเรื่อง บ้านเมืองของเขา ได้กล่าวถึง แม่ว่าในตอนกลางคืนแม่ไม่กล้าทำขนม เพราะกลัวโดนขโมย ปู่ไม่มีรายได้จต้องขายวัวและขายข้าวเพื่อหาเงินให้ลูกหลานได้เรียน ดังตัวอย่าง

แม่ไม่ค่อยได้ทำขนมอีก กลางคืนแม่ไม่น่าไว้วางใจ ดวงจันทร์
ยังคงแจ่มกระจ่างแต่หมู่บ้านเงียบอย่างอึดอัด ย่ำรำพึงขึ้นว่า หากคิด
ส่งเสียให้เขาถึงฝั่ง เห็นทีมีแต่ต้องรื้อข้าวออกขาย ปูนั่งมองไปทาง
เรือนข้าวโดยไม่พูดอะไร แต่เมื่อเขากลับบ้านอีกหนต่อมา พวกแขก
ค้าวัวช่วยกันต้อนวัวสี่ตัวไปตามถนน ปู่ยื่นกำเงินนิ่ง, มองวัวจนลับ
สายตา แล้วถึงหัวเราะให้กับความชื่นชม ปู่บอกว่าการขายวัวหมายถึง
ชีวิตอัปจน แต่การขายข้าวหน้านั้นยิ่งกว่า

(นิทานประเทศ : 53)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยในชนบทยากจนไม่มีเงินส่งให้ลูกหลานไปเรียน เพราะคนไทยในชนบทส่วนมากทำอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก เลี้ยงสัตว์ทำนา จึงมีรายได้น้อยไม่เพียงพอจ่าย ซึ่งส่งผลให้ลูกหลานขาดการศึกษาอีกด้วย เด็ก ๆ ไม่สามารถดำรงชีวิตได้ต่อไป ครอบครัวจึงต้องขายข้าวขายวัว สะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของคนไทยในชนบทยากจนและต้องแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

เรื่องสั้นเรื่อง กลับบ้าน ได้กล่าวถึง ในสมัยก่อนแม่มีชีวิตความยากลำบาก แม่ต้องทำนา หาผักพืชเพื่อเลี้ยงลูก 5 คน ประหยัดทุกอย่างเพื่อเหลือเงินส่งลูกไปเรียน ดังตัวอย่าง

ผมคิดว่า แม่ได้ผ่านความยากลำบากขณะมีชีวิตอยู่มากกว่า
ความยากในการเกิดหลาย ๆ เท่า แม่คนเดียวต้องเลี้ยงลูกถึง 5 คน
ทั้งในยุคสมัยซึ่งเงินทองและของกินของใช้ไม่ได้หาง่ายเหมือนเช่นทุก
วันนี้ แม่ต้องทำนา สายตาต้องคอยมองหาพืชผักรายรอบบ้านเมื่อถึง
แต่ละมื้อ บางวันแม่ยังต้องลงหนองบึงเพื่อจับปลา แม่ประหยัด
ทุกอย่างเพื่อเหลือเงินบำเหน็จของพ่อให้ผมและพี่-น้องได้เรียน ผม
อัศจรรย์ใจเมื่อย้อนเห็นภาพคนคนหนึ่งแบกภาระในการมีชีวิตอยู่มาก
ได้ตลอดรอดฝั่ง เหมือนเกินจะเชื่อได้ แต่แม่ก็ทำให้มันเกิดขึ้นแล้วจริง

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 124)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยในชนบทในสมัยก่อนมีความยากจน เพราะครอบครัวมีลูกจำนวนมากและเป็นเด็ก ๆ ไม่มีแรงงานที่จะช่วยหารายได้ ครอบครัวมีแต่ผู้หญิงคนเดียวเลี้ยงครอบครัว ผู้หญิงต้องอดทนเข้มแข็งและขยันหมั่นเพียร ประหยัดเงินเพื่อเลี้ยงครอบครัว และมีเงินพอที่จะส่งลูก ๆ ไปเรียนได้

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความยากจนในชนบทมีสาเหตุจากคนไทยในชนบททำเกษตรเป็นหลัก การทำมาหากินมีรายได้ต่ำ ไม่พอกับรายจ่าย จึงเป็นปัญหาไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสุขสบายต่อไป นอกจากนี้ครอบครัวของคนไทยในชนบทมีลูกจำนวนมาก มีลูกหลายคน ไม่ได้เป็นแรงงานช่วยหารายได้ ทำให้คนไทยมีชีวิตยากจน และยิ่งถูกระทบจากการขยายตัวของชุมชน มีคนนอกเข้ามาสร้างปัญหาขโมยและปัญหายาเสพติด และยังมีปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นมลพิษอีกด้วย

4.2.2 ปัญหาความยากจนในเมือง

ความยากจนในเมืองมีหลายอย่าง เช่น ประชากรย้ายเข้าเมืองเพิ่มขึ้น คนไทยในเมืองหางานยากและมีรายจ่ายจากการบริโภคสูง การมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่ำ เนื่องจากการขาดโอกาสในการศึกษาและไม่ได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ มีภาระในการเลี้ยงดูครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ มีทรัพย์สินและที่ดินในการทำกินน้อย เป็นต้น ทำให้ชีวิตของคนไทยในเมืองมีความยากจน

เรื่องสั้นเรื่อง *บ้านเคยอยู่ (เพื่อชีวิต)* ได้กล่าวถึงปัญหาคนในเมืองที่มีคนต่างด้าวหนีเข้าเมืองเพื่อทำมาหากิน ทั้งคนแก่หรือเด็กต้องออกมาทำงานเพื่อหาเงินดำรงชีวิตแย่งอาชีพของคนไทย ดังตัวอย่าง

ไฉ่จะมีแต่พ่อมันคนเดียวเสียเมื่อไหร่ ป้าเล่าเหมือนสนุก "อยู่ที่นั่น มีแต่คนลาวคนอีสานทั้งนั้น พวกหนีเข้าเมือง พวกเขมร พวกพม่าก็ยังมี พวกคนหนุ่มคนสาวยังมีกำลังก็ทำงานก่อสร้างกันไป พวกคนแก่เรี่ยวแรงน้อยก็ถูกส่งออกไปบิณฑบาต พวกเด็ก ๆ เล็ก ๆ ออกไปขายพวงมาลัยบ้าง ขอทานบ้าง ดิ้นรนกันไปคนละทิศละทาง ชีวิตมันเหมือนนิยาย คิดขึ้นมาบ้างไม่อยากเชื่อเลย สงสารก็แต่พ่อมันไม่คิดไม่ฝันว่าวันหนึ่งต้องมาปลอมเป็นพระ หลอกชาวบ้านเขากิน อปรีห์มันเลยลงกินหัว

(นิทานประเทศ : 130)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ปัญหาในเมือง คือ มีคนต่างด้าวจำนวนมากอพยพเข้ามาในเมือง ทำให้การหาเงินในเมืองมีการแข่งขันสูง คนในเมืองหาเงินยาก ทำให้พวกเขาและเด็กที่มีเรี่ยวแรงน้อยก็ต้องหาวิธีหาเงิน เช่น ปลอมเป็นพระออกบิณฑบาตเพื่อประทังชีวิต พวกเด็ก ๆ เล็ก ๆ

ออกไปขายพวงมาลัยเพื่อหาเงิน จึงมีการหลอกลวงในเมืองเพิ่มขึ้น ต้องดิ้นรนหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว

เรื่องสั้นเรื่อง *อยู่ข้างใน* ได้กล่าวถึงในสมัยก่อน คนไทยมีชีวิตยากจน นักเรียนส่วนมากไม่มีรองเท้าใส่และไม่มีการส่งไปโรงเรียน คนที่อยู่ไกลต้องตื่นเช้าข้ามมอเตอร์ไซค์โกโรโกโสไปเข้าเรียน ดังตัวอย่าง

เขารู้สึกต่ำต้อย ผมรู้ ความยากจนทำให้เขารู้สึกต่ำต้อย สมัยนั้นบ้านผมเป็นหนึ่งในไม่กี่หลังที่ก่ออิฐถือปูน อีกทั้งมีกำแพงรอบขอบชิด ผมเองนับเป็นเด็กเพียงไม่กี่คนที่มีรองเท้าใส่ไปโรงเรียน ตอนผมยังคงเดินไปโรงเรียนไกลบ้าน เขากำลังเรียนระดับมัธยมปลาย และเป็นนักมวยเหรียญทองของโรงเรียน โรงเรียนของเขาอยู่ในตัวจังหวัดห่างออกไปกว่าสามสิบกิโลเมตร เขามีมอเตอร์ไซค์โกโรโกโสอยู่คันหนึ่ง หากวันไหนเครื่องดีมันก็พาเขาไปถึงโรงเรียน เขาตื่นแต่ตีสี่บริหารกล้ามเนื้อด้วยการเล่นบาร์และกระโดดเชือก เมื่อฟ้าเริ่มสว่างถึงออกวิ่ง และกลับเข้าบ้านเมื่อผมเดินผ่านไปโรงเรียนเสมอ เขาไปโรงเรียนสายทุกวัน แต่ทุกคนก็เข้าใจ

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 67)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ปัญหาในเมือง คือ การเดินทาง คนที่เดินทางเข้ามาศึกษามีปัญหาความยากจน บ้านอยู่ห่างไกลโรงเรียน สะท้อนว่า จากคนไทยที่มีชีวิตยากจนไม่มีโอกาสการศึกษาสูงและมีความรู้ต่ำ ทำให้คนไทยชนวนพยายามเปลี่ยนฐานะของตนเองให้สูงขึ้น โดยยอมลำบากและอดทนในการเดินทางเข้ามาเรียนในเมือง เพื่อหลีกเลี่ยงสภาพชีวิตที่เลวร้ายและเพื่ออนาคตที่ดีขึ้น

เรื่องสั้นเรื่อง *บ้านเคยอยู่ (เพื่อชีวิต)* ได้กล่าวว่า ลูกเอาที่ดิน นส.3 ไปจำนองเพื่อแลกของกินของใช้ ดังตัวอย่าง

"โชคดีที่ไอ้โฮ่ยมันยังสงสาร" แกเล่าถึงเรื่องราวต่อแต่นั้น ชื่อซึ่งเอ่ยออกมาเป็นชื่อเจ้าของร้านชำ ลูกชายของแกเอา นส.3 ไปจำนองไว้เพื่อแลกของกินของใช้ "มันคงเห็นว่ามันงามนัก ที่คนแก่ปูนนั้นต้องไปนอนอยู่ในคุกในตาราง" เขายอมปล่อย นส.3 เพื่อได้เป็นหลักทรัพย์ประกันตัว

(นิทานประเทศ : 128)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยในเมืองเป็นคนที่อพยพเข้ามาจากชนบท มีชีวิตยากจนและขาดรายได้ที่จะซื้อของใช้ที่จำเป็น ไม่สามารถดำรงชีวิตได้ จึงต้องจำนองที่ดินเพื่อมีเงิน

ไว้ใช้ สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยในเมืองส่วนหนึ่งที่มีชีวิตยากจน ไม่สามารถหารายได้มาดำรงชีวิตได้อย่างสุขสบาย

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความยากจนในเมืองมีสาเหตุมาจากมีจำนวนประชากรที่อพยพเข้าเมืองเพิ่มขึ้นและส่งผลให้เกิดการแข่งขันในการหางาน คนที่ไม่เก่งพอก็ไม่ได้งานและไม่มีรายได้ คนไทยจึงต้องจำนองที่ดินเพื่อมีเงินไว้ใช้ พวกเขาคนแก่และเด็กที่มีเรี่ยวแรงน้อยก็ต้องหาวิธีหาเงิน นอกจากนี้คนที่เดินทางเข้ามาศึกษามีปัญหาความยากจน ทำให้คนไทยไม่สามารถหารายได้มาดำรงชีวิตได้อย่างสุขสบาย

4.3 ปัญหาการศึกษา

ระบบการศึกษามีปัญหาหลายอย่าง ส่วนมากเป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากคุณภาพของครูและความเข้าใจความสำคัญของการศึกษาของครอบครัว ครูกับครอบครัวขาดความรู้ความเข้าใจเด็ก จะทำให้เด็กมีปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้ใช้การศึกษาแก้ไข้ปัญหา

4.3.1 ปัญหาด้านคุณภาพของครู

ปัญหาด้านคุณภาพของครูทำให้มีปัญหา เช่น ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอน ใช้ความรุนแรงสอนนักเรียน ไม่มีความรับผิดชอบ และไม่ดูแลเอาใจใส่เด็ก เป็นต้น ทำให้นักเรียนเกิดความกลัวและไม่มีความมั่นใจกับตนเอง

เรื่องสั้นเรื่อง *น้องของผม* ได้กล่าวถึงโรงเรียนที่ไม่สนับสนุนเด็ก การศึกษาของโรงเรียนใช้วิธีการศึกษาไม่เหมาะสม เวลาเด็กคือครูใช้วิธีรุนแรง คือ ลงโทษรุนแรงใช้ไม้เรียวตีทำให้เด็กไม่มีความสุข และมีปัญหานักยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

แล้วไม่นานครูใหญ่ก็ก้าวปรวด ๆ ตรงมายังห้องของเรา นี่ไม่ใช่เรื่องตลก ครูใหญ่มักไปไหนมาไหนพร้อมด้วยไม้เรียวประจำตัวเสมอ ทุกครั้งที่แกเข้ามาในห้องไม่มีใครหายใจสะดวกเลย อากาศเต็มไปด้วยฝุ่น พร้อมกับเรื่องร้าย ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาครูใหญ่เอาปลายไม้เรียวปักพื้นและพูด ครูประจำชั้นของพวกเธอบอกว่า มีหมาตัวหนึ่งหลงเข้ามาในห้องนี้ ทุกคนเงียบ มันก็ดิ้นอยู่หรือครูใหญ่พูดต่อที่แม้แต่หมาก็ยังอยากเรียนหนังสือ แต่ฉันกลับคิดว่านี่เป็นความล้มเหลวของโรงเรียนมากกว่า

(คนตัวเล็ก : 34)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาของการศึกษาคือ ครูที่โรงเรียนใช้ความรุนแรงลงโทษเด็ก เพราะครูขาดความรู้ด้านจิตวิทยาและขาดวิธีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กเติบโตเป็น

ผู้ใหญ่ที่ดี ใช้ไม่เรียวตีเด็กเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง สะท้อนว่า การเรียนการสอนของครูไม่มีคุณภาพ ครูไม่
ควรลงโทษนักเรียนรุนแรง

เรื่องสั้นเรื่อง *คุณครุคณิตศาสตร์* ได้กล่าวถึงครุฑุฒิเป็นครุฑุฒิใหม่ไม่เคยใช้ไม่เรียวเขียน
นักเรียน แต่พอเป็นครุฑุฒิที่ใช้ไม่เรียวเขียนนักเรียน ทั้งเขียนลูกที่บ้านด้วย ทำให้นักเรียนกลัวครุ
ดังตัวอย่าง

*ครุฑุฒิไม่เคยมีไม่เรียว พอบอกว่า ครุฑุฒิเป็นครุฑุฒิใหม่ถูก
เหยียดหยามการใช้ไม่เรียวเขียนนักเรียน พอพูดเรื่องนี้กับแม่ พลา
หัวเราะหยัน ๆ ด้วยตัวเองได้ชื่อเป็นครุฑุฒิจอมโหด มือหนักที่สุดใน
โรงเรียน วันไหนที่พ่อเข้าสอนแทน พวกเราเป็นตั่งนั่งนิ่งอย่างชนิด
ลืมหายใจ ยิ่งตัวผมยิ่งต้องลืมหายใจเป็นสองเท่า เพราะหากผมขึ้น
กระดุกกระดิกจนกลายเป็นทำอะไรผิดพลาดไปเพียงนิดเดียว นอกจาก
พ่อจะเขียนกันผมที่โรงเรียนแล้ว พ่อยังติดใจกลับมาเขียนที่บ้านอีก
รอบ*

(คนตัวเล็ก : 135)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาของการศึกษา คือ ครูบางคนใช้ความรุนแรงใช้
ไม่เรียวตีเด็กเมื่อนักเรียนทำอะไรผิดพลาด ทำให้นักเรียนเกิดความกลัว แม้มีครูบางคนรู้วิธีมีการ
เรียนการสอนที่ทันสมัย ครูส่วนใหญ่ในสังคมไทยก็ยังคงที่ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมและไม่มี
คุณภาพ ใช้ไม่เรียวเขียนนักเรียน เป็นปัญหาการศึกษาที่ทำให้นักเรียนกลายเป็นคนก้าวร้าวและ
มีความรุนแรงได้

เรื่องสั้นเรื่อง *ยา* ได้กล่าวว่าครุฑุฒิที่โรงเรียนไม่ดูแลเอาใจใส่เด็ก ปล่อยให้เด็กนอนอยู่ห้อง
พยาบาลคนเดียว ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกกลัว ดังตัวอย่าง

*บ่ายวันหนึ่ง มีเลือดไหลออกจากครุฑุฒิกของฉันทัน มันหยดลงบน
โต๊ะนักเรียน ฉันทันตกใจจนต้องสะดุ้งออกมา ครุฑุฒิกให้แหวงหน้าขึ้น
และฉันทันต้องแหวงหน้าอยู่เช่นนั้น ขนาดเดินไปห้องพยาบาล ครุฑุฒิกจับฉันทัน
นอนลงบนเตียงแล้ว เอาเศษกระดาษครุฑุฒิกข้างที่มีเลือดไหลนั้นไว้
ต่อมาเมื่อตอนทิ้งให้อยู่คนเดียว ฉันทันก็กลัวขึ้นจับใจ ห้องนั้นกว้าง แต่
ฉันทันหายใจไม่สะดวกเลย ฉันทันกำลังจะตายฉันทันอยากให้มีใครอยู่ใกล้ ๆ
สักคน*

(คนตัวเล็ก : 26)

จากตัวอย่าง ได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการศึกษา คือ ครูไม่ดูแลเด็ก เมื่อเด็กไม่สบายครู
ไม่ดูแลเอาใจใส่เด็ก หากครูไม่ดูแลเด็ก ๆ แล้วก็จะทำให้เด็กเกิดความกลัว เป็นภาพสะท้อนที่แสดงให้เห็น

เห็นว่า ครูที่โรงเรียนไม่มีความรับผิดชอบและได้ทำให้เด็กกลายเป็นคนหวาดกลัว ไม่เชื่อมั่นในตัวเองได้

เรื่องสั้นเรื่อง *น้องของผม* ได้กล่าวถึงปัญหาการศึกษาเพราะครูชอบทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ แม้ว่าครูจะรู้ว่าเป็นพฤติกรรมปกติของเด็ก แต่ครูก็ยกขึ้นมาบอกว่าเด็กมีปัญหา ดังตัวอย่าง

อะไรกันวะ ป่านั่งอยู่ด้วยไวยวายขึ้นพวกครูนะ ชอบทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ พวกเขารู้ดีว่าจะไม่มีใครเป็นอะไรเลย จะตราบไตที่ชีวิตยังคงเป็นเหมือนความฝันลึกลับ

ครูใหญ่บอกว่า เขาเป็นเด็กขาดความอบอุ่น แม่พูดคำขาดความอบอุ่น ป้าขึ้นเสียง ฉันทานานได้ว่าเขาช่างอบอุ่นเสียจนเดือดปุดๆต่างหาก เขายังเป็นเด็กและโลกยังเต็มไปด้วยสิ่งมหัศจรรย์

(คนตัวเล็ก : 135)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการศึกษาเพราะครูที่โรงเรียนไม่มีคุณภาพไม่เข้าใจธรรมชาติของเด็ก จึงชอบทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ หยิบยกสิ่งเล็กน้อยขึ้นมาเป็นปัญหาแทนที่ครูควรตั้งใจสอนนักเรียน พัฒนาศักยภาพของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนหนังสืออย่างมีความสุข สะท้อนให้เห็นว่า ครูที่โรงเรียนขาดความรู้ในการเรียนการสอนเด็ก

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาด้านคุณภาพของครู มีสาเหตุมาจากครูขาดความรู้ในวิธีการเรียนการสอน ใช้ความรุนแรงลงโทษเป็นวิธีที่ไม่เหมาะสม ทำให้เด็กกลัวและเรียนไม่มีความสุข นอกจากนี้ครูยังไม่มี ความรับผิดชอบ ไม่ดูแลเอาใจใส่เด็ก ครูควรมีความรับผิดชอบและพูดสื่อสารกับนักเรียนอย่างเหมาะสมเพื่อให้เด็กเข้าใจยอมรับความผิดของตนเอง จะได้แก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น

4.3.2 ปัญหาด้านคุณภาพของครอบครัว

ปัญหาด้านคุณภาพของครอบครัวมีหลายอย่าง เช่น ครอบครัวมีความสัมพันธ์ไม่ดี ทำให้ครอบครัวขาดความรักและความอบอุ่น นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องพ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจกับเด็ก ใช้วิธีความรุนแรงลงโทษเด็ก จึงมีผลกระทบกับเด็ก

เรื่องสั้นเรื่อง *น้อย, แท็กซีมีเธอ* ได้กล่าวว่าเมื่อลูกมีความผิด พ่อใช้ความรุนแรงลงโทษโดยใช้ไม้เรียวเขี่ยลูกอย่างหนัก ทำให้ลูกมีปัญหาเรื่องจิตวิทยาในโลกส่วนตัว ดังตัวอย่าง

ก่อนทันจบ ป.6 ค็นหนึ่งเขาก็ต้องยื่นกอดอกรับไม้เรียวจากพ่อแม่บ่อยนักที่พ่อเป็นคนลงมือ นั่นหมายถึงเรื่องสำคัญ ความผิดมหาดลพ่อกเลือกเอาเวลาหลังทำวัตรเย็น กอดอกเข้า! แล้วพูดอะไรยืดยาวก่อนหวดไม้เรียวป่าปลงมา พูดต่ออีกเนิ่นนาน ป๊าบ! แล้วอกป๊าบ! ผมรู้ว่าเขาเจ็บ แต่ตาแม่ไม่มีน้ำตาเล็ดออกมาสักหยด หรือ

เสียงสะท้อนลึกลับ แต่ตาทองของเขาก็ยิ่งโปนขึ้น และแดงคลั่ง ผมรู้ว่า
ไม่เร็วแต่ละป้ายยังถือเขาให้จมลงในโลกส่วนตัว โลกอันมืดมิดและ
ปลอดภัย เต่าที่หดหัวเข้าในกระดอง ผมสงสัยเขา แต่ความผิดของ
เขาช่างน่าขยะแขยงเหลือเกิน ผมเห็นแมลงสาบตัวหนึ่งผลุบหนวดลง
ในรอยแตกบนบานประตู

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 139)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาของพ่อแม่ คือ ไม่เข้าใจลูกและใช้วิธีการลงโทษที่
ไม่เหมาะสม เพราะพ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจเด็ก จึงใช้ความรุนแรงลงโทษลูก ทำให้มีผลกระทบ
ต่อลูก ทำให้เด็กรู้สึกไม่มั่นใจตัวเองก็จะอยู่ในโลกส่วนตัว สะท้อนให้เห็นการเลี้ยงดูของพ่อแม่ไม่ควรใช้
ความรุนแรงลงโทษลูก

เรื่องสั้นเรื่อง น้อย, แท็กซี่มิเชอ ได้กล่าวถึงแม่ซึ่งเป็นคนที่มักเอาความเหนื่อยยากและ
ใส่อารมณ์กับลูก ๆ ทำให้ลูก ๆ ไม่มีความสุข จึงทิ้งแม่แยกไปอยู่ที่อื่น ดังตัวอย่าง

แต่ละหนที่แม่กลับมาจากข้างนอก แม่เป็นต้องพกเอาคำ
นิินทาว่าร้าย หรือแม้แต่คำทักทายถามไถ่ของใครต่อใครมาเป็น
อารมณ์ เรื่องของพ่อ เรื่องของลูก ๆ แต่ละคนไม่มีอะไรดีเลย แม่ก็
เอาแต่พรวดพราด สลับคำแสรั่งพูดลงโทษตัวเอง เกิดมามีกรรม ไม่รู้
ต้องชดใช้สักขนาดไหน ถึงขั้นนี้แม่ต้องเป็นลำดับความยากลำบาก
ตั้งแต่ตอนเด็กขึ้นมาเป็นฉาก ๆ ขุดเอาความเหนื่อยยากทุกชั้นตอน
ของชีวิต กับผลตอบแทนอันน่าเจ็บใจ! ผมทนฟังเป็นรอบที่ร้อย หรือ
พัน หรืออาจถึงหมื่น! ทั้งเมื่อใดที่พยายามบอกให้แม่เงียบ ๆ เสียบ้าง
แม่พลันระเบิดอารมณ์ ด่าว่าเอาที่ผมที่ไม่ได้ตั้งใจ หลายหนที่ไล่ลาม
ไปถึงน้อยและพี่สาว หรือแม้แต่พี่ชายคนรอง(ลูกรักของแม่) แม่
น้อยใจที่เห็นว่าไม่มีลูกคนไหนโกรธแค้นพ่อ ไม่มีใครเข้าข้างแม่ ไม่มี
ใครเอาแม่เลย ไม่มีใครรักแม่ ไม่มีใครอยู่กับแม่ ต่างก็ทิ้งแม่กันไป
หมด! หนีไปหมด

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 176)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ครอบครัวที่มีความขัดแย้งมีผลกระทบต่อลูก พ่อแม่อยู่
กันอย่างไรก็ไม่มีความรักต่อกัน แม่ด่าว่าพ่อและไล่ลามถึงลูก ๆ สะท้อนให้เห็นว่า หากครอบครัวมี
ความสัมพันธ์ที่ไม่ดี เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีกับลูก ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น ในที่สุดก็ทิ้งแม่ ครอบครัวไม่มี
ความสุข

เรื่องสั้นเรื่อง *น้องของผม* ได้กล่าวถึงเด็กมีพฤติกรรมเหมือนสุนัข แม่ฟังตามครกว่าเด็กมีปัญหาซึ่งพาไปหาหมอ ทำให้เด็กไม่พูดและนั่งเงียบ ดังตัวอย่าง

วันรุ่งขึ้น แม่จึงพาเขาไปหาหมอ และพามาส่งโรงเรียนหลังพักเที่ยง เขานั่งเงียบอย่างประหลาด ไม่เท่า ไม่ไต่กัดใครอีกเขาไม่แม้แต่ส่งเสียงดังหรือวิ่งเล่นกิจกรรมเหมือนก่อนโน้น ไม่พูดแทรกเมื่อครูสอน ไม่ละเลงสีบนโต๊ะและเสื้อผ้า ไม่ขกต้อยเด็กผู้หญิง เขามีแต่ความเงียบและความเงียบ นั่นทำให้ครูครุ่นใจอย่างพิงอกพิงใจ

(คนตัวเล็ก : 37)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า เมื่อลูกสนใจมีพฤติกรรมเหมือนสุนัข พ่อแม่ไม่สนับสนุนและไม่สื่อสารกับลูก และเชื่อตามครกว่าเด็กมีปัญหา ในสุดท้ายเด็กจึงไม่พูดไม่คุย สะท้อนให้เห็นว่าพ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจลูกและไม่สนับสนุนเด็ก ทำให้เด็กเก็บตัวอยู่ในโลกของตัวเอง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาด้านคุณภาพของครอบครัวมีเหตุมาจากพ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจเด็กและใช้ความรุนแรงลงโทษลูก จึงมีผลกระทบต่อลูก ทำให้เด็กแยกตัวไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นและเสี่ยงที่ว่าอยู่ในโลกส่วนตัว

4.4 ปัญหาอาชญากรรม

อาชญากรรม คือ การกระทำความผิดทางอาญาซึ่งเป็นปัญหาของสังคมอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก โดยการกระทำความผิดทางอาญานั้น ได้กระทำขึ้นโดยอาชญากรเช่น คดีฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกาย ข่มขืนกระทำชำเรา ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ เป็นต้น

4.4.1 ปัญหายาเสพติด

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาบ่อนทำลายความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่สำคัญ นับเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่จะเข้ามาทำลายความสงบสุขของครอบครัว ชุมชนและสังคมโดยรวม จึงถือเป็นหน้าที่ของเราที่ต้องร่วมมือ ช่วยกันป้องกันเยาวชนบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

เรื่องสั้นเรื่อง *น้อย, แท็กซีมิเธอ* ได้กล่าวถึงนักการเมืองมีการโต้เถียงกันเรื่องยาเสพติดอย่างรุนแรง โดยตรวจสอบว่ามีพรรคการเมืองไหนที่รับเงินสนับสนุนจากพ่อค้ายาเสพติด ดังตัวอย่าง

พี่สาว พี่ชาย และหลานอีกสองคน มาถึงจวนสว่างเต็มที่ พวกเขาขับรถกันมาตลอดคืน แม่และพ่อตื่นขึ้นอ่านหนังสือพิมพ์กรอบเช้า พี่สาวกว้าวนซื้อมาครบทุกฉบับ ไม่มีข่าวของน้อยอยู่อีก รายละเอียด

เนื้อข่าวเพียงประเด็นไปสู่การโต้ตอบอย่างเผ็ดร้อนระหว่าง
นักการเมือง รองนายกรัฐมนตรีเตือนฝ่ายค้านให้ระวังคำพูดจาทั้งทำ
ว่า หากแน่จริง ก็ให้แฉออกมาว่ามีพรรคไหนบ้างที่รับเงินสนับสนุน
จากพ่อค้ายา ขณะหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านวิเคราะห์สถานการณ์ด้านยา
เสพติด ว่ามีแต่จะเข้มข้นขึ้นเมื่อรัฐบาลกำลังมองหาช่องทางประกาศ
ยุบสภา พรรคบางพรรคต้องเร่งหาทุนมาเพื่อใช้หาเสียง

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 139)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหารุนแรงอยู่ในสังคมไทย
เพราะมีพรรคการเมืองรับเงินสนับสนุนจากพ่อค้ายาเสพติด ซึ่งการค้าขายยาเสพติดเป็นการกระทำ
ที่ผิดกฎหมาย จะทำให้มีคนติดยาเสพติดมากขึ้น แม้รัฐบาลกำลังหาทางแก้ไขปัญหายาเสพติด
แต่ปัญหายาเสพติดก็รุนแรงยิ่งขึ้น

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึงซานเมืองซึ่งเป็นแหล่งที่พักและแหล่งเผยแพร่ของ
ยาเสพติด มีคนติดยาเสพติดมากขึ้น ดังตัวอย่าง

เวลาผ่านไป อำเภอยายใหญ่จนส่งซานเมืองออกมาประชิด
หมู่ ยุงชุมด้วยน้ำที่จากตัวอำเภอก พวกเล็กเล็กขโมยน้อยเหมือนจะชุม
ขึ้นตามยุง พี่เขยบ่นว่าซานเมืองทุกที่เป็นแหล่งพักและแพร่ของยา
เสพติด พวกตำรวจภูธรหากินอยู่กับเรื่องนี้

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 101)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหายาเสพติดส่วนมากเกิดขึ้นในซานเมือง เนื่องจาก
สังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้า มีการขยายเมืองออกไปจนควบคุมยาก มีคนติดยาเสพติดจำนวนมาก
แม้ตำรวจกำลังไล่จับคนติดยาเสพติด แต่ปัญหายาเสพติดก็รุนแรงยิ่งขึ้นและทำให้เกิดปัญหาการลัก
ขโมยตามมาด้วย

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
ได้สะท้อนให้เห็นถึง ปัญหายาเสพติดมีสาเหตุจากความเจริญก้าวหน้า เมืองมีการขยายใหญ่ออกไป
จนควบคุมยากและมีพรรคการเมืองรับเงินสนับสนุนจากพ่อค้ายา ทำให้มีคนติดยาเสพติดจำนวนมาก
แม้ว่ารัฐบาลกับตำรวจกำลังหาวิธีแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ปัญหายาเสพติดก็รุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้เกิด
ปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย

4.4.2 ปัญหาการลักขโมย

ปัญหาการลักขโมยเป็นปัญหาที่รุนแรงในสังคมไทย การลักขโมย คือ การเอาทรัพย์สิน
มีค่าของผู้อื่นโดยที่ไม่มีขอลุขโมยหรือขโมยไป จากสถานที่เฉพาะ กับปริมาณที่เฉพาะ และโดยวิธีการ
แบบลับ

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึง เหตุการณ์ที่มีขโมยขึ้นบ้านแม่ตอนกลางคืน ทองของแม่หายไปหมด ดังตัวอย่าง

เวลาผ่านไป อำเภอขยายใหญ่จนส่งขานเมืองออกมาประชิด หมู่ ชุมด้วยน้ำที่จากตัวอำเภอ พวกลักเล็กขโมยน้อยเหมือนจะซุ่มขึ้นตามยุ่ง พี่เขยบ่นว่าขานเมืองทุกที่เป็นแหล่งพักและแพร่ของยาเสพติด พวกตำรวจภูธรหากินอยู่กับเรื่องนี้ ปัญหาขโมยโจรจึงไม่อาจแก้ให้ลุล่วงไปได้ แล้วคืนหนึ่ง ขโมยก็ขึ้นบ้านแม่ รื้อค้นตู้เสื้อผ้า กระจายกระจายขณะแม่หลับสนิท ทองหยองซึ่งแม่เก็บซุกซ่อนไว้หายไปทั้งหมด เราได้แต่พูดปลอบใจแม่ทางโทรศัพท์ บอกว่าดีเท่าไรที่ขโมยไม่เอารถโตโยต้าไป

(รองบ้านทั้งสี่ทิศ : 101)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยมีปัญหาการลักขโมยเกิดขึ้น เนื่องจากอำเภอขยายใหญ่ขึ้น และรัฐบาลควบคุมยาก มีคนติดยาเสพติดมากขึ้น ทำให้คนไทยมีชีวิตยากจน จึงมีคนขึ้นบ้านขโมยเงินทอง ทำให้สังคมไทยมีปัญหาการลักขโมยที่รุนแรงขึ้น

เรื่องสั้นเรื่อง *น้อย*, *แท็กซี่มิเธอ* ได้กล่าวถึงเหตุการณ์มีโจรเข้าบ้านแม่ขโมยจักรเย็บผ้าของแม่ แม่จึงโกรธมากและด่าพ่อรุนแรง ดังตัวอย่าง

เมื่อวันหนึ่ง ขณะพ่อออกไปป่าวร้องให้ใครต่อใครกระทำ ความดี ใครคนหนึ่งกลับดอดเข้ามาขโมยจักรเย็บผ้าของแม่ไป แม่โกรธเป็นไฟ ด่าทออุคมคติของพ่อเสียยับเยิน แม้กระนั้นพ่อก็ยังพิมพ์แต่คำว่า มีบางคนทรอก มีบางคนเท่านั้นทรอก

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 141)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยมีปัญหาการลักขโมย เพราะเศรษฐกิจของชนบทไม่มีรายได้ไม่สามารถซื้อของใช้จึงออกไปขโมยของใช้ของผู้อื่น สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการลักขโมยเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้คนไทยในครอบครัวเกิดความขัดแย้ง ต่อการจากเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย

เรื่องสั้นเรื่อง *บ้านเมืองของเขา* ได้กล่าวถึง ในชนบทเมื่อมีงานแต่งงาน ก็จะเกิดการปล้นทรัพย์ที่รุนแรง คือ โจรจะขึ้นบ้านขโมยวัวของพ่อเพื่อออกไปตอนวัวออกไปพันเขตหมู่บ้าน แต่ก็ถูกทำร้ายกลับมารักษาที่บ้าน ดังตัวอย่าง

ข่าวแต่งงานของใครสักคนย่อมถูกป่าวประกาศ ลอยล่องไปตามสายลม จากหมู่บ้านหนึ่งถึงอีกหมู่บ้าน เจ้าของวัวคอกใหญ่จึงต่างต้องเตรียมระวัง อยากรู้ก็ตาม เมื่อดาวโจรขึ้น หมาหลับ คนถูกสะกด

ประตูคอกก็เปิด พอกับเพื่อนหนุ่มต้อนวัวออกมาพ้นเขตหมู่บ้าน ตอน
นั้นแม่มยังไม่หลับ ลูกนั่งกระสับกระส่าย กระทั่งยาต้องเอ่ยปากเตือน
"หลับเสีย หากอยากให้ผิวเอ็งกลับมา" ยารู้ว่าอาการร้อนรนของคน
อยู่หลังมีแต่ผลึกคณเฑาะว์เข้าสู่แนวปิ่น ไกล่สาง ปู่ลุกขึ้นมองดาวรุ่ง
แล้วลงจากเรือนไปไม่พูดไม่จา ถัดจากนั้นไม่นานพอก็มาถึง เลือด
เกรอะกรังเต็มร่าง ยากับแม่กุสูกุจจอต้มน้ำ ล้างเนื้อตัว บดยาสมาน
แผล จวบจนตะวันสาย, ปู่กลับมาด้วยใบหน้าบึ้งตึง และเพียงปรายตา
มองพ่อก็ซนนอนสะท้านไข้ ไม่พูดอะไรสักคำ

(นิทานประเทศ : 47)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาอาชญากรรมที่รุนแรงมากกว่าการลักขโมยคือ
การปล้นในงานสำคัญซึ่งมีทรัพย์สินมีค่า เพราะชีวิตของคนไทยที่ยากจน จึงต้องปล้นหรือลักขโมยจน
ทำให้บาดเจ็บ มีการต่อสู้บางคนก็ล้มตาย ปัญหาอาชญากรรมทำให้คนไทยมีชีวิตลำบาก

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
ได้สะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาการลักขโมยเหตุจากเพราะคนไทยไม่มีรายได้และอำเภอยายใหญ่และ
รัฐบาลควบคุมได้ยาก มีคนติดยาเสพติดมากขึ้น จึงมีปัญหาการลักขโมยเกิดขึ้น มีผลกระทบต่อชีวิต
ของคนไทยให้ได้รับความเดือดร้อนอื่น ๆ ตามมา

4.5 แนวทางการแก้ไขปัญหา

ในสังคมไทยมีปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านครอบครัว การศึกษา ความยากจน
อาชญากรรม เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้จะมีแนวทางแก้ไขปัญหาแตกต่างกันไป

4.5.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาในครอบครัว

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับสมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างสามี
ภรรยาผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้นำครอบครัว จึงต้องหาแนวทางแก้ไขปัญหา เช่น รับรู้และเข้าใจความรู้สึก
ของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง มีการสื่อสารให้เข้าใจกันหรือมีบทบาทที่สอดคล้องกัน ร่วมมือกันหาทางเลือก
ที่ดีในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เป็นต้น

1. แนวทางการแก้ไขปัญหามีกับภรรยา

แนวทางแก้ไขปัญหาของสามีกับภรรยามีหลายอย่าง เช่น ขยันทำงาน หาเงินทองจน
เจือครอบครัว มีความซื่อสัตย์และการเอาใจใส่ดูแลครอบครัว การเคารพให้เกียรติคู่สมรส รู้จักอดทน
และให้อภัยกัน เป็นต้น

เรื่องสั้นเรื่อง *กลับบ้าน* ได้กล่าวถึงแม่ที่ป่วยเข้าโรงพยาบาล ลูกชายจึงลางานรีบ
กลับบ้านดูแลแม่ แม่แต่ฝนตกหนักและซื้อตัวเครื่องบินไม่ได้ ฝนตกหนักจนน้ำท่วมแต่ก็ขับรถกลับบ้าน

ดูแลแม่ ในระหว่างเดินทางภรรยามีความห่วงใยสามี จึงโทรศัพท์มาหลายครั้งเพื่อเตือนให้สามีขับรถระวัง ดังตัวอย่าง

ผมเริ่มเจอฝนนับแต่เช้าเขตเพชรบุรี มีทั้งหนักและเบาสลับกัน เป็นช่วง ๆ ถนนทั้ง 2 พากเรียกได้ว่าว่างจนโล่ง รถบรรทุกจอดรออยู่ตามปั้มน้ำมัน มีบางช่วงที่ผมเจอใบไม้เกลื่อนผิวถนน วิทยุทุกสถานีประกาศเตือนน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก ภรรยาของผมโทรเข้ามาสองหน บอกให้ผมขับรถระวัง พี่ชายในกรุงเทพฯ บอกว่ากำลังเร่งเคลียร์งาน ตอนเช้าอาจได้ตามลงไป นั่นถ้าหากหาเที่ยวบินได้ ทั้งไม่มีเตือนผมให้ขับรถระวัง

(รอนบ้านทั้งสี่ทิศ : 119)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาสามีกับภรรยาที่ขัดแย้งกันจะผ่อนคลายถ้าสามีกับภรรยามีความห่วงใยกันและเอื้ออาทรต่อกัน รวมถึงมีการสื่อสารพูดคุยกันอย่างดี เป็นเรื่องสำคัญสำหรับครอบครัว จะทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่นและมีความสัมพันธ์ที่ดี

เรื่องสั้นเรื่อง *สว่างละเมิด* ได้กล่าวถึงจำลองซึ่งเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ในการหารายได้เพื่อให้ลูกกับเมียมีชีวิตที่ดีที่สุด ดังตัวอย่าง

คืนนั้นเป็นอีกคืนที่หนักจำลองนอนไม่หลับ นั่งจ้องอยู่กับโต๊ะเขียนหนังสือขณะเลิกนอนพลิกไปพลิกมา และลุกขึ้นแอบดูบันปรีดาไม่เว้นชั่วโมงซ้ำพเจ้าเข้าใจจำลอง เขาชอบลูกเต๋ามาสู่บ้านเกิด เขาต้องรับผิดชอบทุกอย่าง ออกแรงหนักหน่วงเพื่อประดับประคองนาวาชีวิตต่างจังหวัด สำหรับเขาแล้ว เงินทองไม่ได้ไหลคล่องมือเช่นในกรุงเทพฯ ๆ แต่เขาก็ต้องหยิบยื่นชีวิตที่ดีที่สุดแก่ลูกเมีย ลูกและเมียต้องดีที่สุด หรืออย่างน้อยก็ต้องไม่แย่กว่าเดิม บัดนี้ มีความชั่วร้ายชนิดหนึ่งกำลังรุกรานลูก สิ่งนั้น-ไม่เลือกว่าเป็นระบบหรือคน ถึงขั้นนั้นไม่ต่างกัน ในเมื่อมันทะลุทะลวงเข้าไปกัดกินถึงข้างใน บันปรีดาถึงขั้นนอนละเมอ เขาจะหลับลงได้อย่างไร

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 84)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหามีกับภรรยาที่ขัดแย้งกัน คือ ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัวควรมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว แม้จะมีชีวิตยากจน แต่ก็ต้องพยายามหาทางออกเพื่อเลี้ยงครอบครัวและดูแลครอบครัว ความรับผิดชอบมีความสำคัญมากต่อครอบครัว

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึง แนวทางแก้ไขปัญหามีกับภรรยา คือ ผู้ชายควรมีความรับผิดชอบต่อ

ครอบครัว และสามีกับภรรยาควรมีความห่วงใยกันและเอื้ออาทรต่อกัน ให้ครอบครัวดำรงได้ต่อไปอย่างมั่นคง

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุ

แนวทางแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุมีหลายอย่าง เช่น เลี้ยงสัตว์เป็นเพื่อน เข้าร่วมชมรมมีเพื่อนกลุ่มผู้สูงอายุ และมีงานอดิเรกของตนเอง เป็นต้น

เรื่องสั้นเรื่อง หมาของแม่ ได้กล่าวถึง แม่ซึ่งทำการบ่นเรื่องพ่อ เพราะแม่เลี้ยงหมาและบ่นเรื่องเกี่ยวกับหมาแทน นอกจากนี้แม่ยังหาทางระบายอารมณ์โดยเขียนคำคมที่จากหนังสือธรรมะ ดังตัวอย่าง

เรายังไม่ได้แก้ปัญหাতেอย่างใด แต่ดูเหมือนปัญหาจะสงบลง การทิ้งให้แม่อยู่คนเดียวไม่ค่อยมารบกวนความรู้สึกของเราอีก แม่เองก็เริ่มทำการพูดเรื่องพ่อ หรือบ่นโน่นบ่นนี่ เมื่อมีเรื่องหมาเข้ามาเป็นประเด็นให้คุย แม่หันมาบ่นเรื่องเห็บ เรื่องขนมันร่วง เรื่องมันท้องเสียหรือป่วย อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งนั่นแม่เพียงแต่บ่นให้ฟังเหมือนอย่างการคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป มีพี่เขยคอยปรึกษาเรื่องนี้อยู่แล้ว วันเวลาค่อย ๆ เคลื่อนผ่านไปเหมือนทุกอย่างเป็นปกติ แต่ถึงอย่างไร เราต่างตระหนักดีว่าการอยู่คนเดียวเป็นอันตรายต่ออารมณ์ความรู้สึก แม่ไร้คนพูดคุยด้วยเมื่ออยู่ในบ้านแม่คิดกุมแค้นอยู่คนเดียว ยิ่งคิดแม่ก็ยิ่งเตลิด แม่ทำการพูดเรื่องพ่อไปก็จริง แต่ทุกหนที่ผมกลับบ้าน ผมเห็นแม่เขียนโน่นเขียนนี่ในทางมุ่งร้ายต่อพ่อ ดิดไว้ข้างฝาบ้าง วางไว้ตรงนั้นตรงนี้ เป็นประเภทคำคมที่หึงเตือนสติและโบายตีจิตใจของแม่เอง ในห้องนอนแม่ซุกสมุดไว้ 3-4 เล่ม ทุกเล่มเขียนระบายความโกรธแค้น ไม่ปะติดปะต่อ คงเป็นด้วยยามใดที่แม่นึกโกรธขึ้นมา แม่ก็หาทางระบาย แม่มีทั้งด่าว่าพ่อด้วยถ้อยคำหยาบ ๆ มีทั้งตัดพ้อโชคชะตาตัวเอง มีทั้งเตือนสติให้นึกปลง และคงเป็นเล่มหลัง ๆ ที่แม่เริ่มคัดลอกข้อความจากหนังสือธรรมะ

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 106)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การเลี้ยงสัตว์เป็นเพื่อนของผู้สูงอายุ สามารถช่วยให้ผู้สูงอายุมีเพื่อนคุย ช่วยคลายเหงา และไม่รู้สึกลิดเตี้ยเวลาที่อยู่คนเดียว นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังสามารถหาทางระบายอารมณ์โดยผ่านเขียนข้อความจากหนังสือเพื่อเตือนสติและทำให้ให้จิตใจนิ่ง ไม่หงุดหงิดง่าย การเลี้ยงสัตว์และการเขียนข้อความระบายอารมณ์เป็นแนวทางที่ดีในการแก้ไขปัญหาลูกผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึงแม่ที่เข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ สมาชิกไปรวมกันที่โรงพยาบาล มีการฝึกโยคะและทำสมาธิ และแม่ได้ฝึกปฏิบัติทุกวันอยู่ที่บ้าน ทำให้แม่มีอารมณ์ดีขึ้น ดังตัวอย่าง

แม่กินยาเยอะ ไปโรงพยาบาลประจำทุกสัปดาห์ แม่เขาเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งล้วนแต่เป็นโรคเบาหวาน ทุกวันศุกร์ สมาชิกจะไปรวมกันที่โรงพยาบาล ฝึกโยคะและทำสมาธิ หมอบอกว่าเป็นวิธีรักษาโรคอย่างหนึ่ง การฝึกสมาธิ ทำให้แม่ต้องมีหิ้งพระ เพื่อได้ฝึกปฏิบัติทุกวันเมื่ออยู่ที่บ้าน ทุกค่ำ แม่กินข้าว กินขนม และกินยาเสร็จแล้วก็ดูโทรทัศน์ครึ่งชั่วโมง แล้วแม่ก็สวดมนตร์ และนั่งนิ่ง ๆ หน้าหิ้งพระครบ 20 นาที ก่อนเข้านอน ใ้มนเห็นแม่ นั่งนิ่ง ๆ มันก็เข้ามานั่งข้างแม่ หรือบางทีก็นอนหมอบ แม่โทรศัพท์คุยกับลูกแต่ละคนอย่างอารมณ์ดีว่า ใ้มนมันนับถือพระนับถือเจ้า นับว่าดีกว่าคนหลายคน

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 105)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า เข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุสามารถส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพทั้งด้านร่างกายกับจิตใจ และเป็นวิธีรักษาโรค เช่น การฝึกโยคะและนั่งสมาธิ สามารถทำให้จิตใจนิ่งและอารมณ์ดีขึ้น เข้าร่วมชมรมเป็นแนวทางที่ดีสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึงแม่หาหนทางในการดำรงชีวิตของตนเอง ยุ่งอยู่ในสวนหลังบ้านและช่วยงานศพ ทำให้แม่มีชีวิตเต็มรูปแบบ ดังตัวอย่าง

ทุกอย่างดูเหมือนจะกลายเป็นปกติ แม้เราไม่อาจหาหนทางแก้ปัญหาได้แต่อย่างใด ทว่าเป็นธรรมชาติของชีวิตที่ย่อมสร้างหนทางของมันเอง แม่ยังคงเป็นแม่ วันทั้งวันซื้อเตอร์ไซค์ไปโน่นนี่ ไม่กี่วันอยู่ในสวนหลังบ้านไม่กี่ในสวนยาง อายุหกสิบห้า คนรุ่นเดียวกันเริ่มทยอยล้มตาย แม่จึงมีงานศพให้ไปแทบไม่เว้นวัน ทว่าทั้งหมู่บ้านนั้นแม่ไม่ใช่ญาติก็นับเป็นญาติ ส่วนที่เป็นญาติก็ยิ่งนับเป็นญาติสนิท บางงานแม่จึงต้องอยู่ช่วยทำโน่นนี่เป็น 2-3 วัน ทั้งได้มนไว้เฝ้าบ้าน และคงช่วงเวลาเช่นนี้เอง ที่แม่กลับมาเจอมันหิวซุก ทั้งตัวแม่ก็เหนื่อยล้าจากงาน รอหุงข้าวไม่ไหวทั้งหมดทั้งคน แม่จึงเพียงแต่ร้องของกินใน

ผู้เขียนของไอ้มนุ ขนออกมาอบทั้งหัวปลาทั้งขนม จนนานวัน
เข้า ไอ้มนุก็เริ่มคุ้นกับรสชาติหัวปลาสดถึงตอนนี้แม่คงยังรักมัน

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 107)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุควรมีงานของตนเองและมีเพื่อนกลุ่มของ
ตนเองที่จะสามารถช่วยคลายเหงา การมีงานของตนเองทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตชีวา การมีกลุ่มเพื่อน
สามารถช่วยกันเหลือซึ่งและกัน การมีชีวิตของตนเองจึงเป็นแนวทางที่ดีสำหรับผู้สูงอายุในการแก้เหงา

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุ คือ การเลี้ยงสัตว์เป็นเพื่อน การเข้าร่วมชมรม การมี
กลุ่มเพื่อนของตนเอง และการมีงานอดิเรก สามารถช่วยให้ผู้สูงอายุไม่โดดเดี่ยวหรือซึมเศร้าในเวลา
ที่ต้องอยู่ลำพัง ทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตชีวา โดยไม่พึ่งพาลูก ๆ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาคู่กับเยาวชน

แนวทางแก้ไขปัญหาคู่กับเยาวชน คือ พ่อแม่การให้ความรัก ความห่วงใยกับเด็ก
และสนับสนุนเด็ก ทำให้เด็กกับเยาวชนมีความอบอุ่น

เรื่องสั้นเรื่อง *น้องของผม* ได้กล่าวว่า ป้าเป็นคนที่เหมาะกับการเลี้ยงแบบ
พฤติกรรมสุนัขของน้อง เพราะเด็กจะได้รู้ชีวิตที่แท้จริงมีมูลค่า ดังตัวอย่าง

หมอ? ป้ายังคงเสียงดัง เฮ้อะ ลองให้เขาเป็นหมาไปสักพัก
เถอะน่า เขาจะรู้ว่าชีวิตที่แท้จริงมีค่าเพียงใด ดูลูกชายฉันสิ เขาคิด
ว่าตัวเองเป็นเครื่องบินอยู่ตั้งหลายปี แล้วตอนนี้เขาก็กลายเป็นพวก
เหินห่างอยู่ตามหลังคาโรงละครสัตว์ ฉันไม่คิดว่าจะมีใครกล้าหาญ
เหมือนเช่นเขา"

(คนตัวเล็ก : 36)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า แนวทางแก้ไขปัญหาคู่กับเยาวชน คือ พ่อแม่ให้
ความสนับสนุนกับเด็กและเยาวชน ให้เด็กทำอะไรที่อยากทำ จะส่งผลให้เยาวชนเป็นเด็กกล้าหาญ
และเข้าใจชีวิตที่แท้จริงมากขึ้นและได้พัฒนาตนเอง ทำให้ชีวิตมีความสุขและมีความสุข

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางแก้ไขปัญหาคู่กับเยาวชน คือ พ่อแม่ควรมีความเข้าใจและสนับสนุนให้
เด็กกล้าใจ ทำให้เด็กกับเยาวชนมีความอบอุ่น

4.5.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาคู่กับความยากจน

แนวทางแก้ไขปัญหาคู่ความยากจนมีหลายอย่าง เช่น การขยันทำงานด้วยในอดทน และ
การหารุรกิจอื่นลงทุน

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึง คนไทยที่ทำงานอย่างขยันหมั่นเพียร ทำงานตั้งแต่เช้า นอกจากทำนาแล้วก็ยังหางานอื่น ๆ มาทำด้วยเพื่อหารายได้ในการดำรงชีวิต ดังตัวอย่าง

แม่ต่อสู้ชีวิตด้วยลำแข้ง จนส่งเสียลูก ๆ เรียนจบปริญญาทุกคน ลำพังเพียงเงินเดือนน้อยนิดของพ่อ อาจส่งพวกเราไปไม่ถึงฝั่ง แม่ลงนามเมื่อถึงฤดูกาล แม่ไม่ได้ทำขนมขายอีกเมื่อน้องสุดท้องของเราจบชั้นประถม ไม่ใช่เพราะเหนื่อยหนัก แต่ขนมพื้นบ้าน-มรดกจากยาย ไม่เป็นที่ถูกปากของเด็กรุ่นใหม่อีก แม่บอกว่าทำ ทำไปก็มีแต่เข้าทุน แม่หันไปตระเวนซื้อพวกพืชผักผลไม้จากบ้านเรือนต่าง ๆ รวบรวมไปขายทำกำไรในตลาดอำเภอ แม่ยังมีที่แปลงเล็ก ๆ หลังบ้าน กั้นสวนไว้เป็นสวน ปลูกส้มสุก ลูกไม้และพืชสวนครัว ผลผลิตพวกนี้นับเป็นรายได้หลักของแม่

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 94)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง แนวทางแก้ไขความยากจน คือ ทำงานด้วยความขยันและความอดทน การหาเงินทองเพื่อดำรงชีวิต นอกจากการทำนา คนไทยสามารถหารูทกิจอื่น ๆ เพื่อหากำไรเล็ก ๆ น้อยมาส่งเสริมค่าใช้จ่ายของชีวิตประจำวัน ได้ดำรงชีวิตมีความมั่นคง

เรื่องสั้นเรื่อง *คนขายโรติจากศรีลังกา* ได้กล่าวถึงคนศรีลังกาเป็นคนที่ขยันทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัวและส่งเด็ก ๆ ให้ได้เรียนสูง ๆ ดังตัวอย่าง

หลังเสียงหัวเราะ เธอพูดถึงพวกเขาก็กียัดยาว พูดถึงอนาคตเด็กหญิงทั้งสาม รวมกระทั่งเด็กหญิงอีกคนซึ่งจะเติบโตตามมา เธอบอกว่าข้าพเจ้าน่าจะหางานใดสักอย่างให้ศรีนครทำ อย่างน้อยก็เพื่อเป็นทุนสำหรับเด็ก ๆ ที่ต้องเรียนชั้นสูงขึ้นไป ข้าพเจ้าเห็นด้วย ศรีนครมีงานในแปลงผักเฉพาะช่วงเช้าและเย็น ทั้งเขายังเป็นคนขยันเอาการเอางาน ศรีนครมีลูกถึงสี่คน จำเป็นอย่างที่เขาต้องสร้างฐานะครอบครัว

(นิทานประเทศ : 95)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ความขยันเป็นแนวทางแก้ไขความยากจน คนไทยที่ขยันทำงาน แม้แต่มีงานช่วงเช้าช่วงเย็น แต่ก็หางานอื่นทำเพื่อส่งลูกไปเรียน ขยันสร้างฐานะครอบครัวให้ดี สะท้อนให้เห็นว่า ความขยันหมั่นเพียรจะเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จในชีวิตของคนไทย

เรื่องสั้นเรื่อง *น้อย, แท็กซี่มีเธอ* ได้กล่าวถึงพ่อเป็นคนขยันหมั่นเพียร เป็นครูทำงานที่โรงเรียน ก่อนทำงานเข้าสวนยาง หลังเลิกงานเข้าสวนยางทำงานจนมีดีคำ เสาร์อาทิตย์ก็ทำงานที่สวน ดังตัวอย่าง

พ่อเข้าสวนแต่เช้ามีดทุกวัน เร่งทำงานเหี่ยวท่อมก่อนไปโรงเรียน หลังโรงเรียนเลิกแล้วพ่อก็ยังดึงเข้าสวน กว่าจะกลับเข้าบ้านก็เมื่อมีดค้ำ เสาร์-อาทิตย์พ่อไม่มีภารกิจได้อีก นอกจากสวน เหมือนพ่อจะค้นพบทางออกชีวิต และทุ่มเทให้กับมัน ย่างรุ่นแรกนั้นเบิกหน้าแล้ว พ่อยังคงหาเงินมาซื้อที่รกร้าง เปิดเป็นสวนต่อไปอีก ราคาช่างกำลังดี และมีแต่จะสูงขึ้นตามการช่วงชิงฐานคะแนนเสียงของนักการเมือง แม่จึงกลายเป็นหลงใหลคลั่งไคล้สวนยางไปอีกคน ทั้งที่เคยมองพ่ออย่างปรามาส

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 169)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึง การแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการทำธุรกิจอื่นเพิ่มรายได้ นอกจากมีงานประจำแล้ว คนไทยยังใช้เวลาที่ว่างทำธุรกิจในส่วน แสดงให้เห็นถึงความขยันการทำงานมีความอดทน สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความรู้ในด้านการลงทุนทำสวนยาง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการขยันทำงานและลงทุนธุรกิจอื่น เพราะความขยันหมั่นเพียรจะเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จในชีวิตของคนไทย

4.5.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษา

แนวทางแก้ไขปัญหาการศึกษามีหลายด้าน โดยเฉพาะด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาคูณภาพของครูและแนวทางแก้ไขคุณภาพของครอบครัว ดังนี้

1. แนวทางการแก้ไขปัญหาคูณภาพของครู

การแก้ไขปัญหาคูณภาพของครูผู้สอนเป็นประเด็นเร่งด่วน ต้องประสานพลังและดำเนินการอย่างจริงจัง รอบคอบ และต่อเนื่อง ทั้งนี้มาตรการการแก้ไขปัญหาคูณภาพของครูต้องพิจารณาในลักษณะตั้งแต่สถานภาพครู ทิศทางการผลิตครูในอนาคต รวมถึงการประกันคุณภาพของครูเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าครูจะมีศักยภาพในการขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปสู่เยาวชนของชาติตามเป้าหมายของรัฐบาลได้อย่างแท้จริง

เรื่องสั้นเรื่อง *คนขายโรตี่จากศรีลังกา* ได้กล่าวถึงครูประจำชั้นนักเรียนจะรายงานหรือเอาไปฟ้องผู้ปกครอง ดังตัวอย่าง

ครูประจำชั้นฟ้องว่าการเรียนของพวกแกไม่ดีเลย ข้าพเจ้าหัวเราะนั้นเป็นสิ่งซึ่งข้าพเจ้าคาดเดาไว้แล้ว ครูประจำชั้นส่ายหน้าราวเหลือระอาบ่นว่า พวกแกเอาแต่นั่งหม่อ วันทั้งวันเหมือนนั่งคอยเวลาให้หมด ๆ “ไปพยายามอีก” ข้าพเจ้าบอก “ที่ล้ำค้ำคือให้ความรัก

พวกเขา” ครูประจำชั้นยิ่งส่ายหน้า เธอยอมรับ นับวันอาการเฉยเมย
ของพวกแกยิ่งทำเธอหงุดหงิด บางครั้งนี่ก็อยากตีให้เจ็บ ๆ

(นิทานประเทศ : 90)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษา คือ ครูที่มีความ
รับผิดชอบในการเรียนการสอนและเอาใจใส่เรื่องการเรียนรู้ของนักเรียน สังเกตพฤติกรรม เมื่อมีปัญหา
ก็จะไปแจ้งผู้ปกครองเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา หากมีปัญหามาก ก็จะใช้วิธีลงโทษด้วยการตีให้เจ็บ

เรื่องสั้นเรื่อง *คุณครูคณิตศาสตร์* ได้กล่าวถึงครูผู้เป็นครูรุ่นใหม่ที่ไม่ใช่ไม้เรียวเขียน
ตีนักเรียน แต่นักเรียนนั่งเงียบตลอดเวลาในการสอน เพราะครูมีความรู้ในการเรียนการสอน
ดังตัวอย่าง

แต่อย่างที่ผมเพิ่งเล่าไป แม้จะไม่ใช่ไม้เรียว ครูผู้ยังคงทำให้
พวกเรานั่งนิ่งเงียบตลอดเวลาที่แกเข้าสอน ตอนนั้นผมคิดว่าเป็น
เพราะหมวกของแก แต่ต่อมา-ยิ่งเมื่อถึงตอนนี้ผมกลับสงสัยว่าอาจ
ไม่ใช่แค่หมวกอย่างเดียวก็ได้ เสื้อผ้าที่รัดเรียบและจับก๊อกลีบเสียงอ๊อง
อาจเป็นส่วนหนึ่งด้วยก็ได้ หรือไม่อีกที ก็อาจเป็นเพราะตัวเลข
มากมายบนกระดานดำ ทั้งยังมากมายกว่าหลายเท่าที่ผ่านปากแก
ออกมา มันคงทวบหัวพวกเราจนมันงง พุดอะไรกันไม่ออก ไม่อาจ
แม้แต่กระตุกระตัก จริง ๆ นะครับ ผมสาบานได้เพราะเมื่อไหร่ที่เรา
ขึ้นกระตุกระตักแม้แต่นิดเดียว ครูผู้ก็จะชี้ให้ลุกขึ้นตอบคำถาม
เกี่ยวกับตัวเลขพวกนั้น นั่นเหมือนเป็นนิ้วที่ชี้สั่งให้เราตกนรก ผมจึง
ว่าแบบนี้สู้เรานั่งเงียบ ๆ อย่างลมหายใจไป

(คนตัวเล็ก : 136)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการศึกษาของครูใช้ไม้เรียวเขียนนักเรียน หาก
ครูยกเลิกใช้วิธีความรุนแรงและมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอน เช่น ตั้งคำถามและเรียก
นักเรียนตอบคำถาม จะทำให้เด็กตั้งใจเรียน และเรียนอย่างสนุก

เรื่องสั้นเรื่อง *อยู่ข้างใน* ได้กล่าวถึง พ่อเป็นครูที่มีความรับผิดชอบ หลังเลิกงานเดิน
ไปตามบ้านทุกหลัง รับฟังปัญหาของนักเรียนทุกหลัง ดังตัวอย่าง

พ่อมีงานเยอะแยะที่โรงเรียน หลังโรงเรียนเลิกแล้วพ่อยังต้อง
เดินไปตามบ้านแทบทุกหลัง รับฟังปัญหาทุกอย่างของเด็กนักเรียน
รวมกระทั่งปัญหาอื่นใดซึ่งพ่อแม่ของพวกเขายกขึ้นมาพูดคุย มีเพียง

บ้านถัดจากเราสามหลังซึ่งพ่อแม่ไม่เคยแวะเลยสักครั้ง ในบ้าน
หลังนั้นไม่มีเด็กคนใดเป็นนักเรียนโรงเรียนพ่ออีก

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 68)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า แนวทางแก้ไขปัญหาคือ โรงเรียนควรมีครู
ที่มีความรับผิดชอบและสนใจนักเรียน รับรู้ปัญหาของนักเรียน เพราะครูเป็นคนนำทางให้นักเรียน
หากนักเรียนมีปัญหาต้องริหาแนวทางแก้ไข ปัญหา สะท้อนให้เห็นว่า ครูควรเป็นคนที่มีความความ
รักและความเอาใจใส่นักเรียนทุกคน

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพของครู คือ โรงเรียนควรมีการอบรมครูให้
มีความรู้ในการเรียนการสอนและมีความรับผิดชอบนักเรียน ดูแลเอาใจใส่เด็ก และใช้วิธีที่ถูกต้อง
ในการสอนความรู้กับเด็ก

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาคูณภาพของครอบครัว

เรื่องสั้นเรื่อง *น้องของผม* ได้กล่าวถึงป่าเป็นคนที่มีการเรียนการสอนที่ดี ให้เด็ก
ดำเนินชีวิตได้ตามใจปรารถนา กระทั่งสนับสนุนให้เด็กเป็นสุข เพื่อให้เด็กรู้คุณค่าของชีวิตที่แท้จริง
ดังตัวอย่าง

ป้ายังคงเสียงดัง ลองให้เขาเป็นหมาไปสักพักเถอะนะ เขาจะ
ได้รู้ว่าชีวิตที่แท้จริงมีค่าเพียงใดดูลูกชายฉันสิ เขาคิดว่าตัวเองเป็น
เครื่องบินอยู่ตั้งหลายปีแล้ว ตอนนี้เขาก็กลายเป็นพวกเหินห่างอยู่ตาม
หลังคาโรงละครสัตว์ ฉันไม่คิดว่าจะมีใครกล้าหาญเหมือนเช่นเขา

(คนตัวเล็ก : 36)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหาคือ การสนับสนุนเด็ก
ให้เด็กกำลังใจและให้เด็กดำเนินชีวิตได้ตามใจปรารถนา กระทั่ง พัฒนาศักยภาพของเด็ก ทำให้เด็กมี
ชีวิตที่แท้จริง สะท้อนให้เห็นว่า พ่อแม่หรือครูควรสนับสนุนเด็ก ให้เด็กมีชีวิตอิสระ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพของครอบครัว คือ พ่อแม่ควรมีความเข้าใจและ
สนับสนุนเด็ก ให้เด็กดำเนินชีวิตได้ตามใจปรารถนา กระทั่งพัฒนาศักยภาพของเด็ก ทำให้เด็กมีชีวิตที่
มีความสุข

4.5.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาวาชาชญากรรม

แนวทางป้องกันแก้ไขในการก่ออาชญากรรม โดยจัดให้มีจุดตรวจ สายตรวจตามจุด
เสี่ยง ให้ความรู้กับชุมชนและเยาวชน และเอาใจใส่บุตรหลานให้เป็นคนดี ซึ่งจะได้ไม่ก่อให้เกิดปัญหา
อาชญากรรมในอนาคตการแก้ปัญหา ควรให้ความรู้และการอบรมอาชีพ เพื่อให้คนในชุมชนมีงานทำมี

รายได้ จะได้ไม่ไปกระทำความผิด และการป้องกันทรัพย์สิน ควรมีการตรวจตรา ติดกล้องวงจรปิด และมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ช่วยกันตรวจตรา และแจ้งข่าว เมื่อพบผู้ต้องสงสัย ที่กระทำความผิดให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

1. แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด

การป้องกันตนเอง ไม่ทดลองใช้ยาเสพติดทุกชนิด หลีกหนีให้ห่างจากผู้ใช้ยาเสพติด หากมีปัญหาไม่สบายใจ ควรปรึกษาพ่อแม่ ครูหรือผู้ใหญ่ที่เราเคารพ อย่าเก็บไว้คนเดียว ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ เล่นกีฬา หรือทำงานอดิเรก เป็นต้น นอกจากนี้ควรระมัดระวังการ ใช้ยา และควรศึกษาพิษภัยของยาเสพติด เป็นต้น

เรื่องสั้นเรื่อง น้อย, แท็กซี่มีเธอ ได้กล่าวถึง มีข่าวบอกว่าในโกดังร้างย่านคลองเตยมี ยาบ้ามหาศาล หัวหน้าพรรคกำลังกำหนดนโยบายยาเสพติด เพราะยาเสพติดทำร้ายต่อสุขภาพ แต่ยัง ทำร้ายโครงสร้างเศรษฐกิจของสังคมอีกด้วย ดังตัวอย่าง

ข่าวภาคค่ำรายงานเรื่องตำรวจว่าน้ำไหลในการทลายโกดัง
ร้างย่านคลองเตย ซึ่งสายข่าวชี้ว่าเป็นที่ซุกซ่อนยาบ้าจำนวนมหาศาล
พ่อค้ายาจะฟ้องกลับอธิบดีกรมตำรวจ ขณะหัวหน้าพรรคถือกำเนิด
ใหม่ให้สัมภาษณ์ถึงนโยบายด้านยาเสพติด ว่าหากได้เป็นแกนนำใน
การจัดตั้งรัฐบาล ต้องกำหนดให้เป็นนโยบายเร่งด่วน เพราะยาเสพติด
หาใช่เป็นอันตรายเฉพาะต่อสุขภาพ แต่ยังทำอันตรายต่อโครงสร้าง
เศรษฐกิจ

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 191)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า แนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ รัฐบาลควร กำหนดนโยบายเร่งด่วน ให้ตำรวจดำเนินนโยบายไล่จับพ่อค้ายา หากพ่อค้ายาค้าขายยาเสพติด มหาศาล จัส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของสังคมไทย

เรื่องสั้นเรื่อง หมาของแม่ ได้กล่าวถึงตำรวจควบคุมชุมชนเมือง ไล่จับคนที่ติด ยาเสพติด ดังตัวอย่าง

เวลาผ่านไป อำเภอยายใหญ่จนส่งขานเมืองออกมาประชิด
หมู่ ยุงชุมด้วยน้ำทิ้งจากตัวอำเภอ พวกเล็กเล็กขโมยน้อยเหมือนจะชุม
ขึ้นตามยุง พี่เขยบ่นว่าขานเมืองทุกที่เป็นแหล่งพักและแพร่ของยา
เสพติด พวกตำรวจภูธรหากินอยู่กับเรื่องนี้

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 101)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดทำได้โดยตำรวจจับกุมคนที่ติดยาเสพติด มีการลงโทษคนที่ติดยาเสพติดตามกฎหมาย ทำให้คนไทยมีความปลอดภัย เพราะว่ายาเสพติดได้ทำร้ายสุขภาพของคนไทยและระบบเศรษฐกิจของประเทศ

เรื่องสั้นเรื่อง *ชายผู้กินทะเล* ได้กล่าวถึง ตำรวจ ผู้ซึ่งทำหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน เข้าทำการจับคนผู้ต้องหาค้ายาเสพติดชาวมุสลิมภายในบ้านพัก ตามคำบอกเล่าของคนขับรถแท็กซี่และชายหนุ่มคนหนึ่ง ดังตัวอย่าง

แท็กซี่แล่นผ่านหลังวัด เขามองผ่านช่องกำแพงเข้าไปเห็น ตำรวจอยู่เต็มลานทราย เขานึกสงสัยแต่แท็กซี่ก็แล่นผ่านเขาไปแล้ว ไปสู่จุดหมายพร้อมความรู้ว่าวันนี้เป็นอีกวันที่ดีสำหรับเขา เขาไม่มีทางรู้หรือว่ามีโลกอีกใบเป็นเสมือนเงาติดตามเขาทุกอย่างก้าว ขณะแท็กซี่แล่นผ่านไป พระหนุ่มรูปหนึ่งให้การกับตำรวจว่า เห็นชายมุสลิม คนหนึ่งทิ้งของบางอย่างลงในถังขยะ ตำรวจไล่เรียกรายชื่อชาวมุสลิมซึ่งอยู่ในข่ายค้ายาขึ้นมาแต่ละคน แล้วสืบห้านาทีต่อมา กองปราบปรามพิเศษจำนวนยี่สิบห้านายก็จู่โจมเข้าล้อมบ้านหลังหนึ่ง แถบชานเมือง ฝนกระหน่ำเม็ดลงหนักหน่วงและเสียงปืนระงมกลางเสียงฝน กระสุนฉีกฝาไม้ฉันทุน ชายคนหนึ่งนอนนิ่งอยู่ในบ้านกาปิเยาะสีขาวยุติเยนเป็นสีแดงเข้ม

(โลกหมุนรอบตัวเอง : 50)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการให้รัฐบาลเข้มงวดกับผู้กระทำผิดและลงโทษผู้กระทำผิด เพื่อให้สังคมไทยมีความสงบสุขและมีความปลอดภัย

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ รัฐบาลจึงควรเข้มงวดกับผู้กระทำผิดและลงโทษผู้กระทำผิด สร้างนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้สังคมไทยมีความสงบ และตำรวจจะต้องทำหน้าที่อย่างเข้มงวด

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาลักขโมย

แนวทางแก้ไขปัญหาลักขโมยทำได้โดยการสร้างกำแพงป้องกันไม่ให้โจรเข้าบ้าน การเลี้ยงสัตว์เพื่อเตือนคนโจร และการสร้างความเข้มงวดควบคุมสังคม เป็นต้น

เรื่องสั้นเรื่อง *หมาของแม่* ได้กล่าวถึงครอบครัวไทยมีลูกจำนวนหลายคน แต่ต่างคนมีครอบครัวและงานของตนเอง พี่เขยเป็นตำรวจเป็นผู้บังคับการกองฝึกเลี้ยงหมาพันธุ์ จึงส่งหมาตัวหนึ่งให้แม่เพื่อเฝ้าบ้าน ดังตัวอย่าง

แม่มีลูก 4 คน ทั้งหมดล้วนมีงานการอยู่ไกลบ้าน และมีชีวิต
 ลงหลักปักฐานในถิ่นที่ทำงาน เว้นแต่พี่สาว ซึ่งโยกย้ายไปโน่นนี่
 แล้วแต่การงานของสามี พี่เขยของเราเป็นตำรวจ ตชด. ตำแหน่งผู้
 บังคับการกองฝึก เลี้ยงหมาพันธุ์นักสู้ไว้เต็มบ้าน ใ้มนับเป็นหมาตัว
 หนึ่งซึ่งพี่เขยทำคลอดกับมือ และส่งมันมาเฝ้าบ้านเป็นเพื่อนแม่

(รอบบ้านทั้งสี่ทิศ : 94)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหาการลักขโมย คือ การเลี้ยงสัตว์
 เฝ้าบ้าน หมาเป็นสัตว์ที่ดี สามารถช่วยเฝ้าดูแลบ้านได้ เมื่อมีคนทีหน้าแปลกมาจะกัด ทำให้คนโจรไม่
 กล้าเข้าบ้านขโมย การเลี้ยงสัตว์เป็นวิธีที่ป้องกันปัญหาการลักขโมยที่ง่ายและได้ผลดี

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า เรื่องสั้นของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
 ได้สะท้อนให้เห็นถึง แนวทางแก้ไขปัญหาการลักขโมย คือ การเลี้ยงสัตว์ให้เฝ้าดูแลบ้าน หมาสามารถ
 เฝ้าดูแลบ้านได้ตลอดเวลา

สรุปได้ว่า เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหา
 สังคมไทย ด้านปัญหาครอบครัว สามีมีภรรยาใหม่ ทำให้ครอบครัวแตกแยกไม่มีความสุข ผู้สูงอายุไม่มี
 คนดูแล เด็กกับเยาวชนมีปัญหาทางจิตใจซึ่งปัญหาเหล่านั้น แก้ไขโดยคนในครอบครัว สามีกับภรรยา
 มีความสัมพันธ์ที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อกัน ลูกหลานควรดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุและพ่อแม่ควรดูแลเอาใจ
 ใส่เด็กกับเยาวชน ด้านปัญหาความยากจน ในเมืองและในชนบทมีความยากจน เนื่องจากคนไทยมี
 รายได้น้อย คนไทยจึงควรพึ่งพาตนเอง การมีความขยันหมั่นเพียร ปัญหาการศึกษา ครูและพ่อแม่ไม่
 เข้าใจเด็ก ใช้ความรุนแรงลงโทษเด็ก ครูกับพ่อแม่จึงควรเข้าใจและให้ความสนับสนุนเด็ก ยกเลิกการ
 ใช้วิธีรุนแรงลงโทษเด็ก ปัญหาอาชญากรรม ในสังคมไทยมีปัญหายาเสพติดและการลักขโมยหนัก
 ยิ่งขึ้น แนวทางการแก้ไขสามารถทำได้โดยใช้นโยบายของรัฐบาลและตำรวจต้องทำหน้าที่อย่าง
 เข้มงวด จะทำให้สังคมไทยมีความสงบสุข

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 และปัญหาสังคมไทยกับแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 โดยศึกษาจากเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 จำนวน 5 เล่ม รวมเรื่องสั้น 40 เรื่อง นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) มีผลการวิจัยซึ่งสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1.1 ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550

ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 มี 3 ประการ ได้แก่ ภาพสะท้อนในด้านความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทย คุณธรรม ความเชื่อ ประเพณี โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ภาพสะท้อนในด้านความเป็นอยู่ เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ในสังคมไทย 3 ด้าน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การคมนาคม ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านที่อยู่อาศัย คนไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ในชนบทและในเมืองแตกต่างกัน ที่อยู่อาศัยในชนบทเป็นบ้านในสวน เป็นชีวิตที่เรียบง่าย สงบ และดำรงชีวิตอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก การสร้างบ้านในสังคมชนบทไทยเป็นบ้านเดี่ยว ที่อยู่อาศัยในเมือง เป็นเช่าที่พักอาศัยลักษณะของที่อยู่อาศัยในเมืองเป็นที่พักอาศัยแออัด เช่าหรือซื้ออาศัยในทาวน์เฮาส์ อพาร์ทเมนต์ และคอนโดมิเนียม มีคนพักจำนวนมากและอยู่อย่างหนาแน่น เป็นสภาพแวดล้อมที่แออัด
2. ด้านประกอบอาชีพ คนในสังคมไทยประกอบอาชีพหลายประเภท มีทั้งข้าราชการ เช่น ครู ตำรวจ ยังมีบุคคลที่ทำงานส่วนตัว เช่น เกษตรกร นักเขียน แพทย์ ช่างตัดผม ส่วนมากมีความก้าวหน้าการทำงานได้ดี
3. ด้านคมนาคมในสังคมไทย มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การคมนาคมในเมืองมีหลายประเภท เช่น รถไฟ รถบัส แท็กซี่ รถเก๋ง มอเตอร์ไซด์ เป็นต้น คนไทยเดินทางไปต่างจังหวัดได้อย่างสะดวก แต่เนื่องจากมีรถจำนวนมากจึงมีปัญหการจราจรทำให้รถติดมากและใช้เวลาเดินทางนาน คนไทยขับรถค่อนข้างเร็ว ทำให้เกิดอุบัติเหตุง่าย หากเป็นการเดินทางโดยเครื่องบินก็ต้องวางแผนหลีกเลี่ยงในเวลาที่เกิดอากาศแปรปรวนจนเครื่องบินออกไม่ได้

2. ภาพสะท้อนของคนในสังคมไทย เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทย 2 ด้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ของคนในสังคม ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาเป็นสัมพันธ์ที่มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิดและมีบทบาทสำคัญในชีวิตของครอบครัว ส่วนครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำให้ครอบครัวที่มีความสุขและความอบอุ่น เพราะสามีมีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ และช่วยเหลือกันและกัน ส่วนความสัมพันธ์ของครอบครัวที่มีความขัดแย้ง มีสาเหตุมาจากผู้ชายที่มีภรรยาใหม่ทำให้ครอบครัวแตกแยกและไม่มีความสุข

2. ความสัมพันธ์คนในสังคม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนในฐานะเป็นเพื่อนบ้านมีบทบาทสำคัญในสังคมไทย ความสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้คนไทยมีความสุขสบายมากขึ้น แต่ความสัมพันธ์ของเพื่อนบ้าน ความขัดแย้ง มีสาเหตุมาจากความเห็นแก่ตัว ทำให้คนไทยเกิดความวุ่นวาย

3. ภาพสะท้อนด้านคุณธรรม เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นคุณธรรมที่เป็นค่านิยมในสังคมไทย 3 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ คนไทยมีความซื่อสัตย์และความบริสุทธิ์ใจ พูดความจริงไม่หลอกลวง ทำให้ความสัมพันธ์คนในสังคมไทยมีความไว้วางใจและความจริงใจ 2. คุณธรรมเกี่ยวกับความกตัญญู คนไทยมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ แต่คนไทยส่วนใหญ่มีความเข้าใจผิดว่าความกตัญญูคือการให้วัตถุสิ่งของกับพ่อแม่ หรือมัวหมกมุ่นอยู่กับงาน ไม่ได้กลับเยี่ยมเยียนพ่อแม่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ดูแลพ่อแม่ ทำให้พ่อแม่มีชีวิตไม่มีความสุข และทำให้พ่อแม่ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของลูก ๆ 3. คุณธรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบ โดยเฉพาะผู้ชายที่เป็นผู้นำหัวหน้าครอบครัว ผู้ชายจึงต้องรับผิดชอบ รวมทั้งประเทศชาติ ประชาชน และครอบครัว เพื่อให้สังคมและครอบครัวมีความมั่นคง 4. คุณธรรมเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร คนไทยมีความขยันหมั่นเพียรในด้านทำงานหนักเพื่อเลี้ยงครอบครัว เพื่อลูก ๆ ได้เรียนระดับสูงดำรงชีวิตได้ต่อไป ความขยันหมั่นเพียรจะเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จในชีวิตของครอบครัวคนไทย

4. ความเชื่อและประเพณี เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นความเชื่อและประเพณีในสังคมไทย 4 ด้าน ได้แก่ ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องเกิดประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนา ประเพณีทำขวัญข้าว ผลการวิจัยพบว่า 1. ความเชื่อเรื่องกรรม คนไทยมีความเชื่อเรื่องกรรม หากทำกรรมดีก็จะส่งเสริมให้ประสบแต่ความสุขและความเจริญ แต่ถ้าทำกรรมชั่ว ก็จะประสบแต่ความทุกข์และความเสื่อม 2. ความเชื่อเรื่องการเกิด คนไทยมีความเชื่อว่าทุกสิ่งที่เกิดมา ทุกคนมีหน้าที่และมีความจำเป็นที่จะต้องอยู่เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง คนที่เกิดมาแต่ละคนมีคุณค่าไม่เหมือนกัน นอกจากนี้คนไทยเชื่อว่ามนุษย์เกิดจากท้องฟ้าและเป็นดวงดาวที่ลงมา มีข้อห้ามชี้ดาวที่เป็นเรื่องที่ไม่เป็นศิริมงคล 3. ประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนา คนไทยให้ความสำคัญในการนับถือพุทธศาสนา มีประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนาหลายอย่าง เช่น การจัดงานพิธี การเวียนเทียน

การทำบุญ งานบวช เป็นต้น 4. ประเพณีทำขวัญข้าว เชื่อว่า การทำขวัญข้าวที่มีเทพธิดาหรือเทพีประจำพืชพรรณธัญญาหาร เป็นการขอบคุณพระแม่โพสพ ดิน น้ำ แสงแดด และบรรพบุรุษที่ให้ความอุดมสมบูรณ์แก่ผืนนา

5.1.2 ปัญหาสังคมไทยกับแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550

ปัญหาสังคมไทยกับแนวทางแก้ไขปัญหาสะท้อนในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านครอบครัว เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นปัญหาครอบครัวในสังคมไทย 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาระหว่างสามีกับภรรยา ปัญหาผู้สูงอายุ ปัญหาเด็กกับเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาระหว่างสามีกับภรรยา มีสาเหตุจากผู้ชายเจ้าชู้ มีภรณาน้อยจึงทอดทิ้งครอบครัว ทำให้ครอบครัวแตกแยก มีผลกระทบต่อลูก ๆ และทำให้ครอบครัวเกิดความยากจน ผู้หญิงต้องเลี้ยงดูครอบครัวคนเดียว ทำให้ครอบครัวมีความลำบาก ผู้หญิงต้องมารับผิดชอบครอบครัวตามลำพัง หากผู้หญิงอ่อนแอก็จะหนีปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย 2. ปัญหาผู้สูงอายุ มีสาเหตุมาจากไม่มีคนดูแล ลูก ๆ เติบโตต้องทำหาเงินเลี้ยงครอบครัวและสร้างครอบครัวเล็ก ไม่มีเวลาดูแลผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุอยู่คนเดียวเกิดความรู้สึกเหงาและไม่มีความสุข 3. ปัญหาของเด็กกับเยาวชน เนื่องจากการขาดความอบอุ่นและความสนับสนุนของครอบครัว หากครอบครัวไม่มีความอบอุ่น มีผลกระทบกับการเติบโตของเด็กกับเยาวชน เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ปกติ ฉะนั้นครอบครัวควรสนับสนุนกับลูกและพยายามเข้าใจลูก มีการสื่อสารที่ดีกับลูก จะทำให้เด็กกับเยาวชนเติบโตอย่างมีความสุข

2. ปัญหาความยากจน เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นปัญหาความยากจนในสังคมไทยทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ ปัญหาความยากจนในชนบท ปัญหาความยากจนในเมือง ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาความยากจนในชนบทมีสาเหตุจากเศรษฐกิจของชนบทไม่มั่นคง คนไทยในชนบททำเกษตรเป็นหลัก มีรายได้น้อยไม่พอกับรายจ่ายไม่สามารถดำรงชีวิตได้ต่อไป นอกจากนี้คนไทยในชนบทมีจำนวนมาก และมีลูกหลายคน ทำให้คนไทยมีชีวิตยากจน 2. ปัญหาความยากจนในเมือง เพราะมีจำนวนประชากรย้ายเข้าเมืองเพิ่มขึ้น คนไทยในเมืองหางานยากและมีการบริโภคที่สูง ทำให้ชีวิตของคนไทยมีความยากจน

3. ปัญหาการศึกษา เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นปัญหาการศึกษาในสังคมไทย 2 ด้าน ได้แก่ 1. ปัญหาการศึกษาด้านคุณภาพของครู มีสาเหตุจากครูขาดความรู้ในการเรียนการสอน การใช้ไม้เรียวตีนักเรียนนักศึกษาเป็นวิธีที่ไม่เหมาะสม ทำให้เด็กเกิดความกลัวและเรียนไม่มีความสุข นอกจากนี้ครูไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ดูแลเด็กเอาใจใส่ ครูควรมีความรับผิดชอบต่อและสื่อสารกับนักศึกษาที่ดี ทำให้เด็กเข้าใจและยอมรับความผิดของตนเอง 2.

ปัญหาการศึกษาด้านคุณภาพของครอบครัว มีสาเหตุมาจากพ่อแม่ขาดความรู้ในการศึกษา การลงโทษด้วยการใช้ความรุนแรงอย่างการใช้ไม้เรียวเขียนลูก มีผลกระทบต่อลูก ทำให้เด็กจมโลกส่วนตัว และอาจซึมเศร้าได้ พ่อแม่ควรสื่อสารกับนักศึกษาและเข้าใจลูก

4. ปัญหาอาชญากรรม เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย 2 ด้าน ได้แก่ 1. ปัญหายาเสพติด ปัญหาการลักขโมย ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหายาเสพติดเกิดจากเพราะเศรษฐกิจของสังคมไทยมีการพัฒนาก้าวหน้า คนไทยมีความต้องการมากขึ้น สามารถซื้อยาเสพติดได้ และมีพรรคการเมืองรับเงินสนับสนุนจากพ่อค้ายา แต่ยาเสพติดทำร้ายสุขภาพของคนไทยและทำร้ายต่อเศรษฐกิจของสังคมไทย เป็นกระทำที่ผิดกฎหมาย จึงคนไทยไม่ควรติดยาเสพติด 2. ปัญหาการลักขโมย ปัญหาการลักขโมยมีสาเหตุจากเพราะเศรษฐกิจไม่มั่นคงและคนไทยยากจน จึงมีปัญหาการลักขโมยเกิดขึ้น ทำให้คนไทยมีชีวิตไม่ปลอดภัย

5. แนวทางการแก้ไขปัญหา เรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 สะท้อนให้เห็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในสังคมไทย 4 ด้าน ได้แก่ แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านครอบครัว แนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจน แนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษาและแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า 1. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านครอบครัว แนวทางแก้ไขปัญหาของสามีกับภรรยา มีหลายอย่าง เช่น ขยันทำงาน หาเงินทองจนเจือครอบครัว มีความซื่อสัตย์และการเอาใจใส่ดูแลครอบครัว การเคารพให้เกียรติคู่สมรส รู้จักอดทนและให้อภัยกัน ด้านแนวทางแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุมีหลายอย่าง เช่น เลี้ยงสัตว์เป็นเพื่อน เข้าร่วมชมรมมีเพื่อนกลุ่มผู้สูงอายุ และมีงานอดิเรกของตนเอง ด้านแนวทางแก้ไขปัญหาเด็กกับเยาวชน พ่อแม่ควรสนับสนุนเด็กและให้ความรักและความห่วงใยเด็กกับเยาวชน ทำให้เด็กมีความอบอุ่น 2. แนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจน การทำงานมีความขยันและมีความอดทน เพื่อหาเงินทองเพื่อดำรงชีวิต นอกจากการทำงาน คนไทยสามารถหารู้อื่น ๆ 3. แนวทางการแก้ไขปัญหาการศึกษา พ่อแม่กับครูควรทำหน้าที่และมีความรับผิดชอบ อดทน ทำตัวอย่างที่ดี สำคัญที่สุดคือ การสนับสนุนเด็ก นอกจากนี้รัฐบาลควรออกนโยบายที่ดีในการศึกษา ทำให้เด็กเรียนหนังสืออย่างมีความสุข 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม รัฐบาลกำหนดนโยบายเร่งด่วน โดยจัดให้มีจุดตรวจ สายตรวจ ตามจุดเสี่ยง และให้ความรู้กับชุมชนและเยาวชน และเอาใจใส่บุตรหลานให้เป็นคนดี ซึ่งจะได้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในอนาคต

5.2 อภิปรายผล

จากการการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ข้อ 1 คือ เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 งานวิจัยเด่นที่สุดคือ คุณธรรม รวมถึงความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร คนไทยมีความกตัญญูแก่ผู้สูงอายุ ขยันทำงาน เลี้ยงครอบครัว มีความรับผิดชอบทุกสิ่งทุกอย่างและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ชีวิตของคนไทย มีความสุขมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 7) อธิบายว่า นักเขียนสามารถ เข้าใจโลกและมองสภาพสะท้อนความเป็นจริงได้ลึกกว่าคนทั่วไป เป็นแก่นแท้ที่กลั่นกรองแล้วของ ความเป็นจริง การเสนอภาพแก่นของความเป็นจริง จึงเป็นอิทธิพลของวรรณกรรมกับสังคม เช่น อิทธิพลทางความคิด การสร้างแง่คิดคุณธรรม ค่านิยมรวมทั้งความรู้สึกนึกคิด เป็นต้น และยัง สอดคล้องกับงานวิจัย (LI YUANCHUN. 2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้น รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2552-2556” พบว่า เรื่องสั้นสะท้อนภาพสังคมไทยและคุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคมไทย การมีความกตัญญูการมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีความ ซื่อสัตย์ โดยกระตุ้นให้ตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิตร่วมโลกและกระตุ้นให้หวงแหนธรรมชาติ

2. งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ข้อ 2 คือ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยและแนวทางแก้ไข ปัญหาในเรื่องสั้น กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 งานวิจัยเด่นที่สุด คือ ปัญหาด้านครอบครัว เป็นปัญหาระหว่างสามีกับภรรยา ปัญหาผู้สูงอายุ ปัญหาเด็กกับเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์โชค ไชยวิศิษฐ์กุล (2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมกรุงเทพฯ จากเรื่องสั้นที่เข้ารอบ สุดท้ายของการประกวดชิงรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนระหว่างปี พ.ศ. 2536-2545 พบว่า เรื่องสั้นสะท้อนให้เห็นปัญหาครอบครัวต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุให้เกิดการหย่าร้างและเมื่อ เกิดการหย่าร้างแล้วจะทำให้เด็กมีปัญหา ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชษฐ์ คงโต (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวความคิดและภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย” พบว่า ปัญหา ที่มีในสังคม ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาความยากจน และปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจผู้เขียน สะท้อนภาพเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ยังสอดคล้องกับแนวคิด พัทยา สายหู (2536) กล่าวว่า สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ผู้คนในสังคมมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น และมี หลายลักษณะ และสถาบันทางสังคมก็ทำหน้าที่ไม่ครบสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิด ปัญหาสังคมมากมาย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรศึกษาวิธีการแต่งในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550
2. ควรวิเคราะห์ความขัดแย้งในเรื่องสั้นของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548-2550

บรรณานุกรม

- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2548) **ผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ต่อโลกทัศน์นักเขียนไทย : ภาพสะท้อนสังคมและการเมืองจากวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาสหวิทยาการ) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจตต์จ คชฤทธิ์. (2548) **กระบวนทัศน์ความยากจน : ภาพสะท้อนที่ปรากฏในเรื่องสั้นไทยร่วมสมัย (2501-2545)**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูทิพย์ เลหาวิเศษ. (2552) **เรื่องสั้นอังกฤษและอเมริกัน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี. (2548) **การสะท้อนปัญหาสังคมและแนวคิดด้านจริยธรรมในรายการ “คนค้นคน”**. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ) กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2547) **นวนิยายกับสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2544) **คู่มือการเขียนเรื่องสั้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ภูมิปัญญา.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541) **นวนิยายและเรื่องสั้น : การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์**. สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง. (2549) **วรรณคดี**. กรุงเทพมหานคร : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพย์โชค ไชยวิศิษฐ์กุล. (2549) **ภาพสะท้อนสังคมกรุงเทพฯ จากเรื่องสั้นที่เข้ารอบสุดท้ายของการประกวดชิงรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนระหว่างปี พ.ศ. 2536-2545**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธานีวัฒน์ บุญโต. (2542) **ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยกบุรพา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นินิ เอี้ยวศรีวงศ์. (2537) **หมายเหตุวัฒนธรรมร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร : แพรว.
- นิภาภัทร เทศหมวก. (2549) **ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวเหนือในเรื่องสั้นของมาลา คำจันทร์**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญยเสนาอ ตริวิเศษ. (2550) **การวิเคราะห์วรรณกรรมการเมืองระหว่างปี พ.ศ.2545-2548 : เรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้าประจำปี พ.ศ. 2545 - 2548.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (มนุษยศาสตร์) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประทีป เหมือนนิล. (2532) **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์ การพิมพ์.
- ประภาศรี สีห์อำไพ. (2531) **การเขียนแบบสร้างสรรค์.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- พิทยา สายหู. (2536) **กลไกของสังคม.** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชัย ศรีภูเฒ. (2542) **วรรณคดีสังคมและการเมือง.** อุบลราชธานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิเชษฐ คงโต. (2546) **แนวความคิดและภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นของประชาคม ลุนาชัย.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุรฉัตร บุญสนิท. (2535) **วรรณกรรมกับสังคมเมือง.** พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- _____. (2549) **วรรณคดีไทย.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- ยุวพาส์ (ประทีปประเสน) ชัยศิลป์วัฒนา. (2559) **เรื่องสั้น : บทวิเคราะห์.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รื่นฤทัย สัจพันธุ์. (2544) **วรรณคดีศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ธาปัญญา.
- ลลิตา ศุภธนสินเชษม. (2551) **การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้ว ปี พ.ศ. 2544-2547.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (สาขาวิชาไทยศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วนิดา บำรุงไทย. (2554) **ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย.** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- วรรษยา พรหมสุนทร. (2555) **ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่มีต่อความสำคัญของปัญหาสังคมศึกษาเฉพาะกรณี เด็กและเยาวชนในจังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาพัฒนาสังคม) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2541) **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ธรรมชาติ.
- วิภา กงกะนั้นนท์. (2533) **วรรณคดีศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2524) **วรรณกรรมสังคมและการเมือง.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2526) **สังคมวิทยาปัญหาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2526) **การพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543) **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิา พิณภูวดล. (2540) **ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิริรัตน์ พุ่มเกิด. (2538) **อศวพาหุกับการใช้วรรณกรรมเพื่อเผยแพร่แนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (สาขาวิชาประวัติศาสตร์) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ สวัสดิ์ศรี. (2545) **ความคิดเห็นต่อการตัดสินรางวัลซีไรต์ปีนี้**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- อิงอร สุพันธ์ุณี. (2551) **ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกพงษ์ พัฒนากุล. (2555) **วิเคราะห์แนวคิดมนุษยนิยมในงานวรรณกรรมของ ฌอง-ปอล ซาทร์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาปรัชญา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โอภาส แก้วจำปา. (2556) **เทคนิคการเขียน**. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- LI YUANCHUN. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นรางวัลนายอินทร์อวอร์ด พ.ศ. 2552-2556**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Qin Hongbo. (2555) **ภาพสะท้อนสังคมไทยจากเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- WANG DAN. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556 – 2557**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Weinberg. (1982) **S.D. Social Problems in Modern Urban Society**. New Jersey : Prentice Hall.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ฐานข้อมูลออนไลน์

พลายพัทลุง. (1 ธันวาคม 2550) “กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ นักเขียนรางวัลซีไรต์ ปี 2539 อุดมการณ์บนเส้นทางวรรณกรรม” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://oknation.nationtv.tv/blog/writedao/2007/07/03/entry> (11 ตุลาคม 2560)

ขวัญยืน ลูกจันทร์. (26 มีนาคม 2549) “ความเป็นมาของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.happyreading.in.th/article/detail.plp?id=145> (15 กันยายน 2560)

ดุจฤดี คงสุวรรณ. (8 สิงหาคม 2543) “ลักษณะของปัญหาสังคม” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : JomYut.com, MuangPhet.com (21 กันยายน 2560)

ธิดิวรัตน์ กำหนัน เงินสองศรี. (12 ตุลาคม 2553) “ลักษณะของปัญหาสังคม” [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/529680> (10 ตุลาคม 2560)

ภาคผนวก

ภาคผนวก

เอกสารรับรองคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง

(Certificate of Exemption)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

ชื่อเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในเรื่องสั้นของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ พ.ศ. 2548 - 2550

ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ MS. QIN SIYAN

คณะวิชา/หลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับ
ประกาศเขตชงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จรียาวัตร คมพยัคฆ์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

เลขที่รับรอง

อ.636/2560

วันที่ให้การรับรอง: 9 พฤศจิกายน 2560

วันหมดอายุใบรับรอง: 8 พฤศจิกายน 2562

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล MISS QIN SIYAN (เฉินฉิง)
วัน เดือน ปีเกิด 15 กุมภาพันธ์ 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน 174/242 ซอย 60 ถนนพระราม 2 แขวงบางขุนเทียน
เขตแสมดำ กรุงเทพมหานคร 10150
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2555 - 2559 คณะภาษาและวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกว้างสี
สาขาวิชาภาษาไทย

